

เครือข่ายคนไทยในต่างแดน ประเทศไทย
(Network Thais Overseas - NTO)

รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์

สถานการณ์การค้ามนุษย์ จากไทยมายังเยอรมนี

โดย

พัทธา เรือนแก้ว

เมษายน 2562

รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์

โครงการศึกษาเพื่อประเมิน

สถานการณ์การค้ามนุษย์

จากไทยมายังเยอรมนี

ผู้ศึกษา

ดร. พัทยา เรือนแก้ว นักวิจัยอิสระ

สนับสนุนโดยสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน เยอรมนี

คำนำ

ตั้งแต่ทศวรรษที่ 90 เป็นต้นมาดูเหมือนว่าประเดิมการค้าหณิ่งไทยมาเยอรมนีจะหายไปจากสังคมเยอรมัน หรือแม้แต่ในสังคมไทย สิงหนาที่จะหมายความว่า การต่อต้านการค้าหณิ่งไทยที่เริ่มตั้งแต่ปี 1986 นั้นคือ 30 ปี แห่งการต่อต้านการค้าหณิ่งนั้นได้ผล ไม่มีการค้าหณิ่งไทยมาเยอรมนีอีกต่อไป หรืออูปแบบการค้าหณิ่งไทยได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบไป ประสบการณ์จากการล้มเหลวนี้แสดงถึงความต่อต้านและนักแปลภาษาไทย-เยอรมัน พบร่วมกับ แต่ละปีจะมีกรณี หณิ่งและหณิ่งข้ามเพศชาวไทย นำนักอยู่่เกินวีซ่า (นำนักอยู่่อย่างผิดกฎหมาย) และขอบค้ายอดการทางเพศ มีการพิจารณาดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ทั้งที่คนไทยเป็นผู้ต้องหา และเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ เหตุการณ์เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2018 ที่ตำรวจแห่งสหพันธ์ฯ เข้าตรวจค้นและจับกุมขบวนการค้ามนุษย์ให้หลายคัน ดึงเหล่านี้ตอกย้ำว่า การค้าหณิ่ง /มนุษย์จากไทยมาเยอรมนียังคงดำเนินอยู่ แต่หลายปีที่ผ่านมาไม่เป็นที่ตระหนักรู้ หรือสนใจของสังคมทั้งไทยและเยอรมัน

สมาคมเครือข่ายคนไทยในต่างแดน ประเทศไทยในต่างแดน จึงเห็นว่า ควรที่จะมีการศึกษาถึงสถานการณ์ การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี เพื่อสร้างความเข้าใจ และศึกษาถึงสาเหตุปัจจัยที่ทำให้การค้ามนุษย์ดำเนินอยู่ และนำไปเผยแพร่ในวงกว้างเพื่อสร้างการตระหนักรู้

การศึกษานี้ได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน และได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากลามและนักแปลภาษาไทย-เยอรมัน และสนับสนุนการทำงานจากคณะกรรมการของสมาคมฯ ทุกท่านที่กล่าวถึงข้างต้น สมาคมเครือข่ายคนไทยในต่างแดน ขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี่ และหวังว่า จะมีผู้ให้ประโยชน์จาก รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี นี้อย่างกว้างขวาง

ดร. พัทยา เรือนแก้ว
ประธานสมาคมเครือข่ายคนไทยในต่างแดน
ประเทศไทย
เมษายน 2562

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษานี้เป็นการสำรวจและประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี เพื่อทำความสะอาดใจถึงสถานการณ์การค้ามนุษย์ (ทั้งหญิงและชาย รวมทั้งหญิงข้ามเพศ) จากไทยมาเยอรมนีในปัจจุบัน และพัฒนาการที่เกิดขึ้นในรอบสามทศวรรษ ศึกษาถึงสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้การค้ามนุษย์ดำเนินอยู่ ศึกษาเฉพาะปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนี้ โดยวิเคราะห์จากตัวเลขสถิติของทางการเยอรมัน และจากข้อมูลการสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามล่ามและนักแปลภาษาไทย-เยอรมันทั้งสิ้น 24 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี เนื่องจากงานแปลที่ทำให้กับองค์กรยูติธรรมนั้น ส่วนหนึ่งจะเกี่ยวโยงกับการค้ามนุษย์ ข้อดันพบจากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนียังคงดำเนินอยู่

ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจนครบาลกรุงเทพมหานคร สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (รายงานภาพรวมการค้ามนุษย์ของสหพันธ์ฯ) ที่มีตัวเลขของคนไทยทั้งที่ตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่า เป็นผู้ค้ามนุษย์ และที่เป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ตั้งแต่ปี 1999 - 2007 และปี 2011 - 2012 และจากจำนวนงานแปลที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ของล่ามและนักแปลในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปี 2008-2018) ซึ่งเป็นงานล่ามและงานแปลให้แก่ ศาล อัยการ ตำรวจ สำนักงานคุ้มครองแรงงาน รวมทั้งองค์กรและบ้านพักชุมชนที่ดูแลเหยื่อการค้ามนุษย์ ซึ่งให้เห็นว่า ตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนียังคงดำเนินอยู่

รูปแบบการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี ส่วนใหญ่ยังเป็นเพื่อการค้าบริการทางเพศ ที่รวมการนัดอดิเรก และนวดแผนโบราณ ให้ด้วย และใน 10 ปีที่ผ่านมาจะมีการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ส่วนใหญ่เพื่อมาทำงานนัดแผนไทย การเดินทางเพื่อเข้ามาค้าบริการทางเพศในปัจจุบันขวนการค้ามนุษย์มักจะจัดให้เดินทางด้วยวีซ่านักท่องเที่ยวผ่านประเทศที่สามทั้งที่เป็นประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก สาธารณรัฐเช็ก หรือประเทศที่ใกล้เคียง เช่น สเปน อิตาลี สวีเดน กรีก และลิทัวเนีย การเดินทางเข้ามาทำงานนัดนายหน้าซึ่งมักจะเป็นคนรู้จัก เพื่อน หรือญาติจะจัดการให้เดินทางเข้าเยอรมนีโดยตรง ซึ่งเป็นวิธีการที่นายหน้าจัดพาให้ผู้หญิงมาทำการค้าบริการทางเพศในช่วงปลายทศวรรษที่ 80 ต่อ 90 โดยจัดหาคนค้าประภันและทำเรื่องเชิญให้เข้ามาเที่ยวเยอรมนี แสดงให้เห็นกระบวนการเรียนรู้ด้านวิธีการเดินทางในขวนการค้ามนุษย์

พัฒนาการของ การค้ามนุษย์เพื่อค้าบริการทางเพศจากไทยมาเยอรมนี

1. การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนีเพื่อค้าบริการทางเพศเป็น กระบวนการที่มีการจัดการอย่างเข้มเจ็บ และครอบคลุม มีเครือข่ายที่กว้างขวางทั้งในประเทศไทยและเยอรมนีที่ร่วมกันทำงานทุกขั้นตอน มีการเตรียมตัวให้หญิง/หญิงข้ามเพศที่ค้าบริการฯ ในเรื่องการปฏิบัติตัวและการให้ปากคำในกรณีที่ถูกจับ มีชุดคำตอบและรูปแบบการตอบ ที่ทำให้เห็นว่า มาทำงานด้วยความสมัครใจ ตอบคำถามแต่ไม่ซัดทอด หรือคำตอบนั้นไม่สามารถสืบสานต่อไปได้ขบวนการได้ทำให้เป็นเรื่องยากขึ้นที่จะเอาผิด

2. เกิดรูปแบบการระดมทุนที่เรียกว่า การ “ลงทุน” เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพาณิชย์และหญิงข้ามเพศขึ้นมาทำงานค้าบริการทางเพศ ทำให้ขบวนการค้ามนุษย์มีทุนหมุนเวียนในการทำงานมากขึ้น

3. บวนการค้ามนุษย์ใช้ social media ทั้ง facebook และ line ในการโฆษณาขักขวนให้มาทำงาน ในขณะเดียวกันผู้ที่ต้องการมาทำงานในต่างประเทศก็ใช้ social media เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูล ของทางในการเดินทางมาทำงานต่างประเทศ รวมทั้งส่งต่อข่าวสารที่คิดว่า เป็นประโยชน์จะห่วงกลุ่มเดียวกัน social media กลายเป็นช่องทางทั้งในการซ่อนเชื้อ และการเข้าถึงหนทางการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ

4. หญิงและหญิงข้ามชาติที่มาค้าบริการทางเพศ มีระดับการศึกษาสูงขึ้น ใช้ภาษาอังกฤษได้ดี ส่วนมากจะมีเป้าหมายในการมาทำงานที่ขัดเจนว่า มาเพื่ออะไร อาจทำงานเพียง 2-3 ปี เมื่อได้ตามที่ตั้งเป้าหมาย ก็จะเดินทางกลับ

คนไทยที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์

1. “ผู้ต้องสงสัยว่าค้ามนุษย์” ส่วนใหญ่เป็นหญิงไทย มีหญิงข้ามเพศบ้างแต่ไม่นัก คนไทยกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย และภาคเหนือ ในช่วง 5 ปีหลัง (2013-2018) ปรากฏว่า มี “ผู้ต้องสงสัย” ที่มาจากภาคกลาง และภาคใต้ด้วย ด้านการศึกษาไม่มีข้อมูลว่า คนกลุ่มนี้มีการศึกษาระดับไหน นายหน้าที่จัดพาณิชย์ข้ามเพศมาค้าบริการทางเพศ มักจะเป็นหญิงข้ามเพศด้วยกัน

2. ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ส่วนใหญ่ยังคงเป็นผู้หญิงอายุประมาณ 30-40 ปี ช่วงห้าปีหลังมีอายุ 20-30 ปีเพิ่มขึ้น มีภูมิลำเนาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มักเป็นแม่ที่ต้องเลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง (single mother) และหลายปีที่ผ่านมาหญิงข้ามเพศที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ่วนใหญ่ อายุประมาณ 20-30 ปี มีภูมิลำเนาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นกัน การศึกษาจะสูงกว่าหญิงไทย และมีความรอบรู้ มีการเตรียมตัวมากกว่าหญิงไทย แรงจูงใจที่ทำให้เดินทางคือปัจจัยทางเศรษฐกิจ นั่นคือ เพื่อหาหนทางศึกษาและความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้ลูก ในกรณีหญิงที่เลี้ยงลูกเพียงลำพัง หรือเพื่อฝ่าตัดเสริมความงาม และช่วยเหลือครอบครัว (พ่อ และแม่) ในกรณีหญิงข้ามเพศ

ปัจจัยที่ทำให้การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนีดำเนินอยู่

1. ความต้องการอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้หญิงไทยออกขายแรงงาน (หางานค้าบริการทางเพศ และงานอื่นๆ) ในต่างประเทศตั้งแต่ครัวเรือนที่ 80 ยังคงเป็นปัจจัยหลักที่ผลักดันให้หญิง ซึ่ง ส่วนใหญ่เป็นแม่ที่เลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง และหญิงข้ามเพศมาค้าบริการทางเพศ รวมทั้งการที่รัฐบาลยังไม่ได้มีนโยบาย หรือมาตรการที่จะให้ความช่วยเหลือแก่หญิงที่เป็นแม่ที่เลี้ยงลูกตามลำพัง และหญิงที่ถูกผลักให้เป็นคนชายขอบ (marginal group) เนื่องจากตั้งครรภ์ในวัยเรียน หรือโคนขั่นเงิน

2. การค้ามนุษย์ เป็นหนทาง/ช่องทางหนึ่งในไม่กี่หนทางที่เปิดให้เพื่อเดินทางมาทำงานในต่างประเทศ ด้วยนโยบายที่ปิดกั้นไม่รับเข้าแรงงานไร้/กึ่งฝีมือ รวมทั้งงานบริการทางเพศด้วย เมื่อผู้หญิงและหญิง

ข้ามเพศต้องการเดินทางเข้ามาทำงานจึงจำเป็นต้องอาศัยคนกลางหรือนายหน้าในการอำนวยความสะดวกให้เดินทางข้ามชาติ แม้นว่าจะต้องถูกเอกสารเดาเบรียบ หรือแสวงหาประไฮช์

3. การเดินทางเข้ามาทำงานในเยอรมนีเกิดขึ้นมากกว่าสามทศวรรษแล้ว ทำให้เกิด เครือข่ายหัวผู้ชักชวน/หลอกล่อ และคนทำงาน/เคยทำงานค้าบริการทางเพศ และในปัจจุบันด้วยการใช้ social media ทั้ง facebook หรือ line ทำให้เครือข่ายขยายตัวอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง เป็นตัวเพื่องสำคัญที่ทำให้การเดินทางไปค้าแรงงานในต่างประเทศเป็นไปได้

4. การค้ามนุษย์ กลยุทธ์เป็นเรื่องธรรมดा อย่างน้อยที่พบในสังคมของคนไทยในเยอรมนี พิจารณาจากมุมมองของคนไทยรอบข้างที่มองว่า การหารายได้จากการห้ามขายตัวของภรรยาที่หันหน้าไปทางเพศไม่ใช่จะเป็นการขับรถรับส่ง รับซื้อของ ขายของ ฯลฯ กลยุทธ์เป็นการทำนาหากินในต่างประเทศ หรือการที่หญิงหรือหญิงข้ามเพศต้องทำงานเป็นเวลานานเพื่อใช้หนี้ “ค่าแทร็ค” หรือเงิน “ลงทุน” ดูเป็นเรื่องของการลงทุนทางธุรกิจอย่างหนึ่งของคนที่ “ลงทุน”

5. อุปสงค์ (Nachfrage หรือ demand) ในเยอรมนี ที่ยังมีความต้องการบริการทางเพศจากคนไทย นั่นคือยังมีตลาดแรงงานด้านนี้ อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจังว่า อุปสงค์ในเยอรมนีคืออะไร

ข้อเสนอแนะ

1 ศึกษา บทบาทองค์ความรู้ การค้ามนุษย์ ในสังคมและภาคติดปะเด็น รวมรวมข้อมูล และประเมินสถานการณ์อย่างสม่ำเสมอ อาจจะทุก ๆ 2 ปี และนำเผยแพร่แก่สังคมมองกว้าง เพื่อสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์ นอกเหนือไปนี้ควรทบทวนมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ที่ผ่านมา โดยเฉพาะในกรณีที่ประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง เพื่อปรับให้เหมาะสม และให้เกิดการป้องกันแก้ไขที่ยั่งยืน

2. รัฐบาลต้องมีมาตรการชัดเจนในการจัดความด้วยโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาที่เรื้อรังมานานปี อาจต้องมีการทบทวนแนวโน้มนโยบายด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งด้านสวัสดิการสังคมที่ผ่านมา และปรับให้สามารถบรรเทาปัญหาความด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ ที่โง่ไปถึงความเลื่อมล้ำทางสังคม เพื่อให้คนไทยสามารถมีโอกาสตอบสนองความต้องการทางวัฒนธรรมได้ในไทย

3. ใช้ประโยชน์จาก social media ในการป้องกันไม่ให้เกิดเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ทั้งนี้ เพราะปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นขบวนการค้ามนุษย์ หรือผู้สนใจที่จะมาทำงานต่างประเทศใช้ประโยชน์จาก social media ในการช่วยเชื่อหาคนมาทำงาน หรือหาช่องทางในการมาทำงานต่างประเทศ ดังนั้นในการทำงานป้องกันการค้ามนุษย์ ก็ควรที่จะใช้ประโยชน์จากช่องทางดังกล่าวในการให้ข้อมูลที่เป็นจริง

4. ติดอาวุธให้กับผู้ที่ต้องการเดินทางมาทำงานในต่างประเทศ นั่นคือ การให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ เพื่อให้การเดินทางนั้นมีความเสี่ยงน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจทบทวนว่า สิ่งที่ดำเนินการไปแล้วว่า มีปัญหาอย่างไร วิธีการเข้าถึงได้ผลหรือไม่ เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์

5. ศึกษาถึงอุปสงค์ของการค้ามนุษย์ในเยอรมนี เพราะการที่จะแก้ปัญหาให้ได้ผลก็คงต้องทำความเข้าใจ เรียนรู้ถึงสาเหตุ ดังนั้นควรที่จะมีการศึกษาถึงอุปสงค์ในเยอรมนีต่อการให้บริการทางเพศของหญิงต่างชาติ โดยเฉพาะหญิงไทยเพื่อนำข้อมูลมาสร้างเป็นแนวทาง มาตรการในการป้องกันการค้ามนุษย์ต่อไป

สารบัญ

คำนำ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. บทนำ	1
2. ความหมายของ การค้ามนุษย์: กรอบแนวคิดในการศึกษา	6
3. วิธีการศึกษา	12
4. สถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี	19
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	50
บรรณานุกรม	56

ภาคผนวก

1 แบบสอบถามล่ามและนักแปล

2 ผลการตอบแบบสอบถาม

บทที่ 1

บทนำ

1.1 การค้าหณิ่งไทยมาเยือนนี ประเด็นที่หายไปจากการรับรู้ของสังคม

ในเยอรมันประเด็น การค้าหณิ่ง ถูกหยินด้วย ขึ้นมาเป็นประเด็นเรียกร้องให้สังคมใส่ใจเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523) เมื่อมีการรณรงค์ต่อต้านการท่องเที่ยวทางเพศของชายเยอรมัน (sextourism) และต่อต้านกิจการ “เมียสั่งทางไปรษณีย์” ญี่ปุ่นและหณิ่งพิลิปินส์ถูกมองว่าเป็นเหยื่อของการค้าหณิ่ง โครงการรณรงค์ต่อต้านการค้าหณิ่ง และการให้ความช่วยเหลือหณิ่งที่เป็นเหยื่อของการค้าหณิ่งจากประเทศไทยและฟิลิปินส์ เกิดขึ้น 5 - 6 ปี หลังจากนั้น ในปี 1986 (พ.ศ. 2529) ในต้นทศวรรษที่ 90 (ประมาณ พ.ศ. 2533) เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจในประเทศไทยไปต่อวันออก ก รวมทั้งสภาพเชิงตัวสเซีย ปรากฏการณ์ การค้าหณิ่ง จากประเทศไทยไปต่อวันออก ก เริ่มต้น นั่นคือ มีหณิ่งจากประเทศไทยสังคมนิยมเดิม เหล่านี้เดินทางเข้ามาค้าบริการทางเพศในเยอรมันมากขึ้น ความสนใจของสังคมและสื่อมวลชนเริ่มมุ่งไปยังผู้หญิงกลุ่มนี้ การค้ามนุษย์/หณิ่งจากไทย และฟิลิปินส์ค่อนข้าง เป็นเรื่องที่น่าห่วงใย และรับรู้ของสื่อ และสังคมเยอรมัน ทั้งนี้รวมทั้งเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือหณิ่งโดยเจตนาเพื่อประโยชน์ส่วนตัวนั้นมา

สำหรับประเทศไทย ตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 90 (พ.ศ. 2533) กระแสข่าวและความสนใจในประเด็นการค้ามนุษย์ไปยังเยอรมัน หรือหากกล่าวโดยรวม คือประเด็นการคุกคามเย้ายা�มชากรไทย (ไปทำงาน ถูกค้ามนุษย์) ไปต่างประเทศ ถูกบดบังด้วยมิติปัญหาแรงงานต่างชาติและการค้ามนุษย์จากประเทศไทยเพื่อบ้านนายจ้างประเทศไทย ทั้งนี้พิจารณาจากข่าวสารที่ปรากฏในสังคมและจำนวนองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบประเด็นนี้มีอยู่แค่นับนิ้วมือ ได้แก่นั้น (เบริญเที่ยบกับองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับประเด็นแรงงานต่างชาติในประเทศไทยที่มีอยู่กว่า 30 หน่วยงาน) แม้ว่าในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมาดูเหมือนจะมีการหยินด้วยประเด็นการคุกคามเย้ายা�มชากรไทยไปต่างประเทศ แต่ก็เป็นเพียงกระแสเรื่องแรงงานประมง หรือแรงงานไทยข้ามชาติที่ประสบปัญหาและถูกเอกสารเดาเปรียบในยุโรปเท่านั้น แม้นจะมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหานี้ แต่ก็ยังจำกัดอยู่ในบริบทแรงงานข้ามชาติ ความพยายามที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับการคุกคามเย้ายা�มชากรไทยไปต่างประเทศในมิติที่กว้างและครอบคลุมยังไม่มี

1.2 จากการค้าหณิ่ง สู่ การค้ามนุษย์ แสดงให้เห็นว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ต่อเนื่อง

ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจนครบาลและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (Bundeskriminalamt (BKA)) ชี้ให้เห็นว่า ยังมีสถิติเกี่ยวกับการค้าหณิ่งไทย ซึ่งเป็นสถิติการสืบสวนสอบสวนที่ปิดสำนวนแล้ว ทั้งที่มีคนไทยเป็นผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้า และที่เป็นเหยื่อของการค้าหณิ่ง แม้นจะมีจำนวนไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากสถิติของ BKA เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่ผ่านมา¹ จำกัดอยู่เพียงการค้ามนุษย์เพื่อการค้าบริการทางเพศ และเป็นกรณีการสืบสวนสอบสวนในประเด็นเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ตามนัยยะกฎหมายเท่านั้น อย่างไรก็ตามข้อมูลจากการ

¹ จนถึงปี 2016 สถิติเกี่ยวกับการค้ามนุษย์จะจำกัดอยู่เพียงการค้ามนุษย์เพื่อการค้าบริการทางเพศ ตั้งแต่ปี 2017 เป็นต้นมาจะมีสถิติเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน รวมทั้งการแสวงหาประโยชน์ด้วย

ทำงานช่วยเหลือหญิงไทย และจากล่ามไทย รวมทั้งจากการค้ามนุษย์ ซึ่งให้คำ
จำกัดความ การค้ามนุษย์กว้างกว่า พบร่วมกับ การค้าหญิงไทย ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบ และหญิงไทยที่เข้ามายูก
ค้าฯ ไม่เต็มใจที่จะให้ปากคำ ทำให้มีการสืบสวนสอบต่อในประเด็นนี้ ตัวเลขเกี่ยวกับประเด็นนี้จึงหายไป
รวมทั้งในช่วงหลังมีหญิงข้ามเพศ²ชาวไทยทั้งที่แปลงเพศแล้ว และยังไม่ได้แปลงเพศก็เดินทางเข้ามาทำงาน
ด้วยการอภิญญาของ "ขบวนการ" จัดพาและประสบปัญหาเช่นกัน ดังนั้นจากล่ามได้ว่า ปัจจุบันนี้มีได้จำกัด
อยู่เฉพาะหญิงไทยอีกต่อไป หากแต่มีหญิงข้ามเพศ ซึ่งตามกฎหมายไทยยังคงถือว่าเป็นเพศชาย และยังคงใช้
หนังสือเดินทางเป็นชายด้วย จากการค้าหญิงไทยจึงกลยุทธ์มาเป็น การค้ามนุษย์ และซึ่งให้เห็นว่า การค้ามนุษย์
จากประเทศไทยไปยังอาณานิคมดังนี้ แต่อาจเปลี่ยนแปลงหรือขยายรูปแบบไป และสิ่งหนึ่ง³
ที่ยืนยันข้อเท็จจริงนี้ก็คือ การที่ตั้งแต่เดือนเมษายน 2561 ที่ผ่านมาและจับกุมผู้ต้องสงสัยและคนไทยที่อยู่ทำงานในเยอรมัน
อย่างผิดกฎหมายได้กว่า 100 คน

1.3 การสำรวจสถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมันนีจึงควรได้รับการสนใจ

สิ่งที่กล่าวมานี้ข้างต้น ซึ่งให้เห็นว่า ปรากฏการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมันนี แม้นจะเกิดขึ้นนาน
แล้วและยังคงดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง แต่ก็จะเลื่อนจากความสนใจ และในปัจจุบันก็ยังไม่มีความรู้ความ
เข้าใจถึงสถานการณ์ที่เป็นอยู่ พัฒนาการ รวมทั้งผลพวงและผลกระทบของปรากฏการณ์นี้ อีกประการหนึ่งเมื่อ
นับจากช่วงเวลาที่โครงการรณรงค์ต่อต้านการค้าหญิงไทยเริ่มต้นในเยอรมัน คือเมื่อมีการก่อตั้งองค์กร agisra
เมื่อปี 1986 (พ.ศ. 2529) จากล่ามได้ว่า ในปี 2016 (พ.ศ. 2559) กีครบรอบ 30 ปี ของการทำงานต่อต้านการ
ค้าหญิงไทย การทำงานดังกล่าวส่งผลอะไรบ้างในช่วงเวลา 3 ทศวรรษที่ผ่านมานี้ การที่ประเด็น "การค้าหญิง
ไทย" ไม่ได้รับความสนใจอีกต่อไปจากสื่อ และอาจเป็นสังคมด้วย จะเป็นตัวชี้ถึงอะไร การทำความเข้าใจและ
การศึกษาสถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมันนีจึงเป็นเรื่องจำเป็น

การศึกษาเพื่อสำรวจและประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมันนีจึงมี วัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาทำความเข้าใจถึงสถานการณ์การค้ามนุษย์ (ทั้งหญิงและชาย รวมทั้งหญิงข้ามเพศ) จากไทยมา
เยอรมันในปัจจุบัน และพัฒนาการที่เกิดขึ้นในรอบสามทศวรรษ เพื่อศึกษาถึงสาเหตุ แรงจูงใจ และปัจจัยที่
ทำให้การค้ามนุษย์ดำเนินอยู่ โดยจะศึกษาเฉพาะ (ขอบเขตการศึกษา) ปรากฏการณ์การค้ามนุษย์จากไทย
มาเยอรมันที่เกิดขึ้นในประเทศไทย (หญิงชาย และหญิงข้ามเพศ) เป็น "ผู้ค้า" "เหยื่อ" หรือ
"ผู้เกี่ยวข้อง" ในการค้ามนุษย์

1.4 การนำเสนอเนื้อหาในรายงานการศึกษา

รายงานนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาสถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมันนี ผู้อ่านสามารถ
ความคิดในการศึกษา (บทที่ 2) เป็นการทบทวนและอภิปรายถึงความหมายของ การค้ามนุษย์ ทั้งในบริบท

² หญิงข้ามเพศ หมายถึง บุคคลที่มีเพศกำเนิดเป็นชาย แต่ปัจจุบันมีเพศสภาพเป็นหญิง ทั้งที่อาจจะฝ่าตัดแปลงเพศแล้ว หรือไม่ก็ได้ ในสังคม
ไทยเคยเรียกบุคคลกลุ่มนี้ว่า "สาวประเภทสอง"

ของประเทศไทยและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เพื่อสร้างกรอบแนวคิดที่จะใช้ในการศึกษานี้ จากนั้น (บทที่ 3) จะกล่าวถึงวิธีการศึกษา อันได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ รวมถึง การวิเคราะห์ข้อมูล ต่อมาจะนำเสนอผลของการศึกษา (บทที่ 4) รวมต้นด้วยความเป็นมาของการค้ามนุษย์จาก ไทยมาเยอรมนี สถิติการค้ามนุษย์ที่มีคนไทยเข้ามามากที่สุด ต่อด้วยรูปแบบการค้ามนุษย์ และรายละเอียดของ ผู้ที่เสียหายจากการค้ามนุษย์ บทสุดและข้อเสนอแนะจะนำประมวลไว้ในบทสุดท้าย (บทที่ 5)

ในรายงานการศึกษานี้ จะอ้างอิงระยะเวลาตามปีคริสต์ศักราช เพื่อให้สอดคล้องกับช่วงเวลาที่อ้างอิง จากเอกสารของหน่วยงานราชกิจจานุเบกษา แต่จะใส่ปีพุทธศักราชไว้ในวงเล็บเมื่อกล่าวถึง ครั้งแรก

1.5 คำศัพท์ และคำย่อในรายงาน

การค้ามนุษย์	หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับໄว้ซึ่งบุคคล ด้วยวิธีการใดๆ หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบีบบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการ ลักพาตัว ด้วยการซื้อขาย ด้วยการหลอกลวง ด้วยการใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการ ใช้สถานะความดีอย่างกว้างจากการค้ามนุษย์โดยมิชอบ หรือมีการให้ หรือรับเงิน หรือผล ประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจควบคุมบุคคลอื่น เพื่อ ความมุ่งประสงค์ในการแสวงประโยชน์ การแสวงประโยชน์อย่างน้อยที่สุดให้รวมถึง การแสวงประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่น หรือการแสวงประโยชน์ทางเพศ ในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่น เช่นการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตอกอยู่ใต้บังคับ หรือการตัดควายออกจากร่างกาย"
คัมภีร์	สมุดบันทึกเล่มเล็กของหญิงข้ามเพศที่มาทำงานค้าบริการทางเพศ เป็นที่รวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ สภาพการทำงาน รวมทั้งยอดเงินที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งมัก จะเป็นค่าใช้จ่ายในการฝ่าตัดเสริมความงาม
คุณแม่ แม่	เจ้าของ "บ้านทำงาน" หรือ หญิงที่เป็นผู้ดูแล "บ้านทำงาน"
เต็ก	หญิงหรือหญิงข้ามเพศที่มาทำงานฝ่าบ้านนายหน้า หรือที่มาแทร็ค
เด็กแทร็ค	หญิงหรือหญิงข้ามเพศที่มาทำงานฝ่าบ้านนายหน้า หรือที่มาแทร็ค
แทร็ค	ค่าหัว หรือ ค่านายหน้า ในกรณีที่มาทำงานในต่างประเทศ ทั้งงานค้าบริการ ทางเพศ และงานอื่น ๆ อาจจะจ่ายครั้งเดียวก่อนเดินทาง หรือ ผ่อนใช้เป็นรายเดือน เมื่อเดินทางมาถึงประเทศไทยแล้ว โดยนายหน้าจะให้แรงงานเป็นหนี้ เป็น จำนวนเงินเท่ากับจำนวนเงินค่านายหน้า หนี้จะเรียกว่า แทร็ค แรงงานจะต้องทำงาน ให้หนี้จนกว่าจะจ่าย ค่าแทร็ค นี้หมด
ทำงาน "แปรงรีง"	การทำงานค้าบริการทางเพศที่รายได้จากการบริการแต่ละครั้งจะต้องแบ่งกัน 50% จะเป็นของเจ้าของ "บ้านทำงาน"/บาร์ 50% จะเป็นของคนทำงาน
นวดอิโรติก	การให้บริการทางเพศโดยให้มือ หรือส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย แต่จะไม่มีเพศสัมพันธ์
นวดแอบแฝง	การค้าบริการทางเพศที่แอบทำในร้านนวดแผนไทย

บันทึกการล่ามและการแปล	บันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลของผู้ศึกษา ซึ่งบันทึกไว้ตั้งแต่ปี 2012 (พ.ศ. 2555)
บ้านทำงาน	สถานประกอบการค้าบริการทางเพศ
พิธีสารพาณิชย์ (Palermo Protokoll)	พิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children)
มาเกร็ค	การเดินทางเข้ามาย居อยู่ในด้วยการอำนวยความชอบของนายหน้า ที่ผู้เดินทางต้องทำงาน จ่ายค่าแทร็คเมื่อมาถึงเยอรมนี
แม่แทร็ค	นายหน้าที่จัดพา人都งานเข้ามาทำงานในต่างประเทศ ในวงการค้าบริการทางเพศ มัก จะเป็นผู้หญิง จึงเรียกว่า แม่แทร็ค
ลงทุน	การออกค่าใช้จ่ายในการเตรียมตัวเดินทางเพื่อมาค้าบริการทางเพศในเยอรมนี ให้แก่หญิง/หญิงข้ามเพศ เมื่อหญิง/หญิงข้ามเพศเดินทางมาทำงานแล้ว จะต้อง จ่าย “ค่าแทร็ค” คืนแก่ ผู้ลงทุน
ล่าม และนักแปล	ล่ามและนักแปลภาษาไทย-เยอรมันในเยอรมนี
หญิงข้ามเพศ	บุคคลที่มีเพศกำเนิดเป็นชาย แต่ปัจจุบันมีเพศสภาพเป็นหญิง ทั้งที่อาจจะผ่าตัดแปลง เพศแล้ว หรือไม่ก็ได้ ในสังคมไทยเคยเรียกบุคคลกลุ่มนี้ว่า “สาวປะเกทสอง”

agisra	Arbeitsgemeinschaft gegen internationale sexuelle und rassistische Ausbeutung
AuslB	Ausländerbehörde สำนักงานดูแลกิจการคนต่างด้าว
BKA	Bundeskriminalamt ตำรวจออาชญากรรมแห่งสหพันธ์ฯ
BPOL	Bundespolizei ตำรวจนครบาลสหพันธ์ฯ รับผิดชอบคดีที่มีการข้ามพรมแดน
Bundeslagebild	รายงานภาพรวมการค้ามนุษย์ของสหพันธ์ฯ สาธารณรัฐเยอรมนี
Menschenhandel	
CEDAW	United Nations Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women อนุสัญญาจัดการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบต่อสตรี
Haftrichter	ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณากรณีของฝ่ายข้าง
LKA	Landeskriminalamt ตำรวจออาชญากรรมแห่งรัฐ
Mädchen für alles	ผู้ที่ทำทุกอย่างที่มีผู้บุคคลให้ทำ
Menschenhandel	การค้ามนุษย์
NGOs	Non Governmental Organisation องค์กรเอกชน
NRW	รัฐ Nordrhein Westfalen หรือ North Rhein Westfalia
Ökumenische Frauengruppe	Ecumenical Women Group กลุ่มสตรีคริสต์ียนเยอรมัน

Organisierte Migration	Organized migration การเดินทางที่มีการจัดการ
Organisierte Bände	ขบวนการที่มีการจัดการ
StGB	Strafgesetzbuch ประมวลกฎหมายอาญา
UNDOC	United Nations Office on Drugs and Crime สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ
UNTOC	United Nations Convention against Transnational Organized Crime อนุสัญญาของสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร
Verpflichtungserklärung	หนังสือรับรองที่ทำต่อหน้า AusIB ว่าจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในเยอรมนี ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการขอวีซ่า
Wohnungsprostitution	“บ้านทำงาน” ที่เป็นลักษณะอพาร์ตเม้นต์

บทที่ 2

ความหมายของ การค้ามนุษย์: กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทนี้จะกล่าวและอภิปรายถึงความหมายของ การค้ามนุษย์ ที่ใช้เป็นแนวทางในการทำงานป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ ทั้งในประเทศไทย และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เพื่อกำหนดความหมายของ การค้ามนุษย์ ที่ใช้ในการศึกษานี้

2.1 นิยาม การค้ามนุษย์ ในเยอรมนี

ในช่วงทศวรรษที่ 80 เมื่อเริ่มมีการรณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์ต่างชาติ ซึ่งในขณะนั้นคือจาก ประเทศไทยและฟิลิปปินส์ เยอรมนียังไม่มีข้อกำหนดทางกฎหมายที่ชัดเจนในเรื่องการค้ามนุษย์ ในการดำเนิน คดีการค้ามนุษย์จะใช้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 180 b (§ 180 b Strafgesetzbuch (StGB)) ที่เป็นบท ลงโทษในความผิดฐาน ค้ามนุษย์ (Menschenhandel) และมาตรา 181 (§ 181 StGB) ฐานกระทำการค้า มนุษย์อย่างร้ายแรง ตามนัยยะกฎหมายนี้ การกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดคือ การกระทำ ซักจูง ล่อหลวง บีบ บังคับ ให้ไปประกอบการค้าประเวณี ความผิดจะถูกอยู่ในมาตราไหนขึ้นอยู่กับการกระทำว่าเป็นอย่างไร ภาย ใต้กฎหมายนี้ผู้ที่จะตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ อาจจะเป็นได้ทั้งหญิงหรือชายก็ได้ และโดยไม่จำกัดว่า จะ ต้องเป็นบุคคลสัญชาติเยอรมันหรือไม่ (พัทยา เรื่องแก้ § 2547)

ในทางปฏิบัติ การที่จะเอาโทษกับผู้กระทำการค้ามนุษย์ ตามมาตรา 180 b หรือ 181 เป็นเรื่องยาก เพราะ ในการที่จะเอาโทษกับผู้กระทำการค้ามนุษย์นั้น จำเป็นต้องพิสูจน์หรือหาหลักฐานแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้ กระทำนั้นกระทำการอย่างต่อเนื่องต่อเนื่อง ในการพิจารณาคดีน้อยมากที่ศาลจะตัดสินว่าผู้กระทำการค้ามนุษย์ ทั้งนี้ เพราะไม่อาจพิสูจน์ได้ว่า ผู้ต้องหากระทำการค้ามนุษย์จริง หรือ เพราะขาดพยานหลักฐาน ที่สำคัญ

ด้วยเหตุดังกล่าว และเพื่อให้สอดคล้องกับ อนุสัญญาของสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้าม ชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime – UNTOC) โดยเฉพาะพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children) เสริมอนุ สัญญา ที่เรียกว่า พิธีสารพาเลอร์โม (Palermo Protokoll) และมติรัฐสภาสหภาพยุโรป (EU) ในการต่อต้าน การค้ามนุษย์ จึงมีความพยายามทั้งจากภาครัฐและองค์กรเอกชน (NGOs) ในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใน ส่วนที่ว่าด้วยการค้ามนุษย์ขึ้นใหม่ ร่างการแก้ไขกฎหมายนี้ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งสหพันธ์ (Bundestag) มีมติรับร่างฯ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2004 (พ.ศ. 2547) และสภารัฐสภา (Bundesrat) รับมติร่างในการประชุมเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2004 มีผลให้เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในปี 2005 (พ.ศ. 2548) (ดู พัทยา, 2547 และเว็บไซต์ KOK e.V.)

กฎหมายใหม่ที่มีผลใช้บังคับในปี 2005 นั้น ได้รับความปรับกฎหมายที่เกี่ยวเนื่องกับการค้ามนุษย์ไว้ ให้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยยกข่ายมาตรา ขหมวด และเพิ่มเติมบางส่วน เนื้อหาโดยสรุปคือ ไม่มีการแยก ระหว่างความผิดฐานค้ามนุษย์ และ การค้ามนุษย์อย่างร้ายแรง แต่ได้ข่วยรวมทั้งสองประเด็นเข้าด้วยกันเป็น

มาตรการเดียวกัน นั่นคือหากมีการใช้ภาวะบีบคั้น หรือบีบบังคับ หรือใช้ภาวะที่ฟังตนเองไม่ได้ท้ายพำนักอยู่ในต่างแดน มาเป็นเงื่อนไขบังคับเพื่อแสวงหาประโยชน์ก็จะเป็นการค้ามนุษย์ นอกจากนั้นการค้ามนุษย์จะแยกออกเป็น การค้ามนุษย์เพื่อการค้าบริการทางเพศ (มาตรา 232 StGB) และการค้ามนุษย์เพื่อการหาประโยชน์ หรือเอาเปรียบทางแรงงาน (มาตรา 233 StGB) นั่นคือหากในบีบบังคับให้ต้องแสดงชื่อไปเปลี่ยน หรือถ่ายภาพแสดงการมีเพศสัมพันธ์ นอกจากนั้นยังเพิ่มบทที่ว่าด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการค้ามนุษย์ (มาตรา 233 a StGB) และในบทที่ว่าด้วยการลักพาตีมนุษย์ (Menschenraub) ได้เพิ่มบทลงโทษ ในกรณีที่ทำการจัดพาโดย ใช้กำลัง ภาร神州 เยี่ยม เล็กซ์ หรือใช้ภาวะที่ช่วยตนเองไม่ได้ บังคับให้ทำการแต่งงานในต่างแดน (พ.ท.ญ., 2547)

ในเวลาต่อมา เยอรมนีได้นำหลักการและทิศทางของสหภาพยุโรปในการต่อต้านการค้ามนุษย์ และการคุ้มครองเหยื่อผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (2011/36/EU) มาใช้ ทำให้มีการปรับกฎหมายเกี่ยวกับการเอาโทษกรณีค้ามนุษย์ให้เป็นไปตามทิศทางดังกล่าว ในปี 2016 (พ.ศ. 2559) จึงมีการปรับความหมายของ การค้ามนุษย์ เพิ่มเติมรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์ให้สอดคล้องกับความหมายที่นานาชาติใช้ กฎหมายอาญาที่ปรับใหม่นี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2016 (ดู เริบไซด์ KOK e.V.)

การค้ามนุษย์ ในประมวลกฎหมายอาญาฉบับนี้ (ปี 2016) ซึ่งอยู่ในมาตรา 232 เนื้อหาโดยรวมยังคงเหมือนข้อกฎหมายเดิม เพียงแต่เพิ่มเติมรายละเอียดบางประการ นั่นคือ การที่ใช้เงื่อนไขด้านเศรษฐกิจ หรือ ส่วนตัว หรือภาวะที่ช่วยตัวเองไม่ได้ (ด้วยว่าพำนักอยู่ในต่างประเทศ) และจัดหาจัดพา (Rekrutierung หรือ recruitment) บุคคลด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ ถือว่าเป็นการค้ามนุษย์ การจัดหาจัดพาในที่นี้หมายรวมถึง การซักขวัญ ขักจูง เป็นครุชณสัง หรือจัดให้อยู่อาศัย เพื่อที่จะหาประโยชน์จากบุคคลนั้น และในกรณีที่บุคคลซึ่งถูกนำไปประโยชน์อย่างมากกว่า 21 ปี ก็ไม่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขบังคับ หรือภาวะที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เพียงแค่มีการซักขวัญ และเป็นครุชณสังผู้เยาว์นี้ ถือว่าเป็นการค้ามนุษย์แล้ว (BKA, 2018, 3)

นอกจากนี้ในอนุมาตรา yang แยกกล่าวถึง การบังคับค้าบริการทางเพศ (Zwangsprostitution มาตรา 232 a StGB) และการบังคับใช้แรงงาน (Zwangarbeit มาตรา 232 b StGB) ประเด็นความผิดจะพิจารณาที่ การบังคับหรือบีบคั้น ด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ตามมาตรา 232 ให้ต้องตกอยู่ในสภาพที่ถูกแสวงหาประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นการบังคับค้าบริการทางเพศ บังคับใช้แรงงาน หรือถูกบังคับให้ขอทาน

รวมทั้งได้เพิ่มประเด็นเกี่ยวกับ การแสวงหาประโยชน์ (Ausbeutung) เข้ามาเป็นมาตรา 233 (§ 233 StGB) การแสวงหาประโยชน์จากการแรงงาน (Ausbeutung der Arbeitskraft) และ การแสวงหาประโยชน์ภายใต้เงื่อนไขการกระทำให้หมดอิสรภาพ (Ausbeutung unter Ausnutzung einer Freiheitsberaubung) เป็นมาตรา 233 a (§ 233 a StGB) การพิจารณาถึงความผิดจะดูที่การแสวงหาประโยชน์ในภาวะที่ถูกบีบบังคับ (BKA ข้างแล้ว)

อย่างไรก็ตาม NGOs ที่ทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์ จะใช้คำว่า การค้ามนุษย์ และการแสวงหาประโยชน์ ในความหมายโดยรวม ไม่มีการแบ่งย่อยตามบทบัญญัติทางกฎหมาย ทั้งนี้ด้วยเห็นว่า การค้ามนุษย์ รูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อแสวงหาประโยชน์จากการค้าบริการทางเพศ จากแรงงาน และอื่น ๆ เป็นปรากฏการณ์ที่ซับซ้อน ที่เกี่ยวโยงกัน ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน และความหมายที่ใช้จะอิง

กับความหมายที่ใช้อย่างเป็นสากล ซึ่งนิยามอยู่ในมาตรา 3 ของพิธีสารพาณิชย์ (ดู เว็บไซต์ KOK e.V., Ban Ying, contra, FIM, KOBRA.net) ที่ให้ความหมายไว้ว่า

“การค้ามนุษย์” หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งบุคคล ด้วยวิธีการชู้เสีย หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบีบบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว ด้วยการฉ้อโกง ด้วยการหลอกลวง ด้วยการใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการใช้สถานะความเสี่ยงภัยจากการค้ามนุษย์ โดยมิชอบ หรือมีการให้ หรือรับเงิน หรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจควบคุม บุคคลอื่น เพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงประโยชน์ การแสวงประโยชน์อย่างน้อยที่สุดให้รวมถึงการแสวงประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่น หรือการแสวงประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ การเอากลังเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสื่อมของการเอากลังเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับ หรือการตัดด้วยวาจาออกจาก)r่างกาย” (สำนักงานวิชาการ สำนักงานเลขานุการสภาพแวดล้อมราชฎร, 2558, 2)

2.2 นิยาม การค้ามนุษย์ ในประเทศไทย

ประเทศไทยเริ่มให้ความสนใจต่อประเด็นการค้ามนุษย์ เมื่อปี 1986 (พ.ศ. 2529) ตั้งแต่เกิดไฟไหม้ “ช่องโภเกนี” ในจังหวัดภูเก็ต (สายสุรี จิติกุล, 2547, 9) แต่เป็นในบริบทการค้าหญิงและเด็ก ในขณะนั้นประเทศไทยมีพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) การค้าหญิงและเด็ก ซึ่งออกใช้บังคับปี 1928 (พ.ศ. 2471) ด้วยเจตนาرمณที่จะห้ามการนำหญิงและเด็กเข้าและออกนอกประเทศไทยเพื่อการค้าประเวณี (ศิริพร สะโครงบานเนค และคณะ, 2540, 66) เนื่องจากอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้เพื่อเอาโทษผู้ค้าหญิงและเด็ก ตลอดจนบทลงโทษที่น้อยมาก ทำให้มีความพยายามที่จะปรับแก้ไขกฎหมายนี้ในปี 1997 (พ.ศ. 2540) พ.ร.บ.การค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2471 ถูกยกเลิกไป และมี พ.ร.บ. มาตราการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 เป็นกฎหมายใหม่ที่ใช้บังคับแทน แต่ในกฎหมายนี้ก็ไม่ได้บัญญัติถึงความหมายของ การค้ามนุษย์ อย่างชัดเจน มีกล่าวถึงแต่เพียงการดำเนินการในกรณีกระทำการค้ามนุษย์ หรือเด็ก ที่ต้องอิงกับประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี และกฎหมายว่าด้วยสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน (ดู สายสุรี, 2547, 17)

จากสรุปการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและหญิงของ สายสุรี จิติกุล (2547) จะเห็นได้ว่า มีการกล่าวถึง การค้ามนุษย์ ในช่วงหลังปี 1999 (พ.ศ. 2542) ประเทศไทยได้ลงนามอนุสัญญา สหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2000 (พ.ศ. 2543) และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก เสริมอนุสัญญา เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2001 (พ.ศ. 2544)¹ เป็นผลให้มีความพยายามที่จะปรับแก้กฎหมายให้ครอบคลุมการค้ามนุษย์ ในปี 2004 (พ.ศ. 2547) มีการประชุมระดับชาติเรื่องการค้ามนุษย์ และในการประชุมนี้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้ประกาศให้การค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2547) ในปีเดียวกันนั้นเริ่มมีการปรับแก้ไข พ.ร.บ. มาตราการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 ในว่า เนื่องจากยังมีมาตรการไม่

¹ ดู ข่าวสารนิเทศ 20 ตุลาคม 2556 <http://www.mfa.go.th/main/th/media-center/14/40175-การเข้ามีนากีศิริสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรม>

ครอบคลุมถึงการค้ามนุษย์โดยรวม และไม่มีมาตรฐานการป้องกันและปราบปรามที่เพียงพอ รวมถึงไม่มีข้อบัญญัติยกเว้นการเอาผิดต่อเหยื่อ (สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และเด็ก, 2547)

พระราชบัญญัติฉบับที่ปรับแก้ไขใหม่ประกาศใช้บังคับในปี 2008 (พ.ศ. 2551) เรียกว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 โดยให้ยกเลิก พ.ร.บ. มาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551² ได้ด้วยการค้ามนุษย์ไว้ในมาตรา 6 ซึ่งกล่าวว่า การค้ามนุษย์ หมายถึง การที่ผู้อื่นได้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากผู้อื่น จึงกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

1. เป็นครุจะดัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พาમากจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขัง จัดให้ท่ออยู่อาศัย หรือรับปั๊วี่ซึ่งบุคคล โดยชั่นชู้ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ด้ดอด หลอกลวง ใช้คำจาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปัก喉咙หรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปัก喉咙หรือดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำผิดในการแสวงหาผลประโยชน์ จากบุคคลที่ตนดูแล

2. เป็นครุจะดัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พาમากจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขัง จัดให้ท่ออยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก

สำหรับความหมายของ "การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ" และ "การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ" มีกล่าวไว้ด้วยในมาตรา 4 และจากความหมายในมาตราเดียวกันนี้ และมาตรา 6 ของพ.ร.บ.นี้ อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์อาจจำแนกได้เป็น

- การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประณี
- การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุตามกำหนดหรือสื่อตามก เช่น นำตัวมาเพื่อแสดงภาพณฑร์ตามก
- การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น เช่น บังคับให้เต้นรำเปลื้องผ้า
- การเอกสารมาเป็นทาง
- การนำคนมาขอทาน
- การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์ด้านแรงงาน จะต้องเป็นการบังคับใช้แรงงานเท่านั้น
- การกระทำอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการชุดรีดบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม (วัวราไชยสาร, 2559, 14-15)

ต่อมาได้มีการปรับแก้ไข พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ใหม่ ผ่านมติรัฐสภา มีผลบังคับใช้ในเดือนเมษายน 2015 (พ.ศ. 2558) ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยกำหนดให้มีมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้พบรหณ์เหตุการณ์การค้ามนุษย์แจ้งข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกำหนดมาตรการเพิ่มอำนาจทางปกครองให้แก่เจ้าหน้าที่ในการเข้าไปตรวจตรา (ประวิทย์ ร้อยแก้ว, ข้อมูลออนไลน์) แต่ในเรื่องความหมายของการค้ามนุษย์ไม่ได้มีอะไรเปลี่ยนแปลง (ดู พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558) ในปีต่อมา มีการปรับแก้ไขพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ อีกครั้ง เพื่อให้เกิดความชัดเจน และให้สามารถบังคับใช้ในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ได้อย่างมี

² พ.ร.บ. ได้ที่ http://www2.djop.moj.go.th/media/k2/attachments/01110001_1.pdf

ประสิทธิภาพ ร่างพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ผ่านมติรัฐสภาปลายเดือน ธันวาคม 2016 และมีผลบังคับในเดือนมกราคม 2017 (พ.ศ. 2560) ในพ.ร.บ.นี้มีการปรับนิยามของการค้ามนุษย์ใหม่ โดยเพิ่มนิยามของคำว่า “แสงหาประยิชน์โดยมิชอบ” และ “การบังคับใช้แรงงาน” ต่อห้ามตรา 6 เดิมใน พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2551 โดยเพิ่ม การนำคนลงเป็นทาส ไว้ในการ “แสงหาประยิชน์โดยมิชอบ” เพิ่ม การยึดเอกสารสำคัญ และภาระหนี้สินของบุคคล รวมทั้งการทำให้บุคคลนั้น อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ เช่นมาเป็นเงื่อนไขและวิธีการใน “การบังคับใช้แรงงาน” (ดู Thailand's Country Report on Anti-Human Trafficking Response และ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ออนไลน์)

การค้ามนุษย์ ตามนัยยะมาตรฐาน 6 พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 กล่าวไว้ว่า “ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) เป็นครุร้ายจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วยเหนี่ยวกักขัง จัดให้อู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยชั่วคราว ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ ใช้อำนาจครอบงำบุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา หรือทางอื่นใดโดยมิชอบ ญี่ปุ่นว่า จะใช้กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล บุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

(2) เป็นครุร้ายจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วยเหนี่ยวกักขังจัดให้อู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก

ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบผู้นั้นกระทำการความผิดฐานค้ามนุษย์

การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อสารมวลชน การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอกนองลงเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส การนำคนมาขอทาน การตัดอวัยวะเพื่อการค้า การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการyuเครื่องบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

การบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามวรรคสอง หมายความว่า การซื้อขายน้ำจิให้ทำงานหรือให้บริการโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือของผู้อื่น

(2) ญี่ปุ่นด้วยประการใด ๆ

(3) ใช้กำลังประทุษร้าย

(4) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้ หรือนำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ

(5) ทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้" (พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ออนไลน์)

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นความหมายของ การค้ามนุษย์ ตามบทบัญญัติของกฎหมาย สำหรับ NGOs ในประเทศไทยที่ทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์ หรือช่วยเหลือเหยื่อการค้ามนุษย์ เช่น มูลนิธิศุภนิมิต (World Vision) ศูนย์ Asian Women's Home หรือมูลนิธิกระจ่างเงา (ดูเว็บไซต์ และแผ่นพับขององค์กรเหล่านี้) ความหมายของ การค้ามนุษย์ ที่ใช้ก็จะเป็นความหมายตามพิธีสารฯแล้วมีมีอนกับ NGOs เยอรมัน (ดู บทคำนิยามการค้ามนุษย์ในเยอรมนี) แต่เมื่อพิจารณาในเอกสารทางวิชาการทั้งของหน่วยงานราชการ (เช่น สำนักวิชาการ สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาฯ และสำนักงานเลขานุการวุฒิสภा) และในคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และมูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา จะพบว่า ความหมายของ การค้ามนุษย์ ที่ใช้ จะเป็นความหมายทั้งที่บัญญัติไว้ในพ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ดู มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา, 2555) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ในประเทศไทยความหมายของ การค้ามนุษย์ ที่ใช้จะเป็นไปตามความหมายในพิธีสารฯแล้วมี ตามพ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

2.3 การค้ามนุษย์ ในการศึกษานี้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความหมายของ การค้ามนุษย์ ที่ใช้ในประเทศไทยเยอรมนี และประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นในบทบัญญัติทางกฎหมาย หรือความหมายที่ NGOs ใช้ จะคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ เพราะความหมายดังกล่าวเป็นความหมายที่อิงความหมายที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 ของพิธีสารฯแล้วมี ซึ่งเป็นความหมายที่ใช้เป็นสากล ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลและแนวทางปฏิบัติทั้งในประเทศไทยและเยอรมนี ในการศึกษานี้จะใช้ความหมายของการค้ามนุษย์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 ของพิธีสารฯแล้วมีดังที่ได้กล่าวไปแล้ว

ในการศึกษานี้จะพิจารณา การค้ามนุษย์ จากองค์ประกอบภายนอกที่ซึ่งให้เห็นว่าเป็น การค้ามนุษย์ อันได้แก่ การซื้อขาย การหลอกลวง การให้ หรือรับเงิน หรือผลประโยชน์ การแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าบริการทางเพศ หรือจากการทำงานของบุคคลอื่น แต่จะไม่พิจารณาจากประเด็น ความสมัครใจ หรือ ไม่สมัครใจ ของผู้ที่ถูกจัดพาให้เดินทางเข้ามารаботาในเยอรมนี ดังนั้น การค้ามนุษย์ ใน การศึกษานี้จึงมีรูปแบบทั้งเพื่อค้าบริการทางเพศ และเพื่อบังคับใช้แรงงาน รวมทั้งการแสวงหาประโยชน์ (Ausbeutung) ด้วย ทั้งนี้ไม่ว่า ผู้ที่ถูกจัดพา จะสมัครใจ หรือไม่สมัครใจ ก็ตาม

บทที่ 3 วิธีการศึกษา

การนำเสนอกระบวนการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น เพราะหากว่า ไม่มีความชัดเจนว่ากระบวนการศึกษาเป็นอย่างไร การที่จะประเมินความสำเร็จของผลการวิจัยก็จะเป็นไปได้ยาก ในบทนี้จะได้กล่าวถึง การดำเนินการศึกษา และกระบวนการ รวมทั้งวิธีการศึกษาที่ใช้ในการศึกษานี้

3.1 การดำเนินงานการศึกษา

การศึกษาสถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมายอรมนี ศึกษาเฉพาะปรากฏการณ์การค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและเยอรมันนี พื้นที่การศึกษาจึงอยู่ในประเทศไทยและเยอรมันนี การศึกษาเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2018 (พ.ศ. 2561) ซึ่งเวลาในการดำเนินการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

พฤษภาคม – มิถุนายน 2018	ค้นคว้าข้อมูลเอกสาร จัดทำแบบสอบถาม และจัดส่งแบบสอบถาม ติดต่อขอสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ชาวไทยในองค์กรที่ทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์
กรกฎาคม – สิงหาคม 2018	สัมภาษณ์ล่าม และนักแปลไทย-เยอรมันในเยอรมัน
สิงหาคม 2018	สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ชาวไทยในองค์กรที่ทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์ในเยอรมัน วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และจัดทำรายงานการศึกษาเบื้องต้น สถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมายอรมนี นำเสนอในที่ประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น ประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อรายงานการศึกษาเบื้องต้น สถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมายอรมนี ณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน
27 สิงหาคม 2018	สัมภาษณ์ล่าม และนักแปลไทย-เยอรมันในเยอรมันเพิ่มเติม
กันยายน 2018 – เมษายน 2019	สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ชาวไทยในองค์กรที่ทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์ในเยอรมันเพิ่มเติม จัดทำรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์

3.2 ขอบเขตของการศึกษา

3.2.1 ประเด็นหลักของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับ หรือปั่นชี้ หรือเชื่อมโยงให้เห็นถึงการค้ามนุษย์จากไทยมายอรมนี เพื่อนำมาประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมายังเยอรมันนี รวมถึงประสังค์ เพื่อศึกษาทำความเข้าใจถึงสถานการณ์การค้ามนุษย์ (ทั้งหญิง และชาย รวมทั้งหญิงข้ามเพศ) จากไทยมายอรมนีในปัจจุบัน รวมทั้งพัฒนาการที่เกิดขึ้นในรอบสามทศวรรษ เพื่อศึกษาถึงสาเหตุ แรงจูงใจ และปัจจัยที่ทำให้การค้ามนุษย์ดำเนินอยู่

ความหมายของ การค้ามนุษย์ ที่ใช้ในการศึกษานี้จะเป็นความหมายที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2
ประเด็นหัวข้อในการศึกษานี้ได้แก่

- พัฒนาการการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี
- ภูมิแบบการค้ามนุษย์
- ช่องทาง/ กระบวนการจัดพา
- ใครคือผู้ที่เป็นเหี้ยมการค้ามนุษย์ หรือผู้ที่เดินทางด้วยการอำนาจของขบวนการค้ามนุษย์
- สาเหตุ ปัจจัยที่ทำให้คนไทยเดินทางออกนอกประเทศด้วยการอำนาจของขบวนการค้ามนุษย์
- ปัจจัยอะไรที่ทำให้การค้ามนุษย์ดำเนินอยู่

3.2.2 พื้นที่ศึกษา

การศึกษานี้จะศึกษาเฉพาะ ปรากฏการณ์การค้ามนุษย์ จากประเทศไทยยังประเทศเยอรมนี ที่เกิดขึ้นในประเทศเยอรมนี ทั้งที่มีคนไทย (หญิง ชาย และหญิงข้ามเพศ) เป็น "ผู้ค้า" "เหี้ยม" หรือ "ผู้เกี่ยวข้อง" ในการค้ามนุษย์ จึงมีพื้นที่ในการศึกษาอยู่ในเยอรมนีเท่านั้น

3.3 กระบวนการและวิธีการศึกษา

การเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ (empirical study) เนื่องจากงบประมาณที่จำกัด การเก็บข้อมูลส่วนนี้จัดเก็บเฉพาะจากล่าม และนักแปลภาษาไทย-เยอรมันในเยอรมนีเท่านั้น ทั้งนี้จากประสบการณ์ของผู้ศึกษาเอง และล่ามไทย-เยอรมันหลายคนที่ไปแปลให้กับคนไทย ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ถูกตำรวจจับ ถูกพิจารณาคดีในศาล หรือในการสอบปากคำของสำนักงานดูแลกิจการคนต่างด้าว (Ausländerbehörde (AusIB)) ปอยครั้งจะเป็นกรณีที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์โดยตรง หรือสามารถยังให้เห็นว่า เกี่ยวพันกับการค้ามนุษย์ และการแปลจำนวนไม่น้อยเป็นการแปลให้คนไทยที่อยู่ในความดูแลขององค์กรที่ทำงานให้ความคุ้มครองซ่วยเหลือเหี้ยมค้ามนุษย์ ดังนั้nlàm และนักแปล ภาษาไทย-เยอรมันจึงเป็นผู้ที่น่าจะมีข้อมูลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี

3.3.1 วิธีการและเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี จากล่ามและนักแปลภาษาไทย-เยอรมัน วิธีการศึกษาที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของการศึกษานี้คือ แบบสอบถาม ที่จัดทำและจัดส่งไปยังล่ามและนักแปลภาษาไทย-เยอรมันในเยอรมนี คำถามในแบบสอบถามจะแบ่งเป็น 3 ส่วน (1) ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อดูความสัมพันธ์ของการค้ามนุษย์กับพื้นที่ที่มีกรณีการค้ามนุษย์ (2) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์ ซึ่งจะเป็นคำถามเกี่ยวกับประเทงานล่ามและงานแปลที่ล่ามและนักแปลไปแปลรวมทั้งจำนวนครั้งที่ไปแปล เพื่อดูความถี่ของปรากฏการณ์การค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งข้อมูลที่อาจซึ่งให้เห็นระดับขั้นของการดำเนินคดีว่าอยู่ในขั้นใด (3) ข้อมูลเกี่ยวกับคนไทยที่ล่ามและนักแปลไปแปลให้ เพื่อหาข้อมูล

ว่า คนไทยเหล่านี้เป็นใคร (ช่วงอายุ ภูมิลำเนา การศึกษา) สถา鄙ปุ่จัยที่ทำให้เลือกเดินทางคืออะไร และรูปแบบการเดินทางเป็นอย่างไร คำถามในส่วนที่ 2 และ 3 จะถามคำถามเดียวกันในสองช่วงเวลา คือช่วงปี 2008 ถึง 2012 และ 2013 ถึงปัจจุบัน (2018) ทั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นพัฒนาการในช่วง 10 ปี (ดูตัวอย่างแบบสอบถามในภาคผนวก) ในส่วนท้ายจะถามความสมัครใจของล่ามและนักแปลที่จะให้สัมภาษณ์ เพื่อกีบข้อมูลในเชิงลึก

การสัมภาษณ์เจาะลึก

นอกจากแบบสอบถามแล้ว การเก็บข้อมูลจากล่ามและนักแปลภาษาไทย-เยอรมันจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) โดยมีแบบสัมภาษณ์ในการตั้งคำถามตามประเด็นที่ต้องการซึ่งจะเป็นในแนวเดียวกับคำถามในแบบสอบถาม อันได้แก่ จำนวนและประเภทงานแปลที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ที่ล่ามและนักแปลได้ไปแปล ข้อมูลเกี่ยวกับคนไทยที่ล่ามและนักแปลไปแปลให้ รูปแบบการค้ามนุษย์ หนทางในการเดินทางเข้าเยอรมัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นเหตุการค้ามนุษย์ และแนวทางในการป้องกันและช่วยเหลือเมืองการค้ามนุษย์

ล่ามและนักแปลที่จะสัมภาษณ์คือ ล่ามและนักแปลที่ไปแปลให้กับตำรวจแห่งสหพันธ์ (Bundespolizei) ในการตรวจจับขบวนการค้ามนุษย์จากไทยครั้งใหญ่เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2018 ที่ผ่านมา เพราะเป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นไม่นานนัก และเป็นเหตุการณ์ที่เห็นความเกี่ยวโยงกับการค้ามนุษย์อย่างชัดเจน อีกกลุ่มหนึ่งที่จะสัมภาษณ์คือล่ามและนักแปลที่เคยมีประสบการณ์ในการแปลกรณีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ รวมทั้งล่ามและนักแปลที่ตอบในแบบสอบถามว่า เต็มใจจะให้สัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Expert interviews)

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจะเป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ชาวไทยที่ทำงานในองค์กรต่อต้านการค้ามนุษย์และที่ให้ความช่วยเหลือเมืองการค้ามนุษย์ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือหญิงไทย การสัมภาษณ์จะใช้แบบสัมภาษณ์ ประเด็นที่สัมภาษณ์ได้แก่ ประวัติการณ์การค้ามนุษย์จากประเทศไทยท่องค์กรมีสติ ประเภท รูปแบบ จำนวนหญิง/ชายไทยที่จดอยู่ในข่ายการค้ามนุษย์ท่องค์กรให้ความช่วยเหลือ แนวโน้มในอนาคต

การประชุมขอความคิดเห็นต่อรายงานการศึกษาเบื้องต้น

การประชุมเพื่อขอความคิดเห็นจะจัดขึ้นเมื่อการเก็บข้อมูลตามวิธีการต่าง ๆ ข้างต้นดำเนินไปแล้ว และสามารถสรุปผลการศึกษาเบื้องต้นได้ โดยจะเชิญล่ามและนักแปลในเขตที่มีกรณีการค้ามนุษย์เกิดขึ้นปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ชาวไทยที่ทำงานในองค์กรต่อต้านการค้ามนุษย์และให้ความช่วยเหลือคนไทย หน่วยงานราชการไทย ในเยอรมัน

3.3.2 กระบวนการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลเริ่มต้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2018 โดยเริ่มจากการหาข้อมูลด้านเอกสาร อันได้แก่ งานศึกษาวิจัย เอกสารทั้งที่พิมพ์เผยแพร่ และที่เป็นเอกสารที่ใช้ในองค์กรแต่ไม่ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ รวมทั้งได้

ค้นคว้าทางออนไลน์ และจากห้องสมุดมหาวิทยาลัย Bielefeld พบว่า มีงานศึกษาวิจัย รวมทั้งสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยว กับประเด็นนี้อยู่มากในปัจจุบัน ซึ่งที่มีการตรวจจับข่าวการค้ามนุษย์จากไทยเมื่อเดือนเมษายนที่ผ่านมา จะมีบทความในหนังสือพิมพ์อุตสาหกรรม แต่เป็นเพียงช่วงเดียวแล้วก็เงียบหายไป

แบบสอบถาม จัดทำแล้วเสร็จและส่งไปยังล่ามและนักแปลภาษาไทย-เยอรมันในเยอรมนีในปลายเดือนพฤษภาคม 2018 รายชื่อที่อยู่ของล่ามและนักแปลที่ส่งแบบสอบถามไปให้ นำมายกมาดังนี้ ที่อยู่ล่าม และนักแปลของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครฟรังฟวร์ท จัดส่งแบบสอบถามไปให้ล่ามและนักแปลทั้งหมด 40 คน ตอบกลับมา 12 คน เป็นล่ามและนักแปลในรัฐ Baden Württemberg 3 คน Rheinland-Pfalz 2 คน ตอบกลับมา 4 คน Nordrhein-Westfalen 4 คน Niedersachsen, Hessen และ Berlin รัฐละ 1 คน ในจำนวนที่ตอบกลับมาที่มี 3 รายที่ตอบว่ายินดีให้สัมภาษณ์ และมีแบบสอบถามติดลับเนื่องจากที่อยู่ผิด 6 ราย

การสัมภาษณ์ ล่าม และนักแปลภาษาไทย-เยอรมัน “ได้ติดต่อขอสัมภาษณ์ล่ามและนักแปล โดยเริ่ม จากล่ามและนักแปลที่ไปแปลให้กับตำรวจแห่งสหพันธ์ เมื่อมีการตรวจจับข่าวการค้ามนุษย์จากไทยเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2018 ที่ผ่านมา นอกจากนั้นได้ติดตอล่ามและนักแปลที่เคยมีประสบการณ์การล่ามเกี่ยวกับประเด็นการค้ามนุษย์ และกลุ่มล่ามและนักแปลที่ตอบแบบสอบถามและกล่าวว่ายินดีให้สัมภาษณ์เพิ่มเติม รวมล่ามและนักแปลที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 12 คน รายละเอียดดังนี้

รัฐ	ล่ามและนักแปลที่ไปแปลให้กับตำรวจแห่งสหพันธ์ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2018	ล่ามและนักแปลที่มีประสบการณ์การล่ามเกี่ยวกับประเด็นการค้ามนุษย์	ล่ามและนักแปลผู้ตอบแบบสอบถามและกล่าวว่ายินดีให้สัมภาษณ์	รวม
Baden Württemberg	2	1	-	3
Bayern	-	1	-	1
Hamburg	1	-	-	1
Hessen	2	-	-	2
Niedersachsen	1	-	1	2
Nordrhein-Westfalen	1	2	-	3
รวม	7	4	1	12

การสัมภาษณ์ใช้เวลาแต่ละรายประมาณหนึ่งชั่วโมงครึ่ง ถึงสองชั่วโมง ในการสัมภาษณ์ได้ขออนุญาตบันทึกเสียงไว้ มีผู้ให้สัมภาษณ์เพียงคนเดียวที่ไม่ต้องการให้บันทึกเสียงการสัมภาษณ์ นอกนั้นทุกคนยินดีให้บันทึกเสียง

ในการสัมภาษณ์ล่ามและนักแปลบางคน ขอตอบและให้ข้อมูลเฉพาะประเด็นที่สามารถให้ข้อมูลได้ทั้งนี้ด้วยการที่เป็นล่ามที่สถาบันตนและนักแปลที่ได้อ่านมุ่งติดตามศัลลภ มีหน้าที่จะต้องรักษาความลับ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่สาม

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในการนี้ได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ชาวไทย ที่ทำงานในองค์กรต่อต้านการค้ามนุษย์และที่ให้ความช่วยเหลือเหยื่อการค้ามนุษย์ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือหญิงไทยจำนวน 3 ราย จากองค์กรบ้านหญิงในเบอร์ลิน FIM (Frauenrecht ist Menschenrecht) ในฟรังค์ฟวร์ท และ FIZ (Frauen-informationszentrum) ใน Stuttgart การสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ การสัมภาษณ์ใช้เวลาประมาณหนึ่งชั่วโมงในแต่ละราย ไม่มีการบันทึกเสียง เพียงแต่จดบันทึกการสนทนาระบบทั่วไป

การประชุมขอความคิดเห็นต่อรายงานการศึกษาเบื้องต้น จัดขึ้นเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2018 ณ อาคารวิลล่า สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน “ได้รับความอนุเคราะห์ด้านสถานที่ และอาหารระหว่างการประชุม จากสถานเอกอัครราชทูต เนื่องด้วยงบประมาณที่จำกัดทำให้ต้องลดรูปแบบการประชุมนี้ลง โดยเชิญเฉพาะเจ้าหน้าที่ชาวไทยที่ทำงานในองค์กรต่อต้านการค้ามนุษย์และให้ความช่วยเหลือคนไทย หน่วยงานราชการไทยในเยอรมนีมาให้ความคิดเห็นเท่านั้น แต่เนื่องจากปัญหาในการหารงบประมาณทำให้การออกจดหมายเชิญล่าช้า เจ้าหน้าที่ชาวไทยที่ทำงานในองค์กรฯ ไม่สามารถมาร่วมการประชุมฯได้ การประชุมขอความคิดเห็นจึงเป็นการหารือระหว่างผู้ศึกษา คณะกรรมการสมาคมเครือข่ายคนไทยในต่างแดน เยอรมนี และหน่วยงานราชการไทย อันประกอบไปด้วย คุณสุวพงศ์ ศิริสวัสดิ์ อัครราชทูต สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน คุณพิมพารักษ์ สูติยันน์ อัครราชทูตที่ปรึกษาฝ่ายแรงงาน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน คุณคณิน บุญญาสังกัด ที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน คุณมนัสวีร์ ตัญญูไพบูลย์ กงสุล สถานกงสุลใหญ่ ณ นครฟรังค์เฟิร์ท

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้เป็นฐานการวิเคราะห์สำหรับการศึกษานี้ได้แก่

1. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร พบว่า ในปัจจุบันมีงานศึกษาวิจัย รวมทั้งสิ่งตีพิมพ์ที่เกี่ยวกับประเด็นกรดำเนินชุดย์จากไทยมาเยื่อรวมนี้น้อยมาก เอกสารที่เป็นภาษาไทย มักจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินชุดย์ด้านแรงงานประมง หรือไม่ก็เป็นการดำเนินชุดย์จากประเทศไทยเพื่อบ้านมาจังประเทศไทย การดำเนินชุดย์จากไทยไปต่างประเทศ เช่น ไปต่างประเทศของกลาง หรืออาฟริกา ฯลฯ จะมีปรากฏบ้าง เป็นช่วง ๆ แต่เป็นเพียงช่วง ๆ ไม่มีบทวิเคราะห์ และเมื่อมีการตรวจจับขบวนการดำเนินชุดย์จากไทยเดือนเมษายนที่ผ่านมา จะมีบทความในหนังสือพิมพ์อุกมาบ้ำงทั้งในประเทศไทยและเยื่อรวมนี้ แล้วก็เงียบหายไป การเก็บข้อมูลด้านเอกสารตอกย้ำให้

เห็นว่า การค้ามนุษย์จากไทยมาย้อมนี หรือการค้ามนุษย์ที่มีประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง เป็นองค์ความรู้ที่ขาดหายไป หรือไม่ควรหนักหูในสังคมไทย

2. ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามล่ามและนักแปลภาษาไทย-เยอรมันจำนวน 12 คน
3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ล่ามและนักแปลภาษาไทย-เยอรมันจำนวน 12 คน
4. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เขียวชาญ ซึ่งก็คือเจ้าหน้าที่ชาวไทยที่ทำงานในองค์กรต่อต้านการค้ามนุษย์และที่ให้ความช่วยเหลือหรือทำการค้ามนุษย์ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือหญิงไทย 3 ราย
5. ความคิดเห็น และข้อมูลที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนในระหว่างการประชุมขอความคิดเห็นต่อรายงานการศึกษาเบื้องต้น เมื่อวันที่ซึ่งได้จัดทำเป็นบันทึกการประชุมไว้
6. บันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลของผู้ศึกษาเอง ซึ่งได้บันทึกไว้ตั้งแต่ปี 2012 (พ.ศ. 2555) เป็นการบันทึกเรื่องราวที่เกี่ยวโยง หรือมีตรรชี (Indizien หรือ indication) ซึ่งให้เห็นความเกี่ยวโยงกับการค้ามนุษย์ ซึ่งจะเป็นเรื่องราวของคนไทยที่ผู้ศึกษาได้ไปแปลให้ในกรณีที่ถูกตัวราชจัน ขั้นศาลา ถูกเจ้าหน้าที่ AusIB สอบปากคำ ถูกเจ้าหน้าที่สรรพากรตรวจสอบ หรือในการทำความเข้าใจกรณีที่ต้องเข้าอยู่ในความดูแลขององค์กรที่ช่วยเหลือหรือทำการค้ามนุษย์ และบางครั้งแม้จะเป็นการแปลในโรงพยาบาลแต่ก็มีตัวชี้ไงให้เห็นประเด็นการค้ามนุษย์ นอกเหนือในบันทึกนี้จะรวมข้อมูลที่ไม่เป็นทางการ นั่นคือข้อมูลที่ได้จากการคนรอบข้างของคนไทยที่ประสบปัญหาได้ด้วย

3.4.2 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

บทสัมภาษณ์ล่ามและนักแปลภาษาไทย-เยอรมันจำนวน 12 คนที่ได้บันทึกเสียงไว้ ผู้ศึกษาได้นำมาฟอดเสียงเป็นลายลักษณ์อักษร แต่เมื่อได้ถอดเสียงแบบทุกคำพูด เพียงแต่เป็นการฟังแล้วจดบันทึกข้อมูลในส่วนที่สำคัญ และที่ตอบคำถามต่อการศึกษานี้

แบบสอบถามทั้ง 12 ชุดที่ล่ามและนักแปลภาษาไทย-เยอรมันได้กรอกคำตอบในแบบสอบถามและส่งคืนมานั้น ได้นำมาบันคاردตอบแต่ละข้อคำถาม รวมรวมเป็นข้อมูลไว้ แต่เมื่อได้จัดทำเป็นตารางแจกแจงและคำนวณเป็นร้อยละ เนื่องจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามไม่มากพอที่จะสรุปเป็นเชิงปริมาณได้อย่างสมเหตุสมผล

ข้อมูลตั้งกล่าวข้างต้น (ตามข้อ 3.3.1) “ได้นำมาสรุปจัดทำเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นของการศึกษา (ตามข้อ 3.2.1) อันได้แก่ รูปแบบของการค้ามนุษย์ ช่องทาง/ กระบวนการจัดพา ผู้ที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ หรือผู้ที่เดินทางด้วยการอำนาจของขบวนการค้ามนุษย์ สาเหตุ ปัจจัยที่ทำให้คนไทยเดินทางออกนอกประเทศด้วยการอำนาจของขบวนการค้ามนุษย์ และปัจจัยที่ทำให้การค้ามนุษย์ดำเนินอยู่ รวมทั้งประเด็นอื่น ๆ ที่นักหนែนนำไป จากประเด็นที่กำหนดไว้แต่เป็นประเด็นใหม่ที่น่าสนใจ จากนั้นจะอ่านเปรียบเทียบข้อมูลทั้งหมดอีกครั้ง เพื่อสร้างประเด็นที่ละเอียดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน และเป็นตราภูมิกิจขึ้น

3.5 ปัญหาและข้อจำกัดของการศึกษา

ตามแผนการศึกษาเดิม จะทำการสัมภาษณ์หญิง/ชายไทยที่เดินทางด้วยการข้ามภูมิภาคของประเทศไทย ค้ามนุษย์ และสัมภาษณ์ตัวรัวจากอาชญากรรมที่เคยทำคดีการค้ามนุษย์ แต่เนื่องจากงบประมาณที่จำกัดทำให้ต้องลดขนาดของการศึกษาลง เหลือเพียงการเก็บข้อมูลจากล่ามและนักแปลภาษาไทย - เยอรมันเท่านั้น รวมทั้งไม่อาจที่จะจัดประชุมขอความคิดเห็นจากล่ามและนักแปล รวมทั้งหัวหน้าชุมชนไทยในเยอรมันได้ เพราะการที่จะเชิญกลุ่มคนเหล่านี้จำเป็นต้องมีงบประมาณค่าเดินทาง ค่าอาหาร อาจต้องรวมถึงค่าที่พัก ดังนั้นความคงได้ ว่า ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ได้มาจากการล่ามล่ามและนักแปลเพียงกลุ่มเดียว อย่างไรก็ตาม ข้อมูลและความคิดเห็นจากการแลกเปลี่ยนในการประชุมเพื่อขอความเห็นต่อรายงานการศึกษาเบื้องต้น และข้อมูลที่ไม่เป็นทางการที่เก็บบันทึกไว้ของผู้ศึกษาที่นำมาวิเคราะห์ร่วมด้วย ก็เป็นข้อมูลที่เสริมให้มีมุมมองที่กว้างขึ้นที่มากกว่า มุมมองของล่ามและนักแปลเพียงกลุ่มเดียว

บทที่ 4 สถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี

ในบทที่ 2 และ 3 ก่อนหน้านี้ได้กล่าวถึงความหมายของ การค้ามนุษย์ ที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษานี้ และวิธีการศึกษาไปแล้ว ในบทนี้จะนำเสนอและอภิปรายผลของการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นจะเริ่มจาก ความเป็นมาของการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี จากนั้นจะกล่าวถึงสถิติตัวเลขของการค้ามนุษย์ที่มีคนไทย เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อชี้ให้เห็นการดำเนินอยู่และดำเนินไปของ การค้ามนุษย์จากไทย ต่อตัวยุโรปแบบการค้ามนุษย์ กระบวนการ การจัดพา/ ซ่องทางในการเดินทางเข้าเยอรมนี สภาพการทำงานในเยอรมนี และรายละเอียดเกี่ยวกับ คนไทยที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ทั้งที่เป็นผู้ต้องสงสัยว่าค้ามนุษย์ และที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

4.1 ความเป็นมา และพัฒนาการการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี

การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนีในช่วงแรก ๆ จะเป็น การค้าหญิง แล้วจึงขยายเป็น การค้ามนุษย์ ใน ช่วงต่อมา พัฒนาการการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนีอาจแบ่งตามช่วงเวลาได้ดังนี้

1980 ประดีนการค้าหญิงในเยอรมนี

ในปี 1980 (พ.ศ. 2523) มีการจัดงาน Weltgebetstag (World Prayer Day) ของกลุ่มผู้หญิงคริสต์ียน ทั่วโลกในประเทศไทย กลุ่มหญิงไทยได้เรียกร้องให้ องค์กรผู้หญิงตะวันตกรับผิดชอบต่อการท่องเที่ยวทางเพศ ในประเทศไทยที่ขยายตัวอย่างมาก ในปีนั้นกลุ่มสตรีคริสต์เตียนเยอรมัน (Ökumenische Frauengruppe) จึงได้ เริ่มรณรงค์รวมลายเขียนต์ต่อต้านการท่องเที่ยวทางเพศของชายเยอรมัน (sextourism) และ กิจการ "เมียสั่ง ทางไปรษณีย์" ประดีน การค้าหญิง เพื่อการค้าบริการทางเพศ มีการกล่าวถึงบ้างแต่มักจะเป็นประดีนรอง ใน เอกสารการรณรงค์ที่พิมพ์เผยแพร่ในปีต่อมา (Evangelische Frauenhilfe 1981) มีการกล่าวถึง การค้าหญิง ใน เยอรมนีเป็นครั้งแรก การค้าหญิง ในขณะนั้นจะหมายรวมถึงทั้งเพื่อการค้าบริการทางเพศ และเพื่อการแต่งงาน โดยเฉพาะที่ผ่านการจัดการของสำนักงานจดหาคู่ ที่เรียกว่า "เมียสั่งทางไปรษณีย์" และหญิงที่ถูกมองว่า เป็นเหี้ยของ การค้าหญิง ก็คือหญิงจากประเทศไทย และประเทศไทยเป็นส์ ในช่วงต้นทศวรรษนี้จากล่าวยังได้ ว่า เป็นช่วงเริ่มต้นการต่อต้าน การค้าหญิง ในเยอรมนี แต่ก็ยังไม่มีกิจกรรมอื่นใดมากนัก นอกจากราช พยายามที่จะปฏิรูประดีน การค้าหญิง ให้สังคมเห็นผ่านงานเขียนต่าง ๆ (เช่น ZEB, 1983; Barry, 1983; Osche, 1984; Schmidt, 1985) ทำให้เกิดภาพตัวตัว (stereotype) ของหญิงไทยว่า คือ ไสเกน์ และหญิงฟิลิปปินส์ คือ เจ้าสาวจากแคนด้าล็อก

ในช่วงต้นทศวรรษที่ 80 นี้ กลุ่มนักกิจกรรมสตรีทั้งจากในแวดวงมหาวิทยาลัย และศาสนาจาร์ มองว่า การค้าหญิง เป็นประดีนทางสังคม และมีการรวมตัวกันเป็นคณะทำงานเพื่อร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ ปรากฏการณ์นี้ กลุ่มนี้ที่ตั้งขึ้นมาในปี 1983 (พ.ศ. 2526) คือ agisra (Arbeitsgemeinschaft gegen internationale sexuelle und rassische Ausbeutung) และตั้งแต่ปี 1983 เป็นต้นมา การท่องเที่ยวทางเพศ และ การค้าหญิง กลายเป็นประดีนศึกษาและหัวข้อวิทยานิพนธ์ของกลุ่มนักกิจกรรมสตรีในมหาวิทยาลัย (เช่น Gräning 1984, 1988; Lipka 1984, 1989)

ปลายทศวรรษที่ 70 ถึงต้นทศวรรษที่ 80 (พ.ศ. 2520 - 2523) นับเป็นช่วงเริ่มต้นการย้ายถิ่นเพื่อการค้าบริการทางเพศของหญิงไทยในเยอรมนี (Ruenkaew, 2002, 77) จากการศึกษาของ ศิริพร และคณะ (2540, 79) อาจมองได้ว่า ในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเริ่มต้นของ การค้าหญิงไทย เพื่อการค้าบริการทางเพศในยุโรป ที่มีปลายทางอยู่ที่เยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ และเนเธอร์แลนด์ด้วย โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาว่า มีหญิงไทยถูกนายหน้าหลอกซักซานให้ไปทำงานในร้านอาหาร แต่เมื่อเดินทางถึงเยอรมนีงานที่ต้องทำจริง ๆ คือค้าบริการทางเพศ (Ruenkaew, 2002, 78)

1986 ก่อตั้งองค์กรต่อต้านการค้าหญิง

โครงการรณรงค์ต่อต้านการค้าหญิง รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือหญิงที่ถูกมองว่า เป็นเหี้ยของ การค้าหญิงจากประเทศไทยและพิลิปปินส์ เกิดขึ้น 5 - 6 ปี หลังจากที่มีการหยิบยกประเด็น การค้าหญิง ขึ้นมาเป็นประเด็นทางสังคมในเยอรมนี ในปี 1986 (พ.ศ. 2529) มีการประชุมกู้มุ่นต่าง ๆ ที่ทำงานต่อต้านการค้าหญิง (เช่น Amnesty for Women, กลุ่มกิจกรรมสตรีในมหาวิทยาลัย ฯลฯ) ขึ้นใน Frankfurt ในที่ประชุมมีมติให้ปรับเปลี่ยนการทำงานของคณะกรรมการวิชาการ agisra เดิม มาเป็นองค์กร NGO ที่ทำงานรณรงค์ต่อต้านการค้าหญิง และให้คำปรึกษาและช่วยเหลือหญิงที่ถูกมองว่าเป็นเหี้ยของการค้าหญิง ตั้งแต่ปี 1988 (พ.ศ. 2531) เป็นต้นมาถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาแห่งการก่อตั้งองค์กรที่ทำงานต่อต้านการค้าหญิง เช่น Ökumenische Asiengruppe e.V. (ปัจจุบันคือ Frauenrecht ist Menschenrecht (FIM)), Ban Ying, Fraueninformationszentrum (FIZ) เป็นต้น ควบคู่ไปกับการทำงานของ NGO มีการรวมตัวของกลุ่มอาสาสมัครทำงานให้ความรู้เกี่ยวกับการค้าหญิง กระจายทั่วเยอรมนี ผู้ศึกษาเองก็ร่วมเป็นกลุ่มอาสาสมัครของ agisra ทำงานรณรงค์ต่อต้านการค้าหญิง ใน Bielefeld

ในประเทศไทยความสนใจต่อประเด็น การค้าหญิง เริ่มมีขึ้นในช่วงนี้ เช่นกัน แต่ยังมีองค์กรที่ทำงานในด้านนี้ไม่มากนัก (สายสุรี, 2547, 12) ประเด็นการค้าหญิง ส่วนใหญ่จะเป็นประเด็นค้าหญิงและเด็กในประเทศไทยประเด็นการค้าหญิงไทยไปต่างประเทศเริ่มมีให้เห็นบ้าง เมื่อพิจารณาจากสิ่งพิมพ์ที่ ศูนย์ข่าวผู้หญิง ซึ่งต่อมาก็ได้จัดตั้งเป็นมูลนิธิผู้หญิงจัดพิมพ์คือ คุณมือหญิงไทยไปต่างแดน (ศูนย์ข่าวผู้หญิง, 2529) ให้ข้อมูลที่ควรรู้แก่ผู้หญิงกรณีที่ประสบปัญหาในต่างประเทศ เอกสารอีกชิ้นหนึ่งที่มองให้ไว้เกี่ยวกับการค้าหญิงไทยมายุ่งในเยอรมนีคือ หนังสือ “เมียสั่งทางไปรษณีย์” ซึ่งมูลนิธิผู้หญิงเป็นผู้จัดพิมพ์ (มูลนิธิผู้หญิง, 2531) เป็นเรื่องราวของธุรกิจดห้ามในเยอรมนี และสภาพปัญหาที่หญิงไทยที่เดินทางไปต่างงานประสบ

1990s เริ่มประเด็นการค้าหญิงจากยุโรปตะวันออก พร้อมกับประเด็นค้าหญิงไทยที่เริ่มเลือนหาย

ต้นทศวรรษที่ 90 (ประมาณ พ.ศ. 2533) มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจในประเทศไทย ยุโรปตะวันออก รวมทั้งสหภาพโซเวียตแตก ปรากฏการณ์ที่คล้ายคลึงกับการเดินทางของหญิงจากชีกโลกให้เข้ามายุ่งในเยอรมนีก็เกิดขึ้น นั่นคือ มีหญิงจากประเทศไทยยุโรปตะวันออกส่วนกลาง เช่น โปแลนด์ โรมานี นุลกา เลีย ญูเครน และกลุ่มประเทศไทยเดียดเดิม เป็นต้น เดินทางเข้ามาด้วยการจัดพาข่องขบวนการเพื่อมาค้าบริการทางเพศในเยอรมนี หรือผ่านธุรกิจ “เมียสั่งทางไปรษณีย์” เข้ามายังงานกับชายเยอรมัน และนี้คือจุด

เริ่มต้นของปรากฏการณ์การค้าหุ้นสิ่ง จากประเทศญี่ปุ่นตะวันออก และยุโรปตะวันกลาง ความสนใจของสังคม และสื่อมวลชนเยอรมัน เริ่มมุ่งไปยังผู้หุ้นสิ่งจากกลุ่มประเทศเหล่านี้ ประเด็นการค้าหุ้นสิ่งจากไทย และฟิลิปปินส์ ก่ออยู่ เนื่องจากความสนใจ และรับรู้ของสื่อ และสังคมเยอรมัน รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายในการซื้อขายเหลือ ของ NGO ก็ปรับมาเป็นผู้หุ้นสิ่งจากกลุ่มประเทศเหล่านี้ด้วย ทั้งนี้ เพราะเงินทุนต่าง ๆ ไม่ว่าจะจากรัฐบาล หรือ ศาสนาจักร หรือองค์กรเอกชน จะต้องเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือผู้หุ้นสิ่งจากญี่ปุ่นตะวันออก และยุโรปตะวันกลางเป็น ส่วนใหญ่ จะเห็นได้จากจำนวน NGOs ที่ให้ความช่วยเหลือหุ้นสิ่งกลุ่มนี้ที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อความอยู่ รอด NGOs ที่แต่แรกเริ่มทำงานให้ความช่วยเหลือหุ้นสิ่งไทยและฟิลิปปินส์ จึงต้องขยายกลุ่มเป้าหมายของการ ซื้อขายเหลือเป็นหุ้นสิ่งกลุ่มนี้ด้วย

จากข้อมูลเอกสารที่มีความคงได้ว่า ในประเทศไทยหากพิจารณาการทำงานของภาครัฐจะเห็นว่า ประเด็นยังเป็นการค้าหุ้นสิ่งและเด็กในประเทศไทย (สายสุรี, 2547) NGO ที่ยังคงติดประเด็น การค้าหุ้นสิ่งไทย มาโดยรวมนี้คือ นูลนิธิหุ้นสิ่ง ทิพนพ์เผยแพร่ ชีวิตของปูรัง หุ้นสิ่งไทยที่ถูกหลอกมาค้าบริการทางเพศในเยอรมัน (Siriport Skrobanek, 1994)

1990 – 2000 ตัวเลขการค้าหุ้นสิ่งที่ซ่อนอยู่ จากการค้าหุ้นสิ่ง สู่ การค้ามนุษย์

แม้จะในช่วงนี้ประเด็นการค้าหุ้นสิ่งไทย (และฟิลิปปินส์) จะหายไปจากพื้นที่ในสื่อมวลชน และดูเหมือนจะไม่อยู่ในความสนใจของสังคมเยอรมัน และมีประเด็นการค้าหุ้นสิ่งจากญี่ปุ่นตะวันออกและยุโรปตะวันกลางมาแทนที่ แต่เมื่อพิจารณาจากตัวเลขของหุ้นสิ่งไทยที่มากขึ้นรับคำปรึกษา หรือขอความช่วยเหลือจาก NGOs โดยเฉพาะกลุ่มที่ค้าบริการทางเพศ ซึ่งต้องจ่ายค่านายหน้าด้วยราคากลางสูงเพื่อให้ได้เดินทาง (Ökumenische Asiengruppe, 1997) รวมทั้งตัวเลขหุ้นสิ่งไทยที่ตกเป็นเหยื่อของการค้าหุ้นสิ่งที่เผยแพร่ในรายงานเงา (Shadow report) ซึ่ง KOK รวบรวมจากองค์กร NGOs ต่าง ๆ ระหว่างปี 1996-2001 (พ.ศ. 2539-2544) (agisra et al., 2000, 2003 ดูตัวเลขในบทว่าด้วยสถิติการค้ามนุษย์) จะเห็นได้ว่า การค้าหุ้นสิ่งไทยมาเยอรมันยังไม่ได้หายไปไหน

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 90 นี้เองที่พบว่า มีหุ้นสิ่งข้ามเพศ¹ ชาวไทยเดินทางเข้ามาทำงานค้าบริการทางด้วย (Pataya, 2002) ในช่วงแรก ๆ ส่วนใหญ่จะเข้ามาทำงานเป็นนักเดินคาร์บาร์ เดินทางมาด้วยกีต้าศิลปิน แต่เมื่อพบว่า รายได้จากการเต้นไม่เพียงพอ ก็จะค้าบริการทางเพศ ช่วงหลังเมื่อการออกวีซ่าศิลปินค่อนข้างยาก หุ้นสิ่งเหล่านี้ก็จะเดินทางด้วยวิธีการอื่น วิธีหนึ่งในนั้นก็คือด้วยการนำนายกราชของนายหน้า ในรายงานการทำงานของ Ökumenische Asiengruppe e.V. ระหว่างปี 1996-1997 (พ.ศ. 2539-2540) จะพบว่า หุ้นสิ่งข้ามเพศก็เป็นกลุ่มค้าบริการทางเพศที่ทางองค์กรให้ความช่วยเหลือ

จากข้อมูลข้างต้นนี้ จะเห็นว่า การค้าหุ้นสิ่งไทย ยังมีอยู่ เพียงแต่ไม่ปรากฏในสื่อมวลชนและในสังคม เยอรมัน และชาวไทยที่ประสบปัญหาถูกหลอกให้มาค้าบริการทางเพศ มิใช่มีแต่ผู้หุ้นสิ่ง แต่มีหุ้นสิ่งข้ามเพศด้วย หุ้นสิ่งกลุ่มนี้ยังถือหนังสือเดินทางในชื่อและสกุลตามเพศกำเนิด นั่นคือ เป็นชาย ในทางปฏิบัติบ่อยครั้งทางการ เยอรมันก็จะถือว่าเป็น ชาย ปรากฏการณ์นี้จึงมิใช่ การค้าหุ้นสิ่ง อีกต่อไป แต่เป็น การค้ามนุษย์

¹ หุ้นสิ่งข้ามเพศ หมายถึง บุคคลที่มีเพศกำเนิดเป็นชาย แต่ปัจจุบันมีเพศสภาพเป็นหญิง ทั้งที่อาจจำเป็นตัดแปลงเพศแล้ว หรือไม่ก็ได้ ในสังคมไทยเคยเรียกบุคคลกลุ่มนี้ว่า "สาวประเภทสอง"

ในประเทศไทยระหว่างปี 1992-1995 (พ.ศ. 2535-2538) มีการวิจัยและปฏิบัติการเรื่องการค้ามนุษย์ ซึ่งจัดพิมพ์เผยแพร่ในปี 1997 (พ.ศ. 2540) ศึกษาสภาพการค้ามนุษย์ในประเทศไทยอย่างเป็นระบบ ในงานวิจัยนี้ที่ให้เห็นพัฒนาการ รูปแบบ เส้นทาง และเครือข่ายของการค้ามนุษย์ไทยมาเยอรมันได้ด้วย (ดู ศิริพร และคณะ, 2540) ในช่วงต้นทศวรรษที่ 20 นี้ การค้ามนุษย์และเด็กจากประเทศไทยเพื่อนบ้านมาอย่างประเทศไทยมากขึ้น และไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะเพื่อการค้าบริการทางเพศ แต่รวมไปถึงการใช้แรงงานอย่างไม่เป็นธรรม ประเด็จเหล่านี้เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ภาครัฐไทยให้ความสนใจนอกไปจากการค้ามนุษย์ไทยไปต่างประเทศ ในช่วงนี้เริ่มมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการค้ามนุษย์จากประเทศไทยเพื่อนบ้านเข้ามายังประเทศไทย

2001 – 2017 การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมันที่สังคมไม่สำหรับเด็ก

ในรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของต่างชาติภายนอก แห่งสหพันธ์ (BKA) ตั้งแต่ปี 2000-2007 (พ.ศ. 2543 - 2550) และ 2011-2012 (พ.ศ. 2554-2555) จะปรากฏตัวเลขสถิติเกี่ยวกับคนไทยที่ต้องสงสัยเป็นผู้ค้ามนุษย์ และที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ (ดู สถิติการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมัน) ในรายงานของ UNDOC (United Nations Office on Drugs and Crime) ก็ เช่นกัน มีตัวเลขแสดงไว้ว่า ระหว่างปี 2005-2007 มีคนไทยตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ในเยอรมันจำนวนไม่มีพื้นที่ในสื่อมวลชน และสังคมเยอรมัน กิจกรรม หรือการประชุม สัมมนาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ทั้งจากภาครัฐและ NGOs จะมุ่งประเด็นไปที่ การค้ามนุษย์จากประเทศไทยไปต่างประเทศ ผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน แม้แต่เจ้าหน้าที่ชาวไทยในองค์กร NGOs ที่ทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์ และให้ความช่วยเหลือมนุษย์/คนไทยที่ให้สัมภาษณ์ก็ล่าวว่า ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ไม่ค่อยปรากฏปัญหาเรื่องการค้ามนุษย์จากไทยมากนัก งานส่วนใหญ่จะเป็นการให้ความช่วยเหลือมนุษย์ไทยที่มีปัญหาครอบครัวมากกว่า แต่ตัวเลขที่ปรากฏในรายงานของ BKA และ UNDOC และข้อมูลจากล่ามและนักแปล (ดู ในบทว่าด้วยสถิติการค้ามนุษย์) ก็คงยืนยันว่า การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมันนี้ยังมีอยู่

สำหรับประเทศไทยเอง ประเด็นการค้ามนุษย์ที่ได้รับความสนใจในช่วงนี้คือประเด็นการค้ามนุษย์ที่ประเทศไทยเป็นประเทศรับเข้า ในปี 2004 (พ.ศ. 2547) มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการค้ามนุษย์ในเดือน พฤษภาคม เพื่อศึกษาข้อมูล ปัญหา และสถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทย ผลของการประชุมได้นำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณา ในการมอบนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในการปะชุมระดับชาติดินเดือนสิงหาคมปีเดียวกัน และในปี 2547 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้ประกาศให้การค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2547)

อย่างไรก็ตาม ในเดือนพฤษภาคม ปีเดียวกันนี้ มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายอาสาสมัครช่วยเหลือมนุษย์ไทยในต่างประเทศ ซึ่งประเด็นที่แลกเปลี่ยนกันในการประชุมนี้ คือกฎหมายและแนวทางการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ของประเทศไทยต่าง ๆ ที่อาสาสมัครทำงานอยู่ รวมทั้งปัญหาการค้ามนุษย์ในประเทศไทยในประเทศนั้น ๆ ในการประชุมนี้ผู้ศึกษาได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายการค้ามนุษย์ของเยอรมัน และเจ้าหน้าที่ชาวไทยจาก Amnesty for Women ได้นำเสนอการดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2547)

นี้ อาจซึ่งให้เห็นว่า การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี ยังอยู่ในความสนใจของภาครัฐไทย แต่อาจเป็นเพียงหนึ่งในประเด็นที่อยู่ในประเด็นปัญหาการค้ามนุษย์จากไทยไปต่างประเทศ แต่หลังจากนี้ในช่วงเกือบสิบปีที่ผ่านมา การประชุมในประเด็นดังกล่าวก็ไม่มีขึ้นอีกเลย

2018 กวาดล้างขบวนการค้ามนุษย์จากไทย

วันที่ 18 เมษายน 2018 (พ.ศ. 2561) ตำรวจนครบาล (Bundespolizei (BPOL)) กว่า 1,000 นาย ได้เข้าตรวจค้น "บ้านทำงาน" (สถานประกอบการค้าบริการทางเพศ) ร้านนวดไทย บ้านพัก จำนวนทั้งสิ้น 62 แห่ง ใน 12 รัฐของเยอรมนีพร้อมกัน จับกุมหญิงไทย และหญิงข้ามเพศชาวไทยที่อยู่อย่างไม่มีสิทธิพำนักระยะ 100 กว่าคน และอีก 7 คน เป็นผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์ ปฏิบัติการครั้งนี้สืบเนื่องมาจากกรณีที่เริ่มต้นตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ปีก่อน มีการเตรียมการมาอย่างดี ถึงนี้ซึ่งให้เห็นว่า การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนียังคงดำเนินอยู่

4.2 สติติการค้ามนุษย์

ตัวเลขสถิติเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในเยอรมนีที่มีการจัดเก็บรวบรวมอย่างเป็นทางการที่พบได้มีอยู่ 2 แหล่ง คือ รายงานเงา (Shadow report) ซึ่ง NGOs ได้จัดทำอ้างอิงจากข้อบัญญัติ CEDAW (United Nations Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women) ตัวเลขในรายงานนี้เป็นตัวเลขของผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ซึ่งในรายงานใช้คำว่า เหยื่อการค้าหญิง เป็นตัวเลขที่ KOK รวบรวมจาก NGOs องค์กรต่าง ๆ จำนวน 17 องค์กรที่ทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์และให้ความช่วยเหลือเหยื่อการค้ามนุษย์ เป็นตัวเลขในช่วงเวลาระหว่างปี 1996-2001 ในจำนวนเหยื่อการค้าหญิงเหล่านี้จะมีหญิงไทยรวมอยู่ด้วย ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนหญิงไทยที่ตกเป็นเหยื่อการค้าหญิง

ปี ค.ศ. (พ.ศ.)	1996 (2539)	1997 (2540)	1998 (2541)	1999 (2552)	2000 (2543)	2001 (2544)
จำนวนหญิงไทย	23	18	45	46	45	61

จากรายงานเงา ปี 2001 และปี 2003

ตัวเลขเหล่านี้ KOK กล่าวว่า เป็นตัวเลขของผู้หญิงที่มาขอความช่วยเหลือจาก NGOs เท่านั้น นั่นคือ เป็นกลุ่มที่ NGOs เข้าถึง แต่ KOK เชื่อว่า น่าจะมีผู้หญิงอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถขอความช่วยเหลือ หรือที่ NGOs เข้าไม่ถึง ดังนั้นตัวเลขของเหยื่อการค้าหญิงที่แท้จริงน่าจะมากกว่านี้ น่าเสียดายว่า นอกจากรายงานเงาทั้งสองฉบับนี้แล้วไม่มีการเก็บรวบรวมตัวเลขของการค้ามนุษย์/หญิงอีกเลย

แหล่งข้อมูลตัวเลขเกี่ยวกับการค้ามนุษย์อีกแหล่งหนึ่งคือ รายงานภาพรวมการค้ามนุษย์ของสหพันธ์ (Bundeslagebild Menschenhandel) ซึ่ง BKA เป็นผู้จัดทำ และเผยแพร่องลайнตั้งแต่ปี 1999 (พ.ศ. 2542) ตัวเลขเหล่านี้เป็นสถิติเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนคดีการค้ามนุษย์ของตำรวจน้ำแล้ว ที่ BKA

รวบรวมมาจากสำนักงานตำรวจนครบาลในรัฐต่างๆ (Landeskriminalamt (LKA)) การค้ามนุษย์ในรายงานนี้จะเป็นตามบทบัญญัติในกฎหมายอาญาว่าด้วยการค้ามนุษย์ ตั้งแต่ปี 1999-2016 การค้ามนุษย์ในรายงานนี้จะหมายถึงการบังคับค้าบริการทางเพศอย่างเดียว หลัง 2017 เนื่องจากมีการปรับกฎหมายใหม่ที่พิจารณา การแสวงหาประโยชน์เป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ด้วย ในรายงานปี 2017 จะมีตัวเลขของการหาประโยชน์แบบต่างๆ (การบังคับให้แรงงาน การบังคับให้เป็นขอทานฯลฯ) ที่เป็นความผิด รวมอยู่ด้วย ในรายงานภาพรวมการค้ามนุษย์ของสหพันธ์ฯ จะพบว่า มีคนไทยเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ทั้งที่เป็นผู้ต้องสงสัย ว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์ และที่เป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ ตัวเลขเหล่านี้ได้รวมรวมและแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถิติการค้ามนุษย์ที่มีคนไทยเกี่ยวข้อง

ปี ค.ศ. (พ.ศ.)	สัญชาติผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์		สัญชาติเหยื่อการค้ามนุษย์	
	เอเชีย	ไทย	เอเชีย	ไทย
1999 (2542)	19	11	19	13
2000 (2543)	18	14	49	45
2001 (2544)	11	10	45	44
2002 (2545)	19	7	28	11
2003 (2546)	30	6	36	10
2004 (2547)	16	4	31	11
2005 (2548)	28	8	17	3
2006 (2549)	21	6	15	5
2007 (2550)	28	3	18	10
2008 (2551)	9	ไม่มีตัวเลข	7	ไม่มีตัวเลข
2009 (2552)	11	ไม่มีตัวเลข	16	ไม่มีตัวเลข
2010 (2553)	12	ไม่มีตัวเลข	6	ไม่มีตัวเลข
2011 (2554)	19	4	9	ไม่มีตัวเลข
2012 (2555)	8	2	12	ไม่มีตัวเลข
2013 (2556)	12	ไม่มีตัวเลข	9	ไม่มีตัวเลข
2014 (2557)	11	ไม่มีตัวเลข	7	ไม่มีตัวเลข
2015 (2558)	26	ไม่มีตัวเลข	9	ไม่มีตัวเลข
2016 (2559)	13	ไม่มีตัวเลข	13	ไม่มีตัวเลข
2017 (2560)	10	ไม่มีตัวเลข	17	ไม่มีตัวเลข

ที่มา: Bundeslagebild Menschenhandel 1999-2016, Bundeslagebild Menschenhandel und Ausbeutung

2017

สถิติการค้ามนุษย์ที่มีคนไทยเข้าไปเกี่ยวข้องที่แสดงไว้ในตารางที่ 2 เป็นสถิติที่รวบรวมมาจากรายงานภาพรวมการค้ามนุษย์ของสหพันธ์ตั้งแต่ปี 1999-2017 จะเห็นว่าตั้งแต่ปี 1999-2007 จะมีตัวเลขแสดงให้เห็นว่า ในจำนวนคนขอเชี้ยวที่ตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์และที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์นั้นเป็นคนไทยจำนวนเท่าไร หลังจากนั้นคือช่วงปี 2008-2010 จะไม่มีการแยกให้เห็นว่ามีคนไทยเท่าไรในกลุ่มคนจากขอเชี้ยวตัวเลขคนไทยจะมีปรากម្មขึ้กครั้งช่วงปี 2011-2012 แต่เป็นตัวเลขของคนไทยที่เป็นผู้ต้องสงสัยว่าค้ามนุษย์ตั้งแต่ปี 2013 – 2017 ไม่มีการแยกแสดงตัวเลขคนไทยที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ จะมีตัวเลขของคนขอเชี้ยวโดยรวมอย่างเดียว

เมื่อเปรียบเทียบตัวเลขของเหยื่อการค้ามนุษย์จากทั้งสองแหล่งในช่วงปี 1999-2001 จะพบว่าตัวเลขในรายงานทางมากรายงานของ BKA ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะว่า การค้ามนุษย์ ในความหมายของ BKA ในเวลาดังกล่าวจำกัดอยู่ที่ การค้ามนุษย์เพื่อการค้าบริการทางเพศ ซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งที่ NGOs ที่ร่วมจัดทำรายงานทางมากรายงานว่า ไม่ครอบคลุมปรากម្មภารณ์การค้ามนุษย์ เพราะในความเห็นของ NGOs เหล่านี้ การค้ามนุษย์นั้น นอกจาจจะเพื่อค้าบริการทางเพศแล้ว ยังหมายรวมถึง การแต่งงานที่ทำให้ต้องตกอยู่ในสภาพที่ถูกแสวงหาประโยชน์ และการบังคับใช้แรงงานอีกด้วย ดังนั้นตัวเลขของ NGOs จึงมากกว่าตัวเลขของ BKA

การที่ตั้งแต่ปี 2013 – 2017 ไม่มีตัวเลขคนไทยที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์แยกออกจากกลุ่มคนขอเชี้ยว คงไม่อาจล่าใจอ่อนง่ายซักเด่นว่า ไม่มีคนไทยตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์ และที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ หรือไม่มีการค้ามนุษย์จากไทยมายังเยอรมนี เพราะอาจเป็นไปได้ว่า มีคนไทยที่ถูกสอบสวนสืบสวนว่า พัวพันเกี่ยวกับคดีนี้ แต่ BKA ไม่ได้แยกตัวเลขออกมาแสดงให้เห็น ในอีกแห่งหนึ่งก็อาจเป็นไปได้เช่นกันว่า ไม่มีคนไทยในกลุ่มคนขอเชี้ยนี้เลย แต่ที่สามารถสรุปได้แน่นอนก็คือ ไม่มีข้อมูลด้านตัวเลขที่เป็นทางการเกี่ยวกับประเด็นนี้

จากการศึกษาเนี้ยพบว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2008-2018 (พ.ศ. 2548-2561) ล่ามและนักแปลภาษาไทย-เยอรมัน (ต่อไปจะใช้คำว่า ล่ามและนักแปล) ที่ตอบแบบสอบถามและที่ให้สัมภาษณ์จะมีงานแปลในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ เฉลี่ยปีละประมาณตั้งแต่ 1 มากที่สุด 10-15 ครั้ง ในช่วงปี 2008-2012 และปีละ 1-2 ครั้งสูงสุด 20 ครั้งในช่วง 5 ปีหลัง งานแปลทั้งหมดจะเป็นการเป็นล่ามเป็นส่วนใหญ่ จะมีงานแปลเอกสารบ้างแต่ค่อนข้างน้อยเพียง 1-2 ครั้งต่อปีเท่านั้น ซึ่งจะเป็นการแปลเอกสารคำฟ้อง (Klagenchrift) ข้อหาค้ามนุษย์

งานล่ามดังกล่าวจะเป็นงานล่ามที่ล่ามและนักแปลทำให้กับศาล อัยการ ตำรวจ สำนักงานคุ้มครองแรงงาน (Ombudsamt für Arbeitsrecht) กิจการว่าด้วยคนต่างด้าว (Ausländerbehörde (AuslB)) องค์กรที่ดูแลเหยื่อการค้ามนุษย์ รวมทั้งบ้านพักชุมชนที่ดูแลเหยื่อการค้ามนุษย์ โดยเฉลี่ยตั้งแต่ 1-10 ครั้ง ในช่วงปี 2013-2018 จะมีงานมากกว่าช่วง 5 ปีก่อน (2008-2012) เล็กน้อย

งานล่ามในศาลส่วนใหญ่จะเป็นในกรณีพิจารณาคดีที่มีคนไทยเป็นผู้เสียหาย (เหยื่อการค้ามนุษย์) โดยเฉลี่ย 1 และ 10-15 ครั้ง ในช่วงปี 2008-2012 และมีเพิ่มมากขึ้นเฉลี่ยปีละ 20 ครั้งในช่วง 5 ปีหลัง อีกกรณีหนึ่งจะเป็นกรณีให้การเป็นพยานในคดีค้ามนุษย์ ซึ่งมีมากนัก นอกจากรายงานช่วงปี 2013-2018 จะมีการล่าม

ในกรณีพิจารณาคดีที่มีคุณไทยเป็นจำเลยคดีค้ามนุษย์ และกรณีพิจารณาข้อฝ่ากังหัน (Haftrichter) เพื่อขอส่งตัวกลับประเทศไทยเนื่องจากคุณเกินวีชา และแอบทำงานค้าบริการทางเพศ

งานล่ามในสำนักงานอัยการ จะเป็นการสอบสวนทั้งกรณีที่คุณไทยเป็นผู้ต้องสงสัยว่าค้ามนุษย์ และกรณีที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างช่วงปี จพบว่าในช่วง 5 ปีหลัง จะมีกรณีที่คุณไทยเป็นผู้เสียหายนั่นคือเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์มากกว่า 5 ปีก่อนปี 2013

งานล่ามที่ล่ามและนักแปลแปลให้กับตำรวจ ส่วนใหญ่จะเป็นการสอบ/ให้ปากคำในกรณีที่คุณไทยเป็นผู้เสียหาย (เหยื่อ) การค้ามนุษย์ เคลื่อนย้ายปีละ 1-10 ครั้ง ในช่วงปี 2008-2012 และเพิ่มเป็นเฉลี่ยปีละ 20 ครั้ง ในช่วง 5 ปีหลัง รองลงมาจะเป็นกรณีตรวจสถานประกอบการค้าบริการทางเพศแล้วพบคุณไทยที่อยู่เกินวีชา และแอบทำงานค้าบริการทางเพศเฉลี่ยประมาณ 5 ครั้งต่อปีตลอดช่วง 10 ปีนี้ นอกจากนั้นจะเป็นการแปลในกรณีตรวจค้นร้านวดไทยแล้วพบคุณไทยที่อยู่เกินวีชาและแอบทำงานเคลื่อนย้ายปีละ 2 ครั้ง ในช่วงปี 2008-2012 แล้วเพิ่มเป็นเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง ในช่วง 5 ปีหลัง สำหรับการแปลในการสอบ/ให้ปากคำกรณีที่คุณไทยเป็นผู้ต้องสงสัยว่าค้ามนุษย์ไม่มากนักเฉลี่ยปีละ 1-2 ครั้งตลอดช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา

งานล่ามที่ทำให้กับ AusIB จะเป็นในการนิการสอบ/ให้ปากคำของคุณไทยที่อยู่เกินวีชา แล้วแอบทำงานค้าบริการทางเพศ และการซื้อขายเรื่องการส่งกลับประเทศไทยแก่คุณไทยที่อยู่เกินวีชา แล้วแอบทำงานค้าบริการทางเพศ เฉลี่ยปีละ 1-2 ครั้ง ในช่วงปี 2008-2012 ในช่วง 5 ปีหลังเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็นเฉลี่ยปีละ 2-3 ครั้ง ที่นำสนใจก็คือในช่วง 5 ปีหลัง (2013-2018) พบว่า มีการแปลการซื้อขายเรื่องการส่งกลับประเทศไทยแก่คุณไทยที่อยู่เกินวีชา แล้วแอบทำงานนวดด้วย

ข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า ล่ามและนักแปลจะมีงานล่ามที่ทำให้กับหน่วยงานด้านยุติธรรมของเยอรมันนีกว่าจะเป็น ศาล อัยการ และตำรวจ ซึ่งจะเป็นในกรณีที่คุณไทยเป็นผู้ต้องหา /ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์ และที่เป็นผู้เสียหายจาก (เหยื่อ) การค้ามนุษย์ รวมทั้งมีงานล่ามในองค์กรที่ดูแลเหยื่อการค้ามนุษย์ และบ้านพักฐานที่ดูแลเหยื่อการค้ามนุษย์ด้วย ซึ่งค่อนข้างชัดเจนว่า คนไทยที่อยู่ในความดูแลคือเหยื่อการค้ามนุษย์ ในกรณีงานล่ามที่ทำใน AusIB แม้จะเป็นกรณีคุณไทยที่อยู่เกินวีชาแล้วแอบทำงานทั้งค้าบริการทางเพศ และงานนวด แต่หากพิจารณาถึงรูปแบบการค้ามนุษย์ (ดู บทว่าด้วย รูปแบบการค้ามนุษย์) ที่มักจะเป็นการจัดพาคนไทยให้เข้ามายังเยอรมันนีด้วยวีซ่าท่องเที่ยว แล้วให้อยู่เกินวีษาเพื่อทำการค้าบริการทางเพศ หรืองานนวด การที่มีตัวเลขคนไทยที่อยู่เกินวีชาแล้วแอบทำงานทั้งค้าบริการทางเพศ และงานนวด ก็น่าจะซึ่งให้เห็นองค์ประกอบของการเป็นการค้ามนุษย์ได้ ข้อมูลเหล่านี้จึงแสดงให้เห็นว่า ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมันนียังคงดำเนินอยู่ และการค้ามนุษย์ ก็ไม่ได้จำกัดอยู่ที่ เพื่อการค้าบริการทางเพศเท่านั้น แต่ยังขยายไปถึง เพื่อมาทำงานนวด อีกด้วย

และเมื่อพิจารณาจากรัฐที่ล่ามและนักแปลทำงานอยู่จะพบว่า ล่ามและนักแปลในรัฐโนร์ทไรน์ เวสฟาเลียน (Nordrhein Westfalen (NRW)) จะมีงานล่ามโดยเฉลี่ยต่อปีมากกว่าล่ามและนักแปลในรัฐอื่น ๆ (ดู ตัวเลขในภาคผนวก) เป็นไปได้หรือไม่ว่า สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมันนีเกิดขึ้นในรัฐ NRW มากกว่ารัฐอื่น เมื่อดูจากปฏิบัติการของ BPOL เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2018 ที่ต้นเรื่องหรือผู้ต้องสงสัยว่าค้ามนุษย์อยู่ในเมือง Siegen ซึ่งก็ตั้งอยู่ในรัฐ NRW และในรายงานภาพรวมการค้ามนุษย์ของหนองบัวฯ ของ BKA

เป็นผู้จัดทำ จากตัวเลขจำนวนการสอบสวนสืบสวนกรณีการค้ามนุษย์ที่มี เมื่อตุลาคมปี 2017-2008 พบร่วมกับ NRW และ Berlin จะแสดงตำแหน่งการเป็นรัฐที่มีกรณีค้ามนุษย์มากที่สุด แต่ในช่วง 10 ปีนี้ NRW จะรองตำแหน่งมากกว่า Berlin (BKA, 2009-2018) และในปี 2016-2017 NRW เป็นรัฐที่มีกรณีค้ามนุษย์มากกว่า Berlin

4.3 รูปแบบการค้ามนุษย์

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ล่ามและนักแปล รวมทั้งจากบันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลของผู้ศึกษา (ต่อไปจะใช้ว่า บันทึกการล่ามและการแปล) พบว่า กระบวนการเดินทางของคนไทยเข้ามายังเยอรมนี และสภาพการทำงาน ที่เข้ามายังการค้ามนุษย์ มิได้จำกัดอยู่ที่ การค้ามนุษย์เพื่อการค้าบริการทางเพศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการค้ามนุษย์ด้านแรงงานด้วย

4.3.1 การค้ามนุษย์เพื่อการค้าบริการทางเพศ

ที่พบริการศึกษานี้ จะเป็นการที่ขบวนการนายหน้า จัดพาคนไทยให้เข้ามาทำงานค้าบริการทางเพศ ในเยอรมนี ซึ่งเรียกกันในกลุ่มผู้ที่เดินทางว่า “มาแทร็ค” นั่นคือการเดินทางนี้ขบวนการนายหน้าจะจัดการให้ทุกอย่าง ตั้งแต่เดินเรื่องขอวีซ่า ซื้อตั๋วเครื่องบิน รวมทั้งการเตรียมตัวในเรื่องอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ขบวนการหรือ เอกบุญต์ในเยอรมนีจะเป็นผู้จ่าย ก่อนเดินทางมาถึงเยอรมนีผู้ที่จะเดินทางไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ แต่ค่าใช้จ่ายเหล่านี้บวกเพิ่มค่านายหน้าจะเป็น หนึ่ง หรือที่เรียกกันว่า แทร็ค ที่ผู้ที่เดินทางจะต้องทำงานค้าบริการทางเพศให้หนึ่ง เมื่อเดินทางมาถึงเยอรมนีจะมีค่านารบ แล้วพاشต์อิบัญสถานที่ประกอบการค้าบริการทางเพศในเมืองต่าง ๆ ที่เรียกกันว่า “บ้านทำงาน” แต่บางครั้งก็จะเป็นในรูปแบบร้านรวงไทย ที่ให้บริการ “นวดอิโตรติก”² หรือเปิดเป็นร้านนวดอิโตรติกชั้นเจน และค้าบริการทางเพศด้วย คนไทยที่เดินทางกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง และประมาณ 20% จะเป็นหญิงข้ามเพศ คนเหล่านี้รู้ดีว่า จะต้องมาทำงานอะไร เพราะหลายคนก่อนเดินทางได้ถ่ายรูปใน “ชุดทำงาน” เตรียมไว้ บางคนมี “อุปกรณ์การทำงาน” เช่น เครื่องเล่นที่ใช้ในการมีเพศสัมพันธ์ (sex toy) ติดกระเบ้าเดินทางมาด้วย³ แต่หลายสิ่งที่หญิงและหญิงข้ามเพศเหล่านี้อาจจะไม่รู้ ก็คือสภาพสถานการณ์การทำงาน ระยะเวลาที่จะเข้า “แทร็ค” หมวดเพื่อที่จะสามารถทำงานเก็บเงินได้เป็นของตนเอง

แต่ก็มีหญิงไทยจำนวนหนึ่งกล่าวว่า ถูกหลอกให้มาทำงานค้าบริการทางเพศ ซึ่งกลุ่มนี้มักจะเป็นหญิงไทยที่ต้องการมาทำงานนวดแผนไทยในต่างประเทศ และได้ติดต่อสมัครงานกับเอกบุญต์ที่จัดหาคนงานไปทำงานนวดในต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันจะเป็นการโฆษณาทาง social media เชิญชวนให้มาทำงานนวดในต่างประเทศ แต่มีมาถึงเยอรมนีงานที่ต้องทำลายเป็นการค้าบริการทางเพศ ดังที่หญิงไทยคนหนึ่งกล่าวว่า เขายังให้เงินโฆษณาจากเพจ “นวดไทยในต่างประเทศ” แล้วติดต่อขอมาทำงานนวดในเยอรมนี⁴ แต่เมื่อเดินทางมาถึงเยอรมนี มีค่านารบที่สนามบินแล้วพาให้มาทำงานค้าบริการทางเพศใน “บ้านทำงาน” หรือในกรุนีของหญิงไทยบางคนที่ติดต่อผ่านเอกบุญต์เพื่อมาทำงานนวดแผนไทยเช่นกัน แต่กลับถูกพาให้มาทำงานในร้านนวดอิโตรติก

² นวดอิโตรติก จะเป็นการให้บริการทางเพศโดยใช้มือ หรือส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย แต่จะไม่มีเพศสัมพันธ์

³ สัมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 22 มิ.ย. 2561 และ 27 มิ.ย. 2561 และบันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลวันที่ 19 เม.ย. 2561

⁴ บันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลวันที่ 28 ธ.ค. 2561

ติก ที่ต้องค้าบริการทางเพศด้วย (ซึ่งเรียกว่า “นวดแอบแฝง”) เพราะรายได้จะดีกว่า “นวดอิโรติก” บริการจัดพำนัคคล้ายกัน นั่นคือเอ่นต์จะจัดการให้ทุกอย่าง ทั้งเรื่องการขอรีช่า ตัวเครื่องบิน เมื่อเดินทางมาถึงเยอรมนี ก็จะมีคนมาระวังที่สนามบินแล้วพามาสถานที่ทำงาน นอกจากราคาที่จะมีกลุ่มใหญ่ไทยที่ทำงานนวดไทยอย่างมีสัญญาจ้างงานถูกต้องตามกฎหมายในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สาธารณรัฐเช็ก โปแลนด์ อังกฤษ ถูกชักชวนให้มาทำงานนวดในเยอรมนีด้วยเหตุผลว่ารายได้ดีกว่า แต่เมื่อเข้ามายังน้ำเสื้อแล้วนั้นเป็นร้านนวดอิโรติก หรือ นวดแอบแฝง

หญิง/หญิงข้ามเพศเหล่านี้ เมื่อมาถึงเยอรมนี “แม่แทร็ค” นักจะยืดหนังสือเดินทางไว้ให้อีกเพียงสำเนาเท่านั้น จนกว่าจะทำงานใช้ “แทร็ค” หมด จึงจะได้หนังสือเดินทางคืน

4.3.2 การค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

ที่พบในการศึกษานี้ ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดพาเพื่อให้มาทำงานนวดแผนไทย ซึ่งเข้าข่ายการค้ามนุษย์ เพราะต้องจ่ายค่านาห์ในอัตราสูง และเมื่อมาทำงานจริง ๆ สภาพการทำงาน รวมทั้งค่าจ้างไม่ได้เป็นไปตามที่ตกลงกันไว้ อาจแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือกลุ่มที่มีการจัดพาให้เดินทางมาทำงานนวดไทยในเยอรมนีโดยตรง และกลุ่มที่ทำงานนวดไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมายอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านของเยอรมนี แล้วถูกชักชวนให้เดินทางเข้ามารаботาในเยอรมนี

กลุ่มที่มีการจัดพาให้เดินทางเข้ามารаботาในเยอรมนีโดยตรง จะมีนาห์จัดการเรื่องวีชา และช่วยตระเตรียมเรื่องการเดินทาง เมื่อมาถึงแล้วก็จะได้ทำงานในร้านนวด ในขณะที่ทำงานก็มักจะมองหาผู้ชายเยอรมันเพื่อแต่งงาน เพื่อให้ได้สิทธิพำนัคสามารถอยู่ทำงานได้ บ่อยครั้งนาห์ก็จะเตรียมหาผู้ชายไว้ให้แต่งงาน ซึ่งวิธีการนี้เป็นวิธีการที่หญิงไทยที่เข้ามารаботาค้าบริการทางเพศในช่วงต้นทศวรรษที่ 90 ใช้กัน หลายคนจึงเตรียมสอบภาษาเยอรมันระดับ A1 และทำเอกสารเพื่อการแต่งงานมาโดย ค่านาห์ที่หญิง/หญิงข้ามเพศกลุ่มนี้ต้องจ่าย จะเป็น “ระบบแทร็ค” หรือไม่ ไม่มีข้อมูลยืนยันชัดเจน ข้อมูลที่มีกล่าวเพียงว่า มีการจ่ายค่านาห์ในจำนวนที่สูงเพื่อการดำเนินการ และรายได้ที่ทางนาห์จำนวนน้ำสัญญาไว้ เมื่อมาทำงานจริงจะไม่ได้ตามที่ตกลงกัน

กลุ่มที่สองที่จัดว่าเข้าข่ายการค้ามนุษย์ด้านแรงงานก็คือ กลุ่มแรงงานนวดไทยที่ทำงานนวดอย่างมีสัญญาจ้างงานถูกต้องตามกฎหมายในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สาธารณรัฐเช็ก โปแลนด์ อังกฤษ แล้วถูกชักชวนให้มาทำงานนวดในเยอรมนี บางส่วนเดินทางเข้ามาเมื่อหมดสัญญาจ้างงานในประเทศนั้น ๆ แล้ว แต่บางส่วนก็หนีสัญญาการจ้างงานเข้าทำงานในเยอรมนี คนเหล่านี้ต้องจ่ายค่านาห์จำนวนไม่น้อย แต่รายได้มีมาทำงานจริงไม่ได้เป็นไปตามที่ตกลงกันไว้

นอกจากสองกลุ่มข้างต้นแล้ว จากข้อมูลที่ล่ามและนักแปลให้สัมภาษณ์จะเห็นว่า มีการจัดพาชายไทย รวมทั้งหญิงข้ามเพศชาวไทยให้เข้ามารаботาด้วย โดยกล่าวว่า มาทำงานในร้านอาหาร และงานการเกษตร ชายกลุ่มนี้ต้องเสียค่านาห์จำนวนไม่น้อย เช่นกัน แต่ไม่มีข้อมูลว่า จริง ๆ แล้วชายเหล่านี้จะมารаботาอะไร เมื่อไม่ใช่การทำงาน และกระบวนการจัดพาเป็นอย่างไร

4.3.3 การแต่งงานเพื่อนำหญิงไทยมาค้าบริการทางเพศ เป็นการค้ามนุษย์หรือไม่

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ล่ามและนักแปลชี้ให้เห็นว่า หลายปีที่ผ่านมา มีกรณีที่ผู้ชายเยอรมันเดินทางไปหาแต่งงานกับหญิงไทย โดยเฉพาะที่เคยทำงานค้าบริการทางเพศในพม่า ภูเก็ต หรือแหล่งท่องเที่ยวทางเพศอื่น ๆ ในประเทศไทย หลังจากแต่งงานก็จะพาผู้หญิงมาอยู่เยอรมันนี้และส่งให้ไปค้าบริการทางเพศในเมืองต่าง ๆ ผู้ชายจะเป็นคนติดต่อสถานที่ทำงาน ทำหน้าที่รับส่ง รวมทั้งเก็บเงินที่ผู้หญิงได้ กรณีเช่นนี้กำลังเป็นที่สนใจของหน่วยงานยุติธรรมในบางรัฐของเยอรมันนี้ นอกจากกรณีเช่นนี้แล้ว ยังพบกรณีคล้าย ๆ กัน แต่เป็นกรณีหญิงไทยที่อยู่เกินกว่า๗๙ และทำงานค้าบริการทางเพศ โดยมีแฟนหนุ่มชาวเยอรมันเป็นผู้จัดการสถานที่ทำงาน และรับส่ง ศิริพา และคณะ (2547, 175) มองว่า การที่ชายต่างชาติแต่งงานกับหญิงไทยเพื่อนำหญิงไปบังคับค้าบริการทางเพศในประเทศไทย เป็นการค้ามนุษย์ เนื่องจากข้อมูลที่มี ไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับเงื่อนไขการทำงานรายได้ที่ผู้หญิงจะได้ ความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างหญิงไทยกับชายเยอรมันที่เป็นสามี หรือเป็นแฟน ที่อาจสรุปว่า มีการแสวงหาผลประโยชน์ หรือการบังคับให้ค้าบริการทางเพศหรือไม่ จึงไม่อาจสรุปได้อย่างชัดเจนว่า เป็นการค้ามนุษย์ หรือเป็นการตอกย้ำห่วงโซ่ความสามีภรรยาในเรื่องการหารายได้ของครัวเรือน อย่างไร กิตาม ประเด็นดังกล่าวนี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจที่ควรจะจับตามองและติดตามหารายละเอียด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของหญิงไทย หรือหญิงข้ามเพศที่ต้องการจะเดินทางหรือแต่งงานกับชาวต่างชาติ

4.4 กระบวนการจัดพำน

4.4.1 เส้นทาง และการจัดการ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชี้ให้เห็นว่า การเดินทางเข้ามาเยอรมันนี้เพื่อทำงานค้าบริการทางเพศนั้น ปัจจุบันส่วนใหญ่จะไม่เดินทางเข้าเยอรมันโดยตรง แต่จะผ่านประเทศที่สามก่อน เป็นการเดินทางด้วยวีซ่าเชิงเกน (Schengen) ออกให้จากสถานเอกอัครราชทูตของประเทศไทยลุ่มเชิงเกน เดินทางเข้าประเทศไทยที่ออกวีซ่าให้ที่พับได้แก่ประเทศไทย โปรตุเกส เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก สเปน อิตาลี สาธารณรัฐเช็ก สวีเดน กรีก และลิทัวเนีย ส่วนใหญ่จะเป็นวีซ่าท่องเที่ยวมีอายุประมาณ 7-10 วัน บ่อยครั้งจะเดินทางมากับบริษัททัวร์ แต่บางครั้งก็ทำเป็นเหมือนว่ามาท่องเที่ยวเอง มีการจองและจ่ายค่าใช้จ่ายล่วงหน้า หรือบางครั้งเป็นวีซ่าเพื่อนำสินค้ามาแสดงในงานแสดงสินค้า หรือเพื่อมาดูงานแสดงสินค้า เมื่อเดินทางมาถึงประเทศไทยที่ออกวีซ่าให้ ก็จะเดินทางต่อเข้ามาเยอรมันนี้ อาจจะบินตรงเข้ามาที่สนามบินเมืองยันในเฟอร์ (Hannover) หรือ ดีสเซลدورฟ์ (Düsseldorf) แล้วมีคนไปรับที่สนามบิน บางครั้งเจ้าของ "บ้านทำงาน" ที่เรียกว่า "แม่แทร็ค" จะไปรับเอง แต่ส่วนมากจะจ้างเครือข่าย หรือ แท็กซี่ของ "แม่แทร็ค" ไปรับ บอยครั้งหากเดินทางจากไทยเข้ามาปารีส หรืออัมสเตอร์ดัม นายหน้าก็จะขับรถไปรับเข้าเยอรมันแล้วพาไปส่งยัง "บ้านทำงาน" ล่ามและนักแปลหลายรายกล่าว trig กันว่า ในกรณีของหญิงข้ามเพศที่เดินทางมาลงประเทศไทยเดนมาร์ก คนเหล่านี้มักจะเดินทางต่อด้วยรถไฟเข้ามาเยอรมันนี้เอง แล้วเดินทางต่อไปยังสถานที่ทำงานด้วยรถแท็กซี่ บอยครั้งจะเป็นแท็กซี่ที่ทางเจ้าของ "บ้านทำงาน" สงมารับ และ "แม่แทร็ค" ของกลุ่มหญิงข้ามเพศก็มักจะเป็นหญิงข้ามเพศเหมือนกัน⁵

⁵ สมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 29 พ.ค. 2561

เส้นทางข้างต้นนี้เรียกว่า “มาแทร็ค” ดังได้กล่าวไว้แล้วในบทว่าด้วยรูปแบบการค้ามนุษย์ การเดินทางลักษณะนี้จะมีขั้นการนายหน้าเป็นคนจัดการ เป็นการทำงานข้ามประเทศประสานกันระหว่างนายหน้าในไทยกับนายหน้าในเยอรมนี ทำงานกันเป็นเครือข่าย นายหน้าในเยอรมนีคือ “แม่แทร็ค” ที่มักจะเป็นเจ้าของ “บ้านทำงาน” เอง และเป็นนายหน้าจัดหาคนทำงานค้าบริการทางเพศให้ “บ้านทำงาน” อื่น ๆ ด้วย คนเหล่านี้ส่วนหนึ่งเคยทำงานค้าบริการทางเพศมาก่อน แต่หลายคนไม่เคยทำงานนี้เพียงแต่จะอยู่ในแวดวงหรือคุ้นเคยกับธุรกิจนี้ เช่น มีเพื่อน คนรู้จักทำงานนี้ เป็นต้น “แม่แทร็ค” จะเป็นผู้ติดต่อนายหน้าในประเทศไทยที่จะเป็นผู้ซักสวน (recruiter) ผู้หญิงหรือหญิงข้ามเพศเพื่อให้มารажทำงานค้าบริการทางเพศ ซึ่งก็อาจเป็นคนรู้จัก หรือเพื่อนของเพื่อน บางครั้งนายหน้าก็จะเข้าไปนาชักสวนหญิงสาว หรือหญิงข้ามเพศตามศูนย์การค้า⁶ ซึ่งผู้ซักสวนนี้จะมีอยู่ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ผู้ซักสวนเหล่านี้จะทำงานร่วมกับกลุ่มนายหน้าที่จะเป็นผู้จัดการเรื่องเอกสารต่าง ๆ หรืออาจเป็นคนจัดการเรื่องเอกสารเอง ได้แก่ พาไปทำหนังสือเดินทาง ติดต่อบริษัททัวร์ ตัวเครื่องบิน จองโรงแรมในกรณีที่ทำเหมือนว่ามาเที่ยวเอง ข้อมูลที่มีไม่อาจที่จะระบุได้อย่างชัดเจนว่า บริษัททัวร์จะเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการนายหน้า/ ขบวนการค้ามนุษย์ด้วยหรือไม่ หรือเพียงแค่ขายทัวร์ และตัวให้เท่านั้น การทำวีซ่าเมื่อซื้อทัวร์ บริษัททัวร์ก็จะเป็นผู้ดำเนินการให้ แต่หากต้องเดินเรือลงชายฝั่งของนายหน้าก็จะเป็นคนพาไปขอวีซ่า ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กล่าวว่า ผู้หญิงที่ “มาแทร็ค” จะมีรูปถ่ายที่จะใช้สำหรับลงโฆษณา (รูปถ่ายค่อนข้างเปลือย ทำท่าทางยั่วยวน) ติดตัวมาด้วย รูปถ่ายนี้ถ่ายในสหดิจิทัลประเทศไทย ซึ่งก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ขบวนการเป็นผู้จัดการ ซึ่งก็คือการเตรียมตัวให้ผู้หญิงก่อนการเดินทาง

การเดินทางเข้ามาเยอรมนีโดยตรงจะพบบ้างเช่นกัน แต่มีจำนวนค่อนข้างน้อย เพราะทางการเยอรมันเข้มงวดต่อการออกวีซามาก การเดินทางลักษณะนี้มักจะเป็นการจัดการของนายหน้าที่ทำงานกันในแวดวงคนรู้จัก หรือพี่น้อง ที่คาดถือว่าเป็นเครือข่ายทางสังคม ไม่มีเครือข่ายกว้างขวางอย่างระบบนายหน้าที่กล่าวมาข้างต้น นายหน้ากลุ่มนี้ก็เรียกว่า “แม่แทร็ค” เช่นกัน มักจะเป็นหญิงไทยที่เคยค้าบริการทางเพศในเยอรมันมา ก่อน เมื่อรู้สึกทางดีใจไปดูกิจการของตนเอง พัฒนาตนเองมาเป็นเจ้าของ “บ้านทำงาน” และทำหน้าที่เป็นผู้จัดหา จัดพาหนะหญิงไทยมาทำงาน โดยจะประสานกับญาติที่อยู่ในประเทศไทยให้ซักสวนผู้หญิงขึ้นมา ซึ่งก็มักจะเป็นญาติ หรือเพื่อน นายหน้า หรือ “แม่แทร็ค” นี้ จะอำนวยการในการจัดทำเอกสารเพื่อขอวีซ่า ด้วยการทำจ้าง คนที่จะเป็นผู้ค้าประภันและเชื้อเชิญให้มาท่องเที่ยว รวมไปถึงการจัดหาผู้ชายเพื่อจ้างแต่งงานเพื่อให้ได้สิทธิพำนักอยู่ทำงานได้ ผู้หญิง/หญิงข้ามเพศที่เดินทางส่วนใหญ่จะเข้ามาเยอรมันด้วยวีซ่าท่องเที่ยวแล้วหาผู้ชายแต่งงานเมื่อมาถึงเยอรมัน หรือหากหาชายที่จะแต่งงานด้วยได้ก่อน ก็จะทำเรื่องขอมาแต่งงาน และเดินทางด้วยวีซ่าแต่งงานเพื่อมาแต่งงานในเยอรมัน ช่วงหลังเนื่องจากภาวะโควิด-19 ท่องเที่ยวรวมทั้งวีซ่าแต่งงานค่อนข้างยากมาก วิธีการก็จะเปลี่ยนเป็นให้ผู้ชายเยอรมันเดินทางไปประเทศไทยเพื่อแต่งงานกับหญิงไทยแล้วเดินเรือข้ามวีซ่าตามสามัญมานะ

การเดินทางเข้ามาทำงานนัดในเยอรมันนี้ ก็จะเดินทางเข้ามาด้วยการอำนวยการของนายหน้าเช่นกัน และนายหน้าสำหรับกลุ่มอาชีพนี้จะเป็นกลุ่มเครือข่ายทางสังคมของผู้ที่ต้องการมาทำงานเองเสียเป็นส่วนใหญ่นั่นคือ คนรู้จัก เพื่อน หรือญาติ นายหน้ากลุ่มนี้มักจะเป็นคนในแวดวงร้านนวดทั้งที่เป็นเจ้าของร้านเอง ญาติ

⁶ สมภาษณ์ล้ำและนักแปลวันที่ 22 มิ.ย. 2561 และ 27 มิ.ย. 2561

หรือเพื่อน/คุณรู้จัก การทำงานวิธีการของนายหน้า ก็จะค้ายกับกลุ่มนายหน้าเครือข่ายทางสังคมที่ทำงานวิธีการให้ผู้หญิง/หญิงข้ามเพศเดินทางเข้ามาเยอรมนีโดยตรง นั่นคือ หากค้าประกันและเชิญเข้ามาเที่ยวเยอรมนี หรือมีการจัดการหาผู้ชายเพื่อแต่งงานไว้ให้ แล้วทำเรื่องขอวีซ่ามาแต่งงานกับชายเยอรมันนั้น ปอยครั้งการแต่งงานจะไม่ใช่การจ้างแต่ง แต่จะเป็นลักษณะการจัดหาคู่ คือชายเยอรมันสนใจที่แต่งงานสร้างครอบครัวกับหญิงไทยจริงจัง เพียงแต่ฝ่ายหญิงจะแต่งงานด้วยจุดประสงค์แห่งเพื่อหาสิทธิพำนักอยู่ทำงาน หลังการแต่งงานนายหน้าจะช่วยเกลี้ยกล่อมให้ฝ่ายชายยินยอมให้หญิงไทยทำงานนวด (ในร้านต้นเอง) แต่ปอยครั้งก็เกิดปัญหาเนื่องจากผู้หญิงสนใจแต่เพียงทำงานและละเลยหน้าที่ภาระฯ

สำหรับกลุ่มที่ทำงานนวดอย่างมีสัญญาจ้างงานถูกต้องตามกฎหมายในประเทศเพื่อนบ้าน แล้วเดินทางเข้ามาทำงานในเยอรมนี และกลุ่มชายไทยที่กล่าวว่ามาเยอรมนีเพื่อทำงานนั้น นอกจํากข้อมูลที่ชี้ให้เห็นว่าเป็นการเดินทางผ่านนายหน้า และมีการเอกสารเดาเบรียบแล้ว (ในกลุ่มที่มาทำงานนวด) ก็ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการจัดพาในรายละเอียด

4.4.2 ช่องทางติดต่อเพื่อเดินทางมาเยอรมนี

การที่จะเดินทางเข้ามาทำงานในเยอรมนีได้ หญิงไทยและหญิงข้ามเพศจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง รวมทั้งเกี่ยวกับนายหน้าที่จัดพา ช่องทางที่ทำให้คนเหล่านี้เข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ ได้แก่

- เครือข่ายทางสังคม อันได้แก่ เพื่อน ญาติ คุณรู้จัก ที่ทำงานค้าบริการทางเพศ หรือทำงานนวดในเยอรมนี หรือมีประสบการณ์เคยเดินทางมาทำงานในเยอรมนีมาก่อน ซึ่งรู้ถึงทางในการเดินทางที่สามารถแนะนำว่า ต้องไปติดต่อใครหากต้องการเดินทาง หรือไม่ก็เป็นคนที่ซักชวน (recruiter) ให้เดินทางมาทำงานเดียวกัน หรือเป็นนายหน้า เป็น “แม่แทรค” เอง และส่วนมากก็มักจะให้มาทำงานใน “บ้านทำงาน” ของตนเอง หรือกรณีที่เป็นกลุ่มนวด คนซักชวนก็มักจะเป็นเจ้าของร้านนวด และให้มาทำงานในร้านของตนเอง บางครั้งเครือข่ายทางสังคมคนเดียวกันก็เป็นนายหน้าจัดการเดินทางทั้งเพื่อมาทำงานค้าบริการทางเพศ และงานนวด

- ช่องทางทาง social media เช่น facebook และไลน์ (line) เป็นช่องทางที่นายหน้าใช้โฆษณาซักชวนให้คนเดินทางมาทำงานในเยอรมนี โดยเฉพาะมาทำงานนวดแผนไทย แต่ปอยครั้งก็เป็นการล่อหลวงให้มาทำงานค้าบริการทางเพศ เช่น เพจ “นวดไทยในต่างประเทศ” ที่ได้กล่าวมาแล้ว นอกจํากนี้ยังมีการโฆษณาหลอกหลวงให้มาทำงานอื่น ๆ ในเยอรมนี เช่น งานบ้านสำหรับผู้หญิงรายได้วันละ 64 ยูโร งานโรงแรมไม่สำหรับผู้ชายรายได้วันละ 122 ยูโร โดยเรียกค่าดำเนินการ 150,000 บาท⁷

- เครือข่ายทางสังคมของกลุ่มคนที่ทำงานค้าบริการทางเพศและงานนวดในต่างประเทศ ปัจจุบันจะมีไลน์กลุ่มนวดไทยในต่างประเทศ และกลุ่มคนที่ทำงานค้าบริการทางเพศ จะเป็นเครือข่ายที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานว่า มีวิธีการอย่างไรบ้าง ติดต่อ กับใคร ต้องเดินเรื่องอย่างไร ในแต่ละประเทศมีสถานที่ทำงานอยู่ที่ไหนบ้าง เปอร์โตรีโคทติดต่อ ที่อยู่ ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ อันได้แก่ ค่าจ้างในร้านนวดแต่ละแห่งเป็นอย่างไร มีแขกมากใหม่ “บ้านทำงาน” แต่ละแห่งจ่ายอย่างไร มีลูกค้าเข้ามากเพียงใด นายจ้าง/ “คุณแม่” เจ้าของ “บ้าน

⁷ โฆษณาดังกล่าวเป็นการลงต่อ ๆ กันทางไลน์ และ messenger แล้วมีผู้ส่งมาตามผู้ศึกษาเมื่อปลายเดือนธันวาคม 2561 ว่าจริงหรือไม่

ทำงาน" ดีไม่ดี อย่างไร นอกจานนี้ก็จะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งกันและกันเพื่อประกอบการตัดสินใจในการที่จะเดินสายไปทำงานในที่อื่น ๆ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มหญิงข้ามเพศที่เข้ามาทำงานด้วยบริการทางเพศ ที่เดินทางเข้ามาด้วยตนเอง จะเข้ามาด้วยความช่วยเหลือด้านข้อมูลจากเครือข่ายทางสังคมข้างต้น ที่จะแนะนำวิธีการ ให้ที่อยู่ "บ้านทำงาน" และอื่น ๆ เครือข่ายนี้จะเป็นเครือข่ายของกลุ่มหญิงข้ามเพศที่มีประสบการณ์ในการทำงานในต่างประเทศ ที่นักงานให้ข้อมูลแล้ว ยังเป็นที่ปรึกษาเมื่อประสบปัญหาอีกด้วย เมื่อนอนเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง⁸

4.4.3 ค่าใช้จ่าย "แทร็ค"

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น การเดินทางด้วยระบบนายหน้า หรือ "มาแทร็ค" นั้น ผู้ที่เดินทางไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ก่อนการเดินทาง นั่นคือนายหน้า หรือ "แม่แทร็ค" จะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ก่อน แต่จะต้องมาทำงานใช้หนี้ ที่เรียกว่า แทร็ค เมื่อมารажาในเยอรมนีแล้ว ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และบันทึกการล่ามและการแปลงชื่อให้เห็นว่า "ค่าแทร็ค" หรือค่านายหน้ามีภาระค่าน้ำเงินจากค่าใช้จ่ายหักหมัดที่ใช้ในการเตรียมการ อันได้แก่ การทำหนังสือเดินทาง ค่าใช้จ่ายกรณีต้องซื้อหัวร์ การเดินเรือขอวีซ่า ค่าตัวเครื่องบิน ค่าโรงแรมในประเทศที่สามที่ต้องจองเพื่อห้ามว่ามาเที่ยวในกรณีที่เดินทางเองไม่มากับหัวร์ ค่าใช้จ่ายในการเตรียมตัวของผู้เดินทาง เช่น ค่าถ่ายรูปที่ต้องเตรียมมาเพื่อล่อใจชนชาติ อาภารณ์ในการทำงาน (เช่น sex toy) หรือแม้นแต่ค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดเสริมหน้าอกที่ผู้หญิงบางคนขอมา⁹ นอกจากนี้ก็จะมี ค่าอำนวยความสะดวก นั่นคือเงินใส่ซองให้กับ "ผู้อำนวยความสะดวก" ซึ่งอาจจะเป็นข้าราชการ หรือตำรวจ ที่อำนวยความสะดวกในการออกเอกสารที่ผู้ที่จะเดินทางต้องใช้ในการเดินเรือขอหนังสือเดินทาง หรือขอวีซ่า และอื่น ๆ สรุปแล้วประมาณ 300,000 - 400,000 บาท¹⁰ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และบันทึกการล่ามและการแปลงล่าว่า "ค่าแทร็ค" ที่ผู้หญิงต้องจ่ายในปัจจุบันจะอยู่ที่ 30,000 – 40,000 ยูโร หากเป็นหญิงข้ามเพศ ค่าแทร็ค จะสูงขึ้นไปอีก¹¹ เมื่อคำนวนกลับมาเป็นเงินไทยค่าแทร็คนี้จะอยู่ที่ประมาณหนึ่งล้านบาท หรือมากกว่า (อัตราแลกเปลี่ยน 1 ยูโร = 36 บาท) ซึ่งที่ให้เห็นว่า "ค่าแทร็ค" ที่หญิงและชายไทยต้องจ่ายจะสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการจัดการข้างต้นเป็นอย่างมาก ตัวเลขเหล่านี้แสดงให้เห็น การหารดเค้าเปรียบ และการแสวงหาประโยชน์ ของนายหน้า หรือ "แม่แทร็ค" และขบวนการที่กระทำต่อผู้หญิงและหญิงข้ามเพศที่เดินทางด้วยระบบบันนี้

"ค่าแทร็ค" ข้างต้นเป็นกรณีที่เดินทางด้วยระบบนายหน้า ในกรณีที่การเดินทางเป็นการอำนวยของเครือข่ายทางสังคม คือ เพื่อน ญาติ คนรู้จัก ที่ทำงานด้วยบริการทางเพศ และเป็น "แม่แทร็ค" เองนั้น ค่าใช้จ่ายจะเป็นค่าจ้างคนเขียนจดหมายเชิญและทำเรื่องค้ำประกัน (Verpflichtungserklärung) ต่อ AusIB ว่าจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในเยอรมนี ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการขอวีซ่า และค่าจ้างผู้ชายเยอรมัน แต่งงาน ส่วนการทำหนังสือเดินทาง และค่าตัวเครื่องบิน ตลอดจนการยื่นเรื่องขอวีซ่าผู้หญิง / หญิงข้ามเพศที่จะ

⁸ สัมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 17 ก.ค. 2561 และ 20 ส.ค. 2561

⁹ บันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลวันที่ 18 ก.พ. 2562

¹⁰ ข้อมูลจาก "ผู้ลงทุน" รายหนึ่ง บันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลวันที่ 18 ก.พ. 2562

¹¹ สัมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 22 มิ.ย. 2561 และ 27 มิ.ย. 2561 บันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลวันที่ 18 เม.ย. 2561

เดินทางจะเป็นผู้จัดการเอง “ค่าแทร็ค” ของกลุ่มนี้จะอยู่ที่ประมาณ 15,000 – 20,000 ยูโร และปอยครั้งผู้หญิงก็ต้องจ่ายเงินให้กับผู้ชายที่จ้างแต่งเป็นระยะโดยเฉพาะเมื่อถึงเวลาต้องต่อสิทธิพำนัก เพราะสามีรับจ้างมักจะตั้งเงื่อนไขอย่างได้สิ่งของต่าง ๆ หากไม่ได้ก็จะบิดพลิ้วไม่ยอมไปเดินเรื่องต่อค่ายสิทธิพำนักให้กรณีที่มาทำงานนวด ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวน “ค่าแทร็ค” ว่าสูงขนาดไหน

4.4.4 รูปแบบการเป็นขบวนการที่มีการจัดตั้ง/จัดการอย่างชัดเจน

การเดินทางเข้ามาทำงานค้าบริการทางเพศที่มีการจัดการ (organisierte Migration) มีมานานแล้ว อาจจะตั้งแต่เมื่อยุคนี้บังคับใช้ในประเทศไทยที่ต้องการเดินทางเข้าประเทศ (ดู Ruenkaew, 2002) แต่รูปแบบอาจจะไม่ชัดเจนเท่าในปัจจุบัน รูปแบบของขบวนการที่มีการจัดการอย่างชัดเจนนี้ ในทศนะของล่ามและนักแปลที่ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง เกิดจากการขาดแคลนคนทำงาน จึงต้องหาคนงานมาเสริม และอีกประการหนึ่ง วิธีการแบบนี้ (“แม่แทร็ค”) จะสามารถควบคุม “เด็ก” (หญิงหรือหญิงข้ามเพศที่มาทำงานผ่านขบวนการนายหน้า) “ได่ง่ายกว่า¹² เพราะ “แม่แทร็ค” มักจะยึดหนังสือเดินทางของ “เด็ก” ไว้อีกประการหนึ่ง “เด็ก” เหล่านี้อยู่อย่างไม่มีสิทธิพำนักและทำงานซึ่งถือว่าผิดกฎหมาย จะหนีไปไหนก็ไม่กล้า

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และบันทึกการล่ามและการแปลซึ่งให้เห็นว่า นอกจากการจัดการในเรื่องการเดินทางเข้าเยอรมนี และหาที่ลงทำงานแล้ว ดรชนีที่ปั่งบวกกว่า เป็นขบวนการที่มีการจัดการอย่างชัดเจนที่พบคือ การเตรียมตัวให้ “เด็ก” ในกรณีที่ถูกจับว่าจะต้องปฏิบัติและให้การอย่างไร อันได้แก่

- การตอบคำถามเมื่อต้องตรวจสอบจนมีรูปแบบ เดียวกัน นั่นคือ สมควรใจมาทำงาน ไม่มีใครบังคับการทำงานไม่ต้องแบ่งเงินให้ใคร การทำงานเป็นการมาเข้าห้องทำงาน จ่ายค่าห้องเป็นรายวัน มือสระจะไปไหนก็ได้ จะหยุดงานวันไหนก็ได้ สามารถเลือกแยกได้ ฯลฯ

- คำตอบจะเป็นชุดเดียวกัน เช่น มาเที่ยวแล้วเงินหมดจึงมาทำงาน หรือมาเที่ยวกับแฟนที่สเปน หรือเดนมาร์ก แล้วทะเลกับแฟน เดยมาทำงานในเยอรมนี

- การตอบคำถามหรือให้ปากคำสามารถทำได้ แต่จะต้องไม่ชัดทodic นั่นคือจะมีการตระเตรียม “เด็ก” ไว้ว่า ตอบหรือให้การได้ระดับไหน ที่จะทำให้ตัวเองไม่สามารถสืบสางข้อมูลได้ต่อ ที่พบมากในประเด็นนี้คือ การบอกแต่ซื่อเล่น เช่น คนที่พามาซื้อ ถอน ซื้อและนามสกุลจริงไม่รู้ อยู่ที่เมืองอะไรก็ไม่รู้ หรือไม่เคยถ้าม เบอร์โทรศัพท์ที่มี หรือข้อความที่ส่งมาในโทรศัพท์ได้ลบพิ้งไปแล้ว เป็นต้น

ฉุดค่าตอบ และรูปแบบการตอบดังกล่าวข้างต้นนี้ เป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้การสืบสวนสอบสวนเพื่อหาตัวผู้กระทำการ หรือขบวนการเป็นไปได้ยาก

นอกจากนี้จะพบว่า นายหน้า หรือ “แม่แทร็ค” ในเยอรมนีจะมีหลายสาย สาย Siegen ที่ถูกจับกุมเมื่อวันที่ 18 เม.ย. 2018 เป็นเพียงสายหนึ่งเท่านั้น¹³ “แม่แทร็ค” เหล่านี้จะมีเครือข่ายที่ทำงานประสานกัน ซึ่งอาจจะเป็นสาขาของสาย หรือเป็นสายอื่น แต่ทำงานประสานกันในเรื่องการทำงานที่ลงทำงานของ “เด็ก” เมื่อพิจารณาจากเมืองที่ตั้งของ “บ้านทำงาน” ซึ่งผู้หญิง/หญิงข้ามเพศที่ถูกจับเบย์ไปทำงานค้าบริการทางเพศจะพบว่า เครือข่ายจะมีอาณาเขตที่กว้างขวาง เช่น หญิงคนหนึ่งลงทำงานครั้งแรกที่ Leipzig (รัฐ Sachsen-Anhalt) แล้วมา

¹² สัมภาษณ์ล่ามและนักแปลที่ 20 ศ.ค. 2561

¹³ สัมภาษณ์ล่ามและนักแปลที่ 29 ศ.ค. 2561

Gotha (รัฐ Thüringen) ต่อด้วย Hanau (รัฐ Hessen) แล้วถูกจับที่ Rastatt (รัฐ Baden Württemberg) หรือกรรณิณิข้ามเพศที่เดินทางจาก เดนมาร์ก แล้วมา Mainz (รัฐ Rheinland Pfalz) แล้วมาถูกจับที่ Rastatt (รัฐ Baden Württemberg) นั่นคือเป็นเครือข่ายข้ามรัฐ จากเห็นใจรถใต้ จากระดับของชาติระดับตก ซึ่งประกาศหนึ่งที่นำเสนอในประเต็นนี้คือ "บ้านทำงาน" ของคนไทยมีกระดับระหว่างอยู่ท่าเยอรมัน "ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในเมืองใหญ่ เช่น Hamburg หรือ Berlin หรือ Köln เท่านั้น แม้แต่เมืองเล็ก ๆ เช่น Löhne หรือ Bünde ใน NRW ก็มี "บ้านทำงาน" ไทย อยู่ด้วย

ซึ่งประเต็นหนึ่งที่นำเสนอเจ้ายกับเครือข่ายก็คือ การระดมทุน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพา "เด็ก" ให้เข้ามาทำงาน นอกจาก "แม่แทร็ค" ในเครือข่ายเดียวกันจะขยับกันรับผิดชอบแล้ว 4-5 ปีที่ผ่านมาจะมีวิธีการระดมทุน ที่เรียกว่าในหมู่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า การ "ลงทุน"¹⁴ นั่นคือ การออกค่าใช้จ่ายในการเตรียมตัวเดินทางให้แก่หญิง/หญิงข้ามเพศเดินทาง "เด็ก" หนึ่งคนจะต้อง "ลงทุน" ประมาณ 300,000 – 400,000 บาท การ "ลงทุน" "ผู้ลงทุน" เพียงแต่มอบเงินค่าใช้จ่ายจำนวนดังกล่าวสำหรับ "เด็ก" คนหนึ่ง ๆ แก่ "แม่แทร็ค" เท่านั้น กระบวนการจัดพา "เด็ก" ขึ้นมาเยอรมัน "แม่แทร็ค" จะเป็นผู้จัดการทุกอย่างเอง "ลงทุน" กับ "เด็ก" คนไหน "เด็ก" คนนั้นก็ถือว่าเป็น "เด็ก" ของ "ผู้ลงทุน" เมื่อ "เด็ก" มาทำงานในเยอรมันแล้ว "แม่แทร็ค" จะเป็นคนเก็บเงินจาก "เด็ก" คนนั้นมาคืนให้ "ผู้ลงทุน" เป็นรายเดือน ในเงินได้รายเดือนนี้ นอกจากราคาเป็นการชดใช้ค่าใช้จ่าย ของเดินทางที่ "ผู้ลงทุน" สำรองไปก่อนแล้ว ก็จะมีดอกเบี้ยรวมอยู่ด้วย แต่จะเป็นจำนวนเท่าไร "ไม่มีข้อมูล" ในรายละเอียด ด้วยวิธีการดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า "ผู้ลงทุน" ก็จะกลายมาเป็น "แม่แทร็ค" และเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ามนุษย์ ที่ "เด็ก" ต้องทำงานส่งเงินให้จนกว่าจะใช้ "แทร็ค" หมด เพียงแต่เป็น "แม่แทร็ค" ที่ออกทุนเท่านั้น ใน "แม่แทร็ค" สายหนึ่ง ๆ อาจจะมี ผู้ "ลงทุน" มากกว่าหนึ่งคน การ "ลงทุน" ดังกล่าวจึงเป็นการเพิ่มสมรรถนะในการจัดหา "เด็ก" แก่ขบวนการนายหน้า หรือขบวนการค้ามนุษย์ เพราะทำให้มีทุนหมุนเวียนในการทำงานมากขึ้น นอกจากนั้นยังทำให้เครือข่ายขบวนการค้ามนุษย์ขยายออกไปกว้างยิ่งขึ้นด้วย

คำว่า ขบวนการที่มีการจัดการ (organisierte Bände) ทำให้คุณเห็นว่า "แม่แทร็ค" และนายหน้าที่จัดพากันไทยมาทำงานค้าบริการทางเพศเหล่านี้ น่าจะเป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีสมาชิก คนทำงานมากมาย แต่ในความเป็นจริงแล้ว "แม่แทร็ค" เหล่านี้ เป็นเพียงแค่ หญิง/หญิงข้ามเพศที่เคยทำงานค้าบริการทางเพศมาก่อน หรืออยู่ในแวดวงธุรกิจนี้ หรือป่วยครั้งเป็นหญิง/หญิงข้ามเพศชาวไทยที่มีเพื่อน คนรู้จักในวงการ แล้วพัฒนาตนเองมาเป็นเจ้าของกิจการ "บ้านทำงาน" และเพื่อหา "เด็ก" มาทำงานให้ จึงเริ่มกระบวนการซักสวน และจัดพำนัยทำงานร่วมกับเพื่อน ญาติ ที่ช่วยกันหาลู่ทาง รวมทั้งร่วมกันแสวงหาประโยชน์ ในลักษณะเดียวกัน "ผู้ลงทุน" ก็มักจะเป็นเพียงหญิงไทยที่เป็นแม่บ้านครอบครัว ที่เป็น เพื่อน คนรู้จัก ของ "แม่แทร็ค" ที่ถูกซักสวนให้มาร่วม "ลงทุน"

การพัฒนาตนเองมาเป็นเจ้าของกิจการ "บ้านทำงาน" อาจมองได้ว่า เป็นกระบวนการลีนแบบทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง นั่นคือ เมื่อได้รู้ได้เห็น และรู้จักคนในวงการ รู้จักช่องทาง รู้จักคนที่จะติดต่อทำงานด้วยได้ และเห็นว่า เป็นธุรกิจที่ทำรายได้อย่างมหาศาลในเวลาอันสั้น ก็ลองดำเนินการ ตัวอย่างเช่น "แม่แทร็ค" สาย "แม่อิง" "แม่อิง" เดินทางเข้ามาเยอรมันนีเมื่อประมาณต้นทศวรรษที่ 90 เข้ามาแต่งงานกับชายเยอรมัน ที่พำนักอยู่ใน "ลงทุน"

¹⁴ ข้อมูลจาก "ผู้ลงทุน" รายหนึ่ง บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการแปลงวันที่ 18 ก.พ. 2562

ซึ่งมีสาวมีเยอรมันเป็นคนติดต่อให้ แต่งงานได้ 3 ปี “แม่อิง” กับสามีก็เปิดร้านอาหารไทย การเปิดร้านอาหารไทยทำให้ “แม่อิง” ได้รู้จักหญิงไทยที่ค้าบริการทางเพศ และที่เป็นเจ้าของ “บ้านทำงาน” เมื่อชีวิตสมรสตั้มเหลวลง “แม่อิง” ก็พยายามอยู่ก็เมืองหนึ่งที่มีบาร์ที่มีหญิงไทยค้าบริการเพศ ที่นี่ “แม่อิง” เปิดร้านอาหารไทยที่มีค่าราโอบากะซุงดึก แยกประจำจะเป็นหญิงไทยที่ทำงานในบาร์ที่เมืองนี้ และจากเมืองข้างเคียง “แม่แทร็ค” และหญิงบริการทางเพศเริ่มมาขอให้ “แม่อิง” ซ่วยเป็นแท็กซี่ไปรับไปส่งที่ “บ้านทำงาน” เนื่องจากปัญหาด้านภาษีทำให้ “แม่อิง” ต้องปิดร้าน และทำงานเป็น “แท็กซี่” เต็มตัว รวมทั้งซ่วยเป็นครุร้ายเรื่องอื่น ๆ เช่น ส่งเงินกลับประเทศไทยที่ทำให้ “แม่อิง” เห็นจำนวนเงินที่หมุนเวียนในวงการ ต้นทศวรรษที่ 20 หญิงไทยที่ทำงานหน้าบาร์ และดูแลการทำงานของหญิงไทยในบาร์ในเมืองนั้นๆ ลากอก “แม่อิง” ได้เข้าไปทำงานแทน ทำให้รู้จักกับ “แม่แทร็ค” หลายคนที่ส่ง “เด็ก” มาทำงานที่บาร์นี้ เมื่อ “แม่แทร็ค” ในเมืองนี้ที่ส่ง “เด็ก” มาทำงานที่บาร์ เลิกทำงาน “แม่อิง” ซึ่งได้เรียนรู้ซองทางจาก “แม่แทร็ค” คนนี้จึงเริ่มจัดหา “เด็ก” และเป็น “แม่แทร็ค” เต็มตัว รวมทั้งเปิด “บ้านทำงาน” ของตนเอง โดยมีน้องสาวที่ “แม่อิง” เป็นคนพามาเรียนต่อแต่ไม่สำเร็จและได้แต่งงานกับชายเยอรมัน เป็นผู้ซ่วยในเรื่องเอกสาร และเป็น “แท็กซี่”

4.5 สภาพการทำงาน

4.5.1 การทำงานค้าบริการทางเพศ

จากข้อมูลที่พบในการศึกษา การทำงานค้าบริการทางเพศของคนไทยในเยอรมนีอาจแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ การค้าบริการทางเพศรูปแบบดังเดิม (prostitution) และการค้าบริการทางเพศที่例外ແงในรูปการนวดอโรติก และการ “นวดขอบແง”

การค้าบริการทางเพศ

สถานที่ทำงาน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ และบันทึกการล่ามและการแปลจะพบว่า สถานที่ที่ “แม่แทร็ค” หรือนายหน้า พากหญิง/หญิงข้ามเพศมาทำงานค้าบริการทางเพศในปัจจุบัน มักจะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ บาร์ และ อพาร์ตเมนต์ บาร์ ซึ่งเป็นที่รู้กันว่า มีหญิงไทยให้บริการ จะเป็นacula 2 – 3 ชั้น ชั้นล่างจะเป็นบาร์สำหรับเดิม โดยจะมีหญิง/หญิงข้ามเพศโดยบริการ ชั้นสองจะเป็นห้องสำหรับทำงานค้าบริการทางเพศ ด้านหลังหรือบางครั้ง บนชั้นที่สามจะเป็นที่พักของผู้หญิง/หญิงข้ามเพศที่ทำงาน ซึ่งส่วนหนึ่งจะมีสิทธิ์พำนัก และจดทะเบียนทำงานค้าบริการทางเพศอย่างถูกต้อง เจ้าของบาร์มักจะเป็นคนเยอรมัน และไม่ได้ยังเกี่ยวกับธุรกิจการจดพาผู้หญิงมาทำงานจากประเทศไทย แต่เปิดรับให้หญิง/หญิงข้ามเพศที่ไม่มีสิทธิ์พำนักเข้ามาทำงาน บางครั้งก็ บางครั้งก็ไม่รู้ในบาร์เหล่านี้มักจะมีหญิงไทยทำงานอยู่หน้าบาร์ เป็นผู้ดูแลเก็บเงินจากแขกที่มาใช้บริการ รวมทั้งรวบรวมเงินส่วนที่หญิง/หญิงข้ามเพศทำงานจะได้ให้ให้ บอยครั้งหญิงไทยที่ทำงานอยู่หน้าบาร์จะเป็น “แม่แทร็ค” จัดหาหญิง/หญิงข้ามเพศมาทำงานในบาร์ หรือเป็นเครือข่ายที่หาที่ทำงานให้ “เด็ก” ของ “แม่แทร็ค” ต่าง ๆ แต่บางครั้งก็เป็นเพียงลูกจ้างทำงานหน้าบาร์และเก็บเงินแยกที่มาเที่ยวเท่านั้น

อพาร์ตเม้นต์ หรือ "บ้านทำงาน" จะมี 2 รูปแบบ

รูปแบบหนึ่งเป็นอพาร์ตเม้นต์ อุปในอาคารใหญ่ซึ่งเป็นที่รู้กันว่าเป็นแหล่งค้าบริการทางเพศ อาคารเหล่านี้จะมีหลายชั้นแบ่งชอยย่อยเป็นพาร์ตเม้นต์ต่าง ๆ ขนาดเล็กและใหญ่ให้ผู้ที่ทำงานค้าบริการทางเพศเข้าทำงาน อพาร์ตเม้นต์ขนาดเล็กจะมีห้องเดียว เป็นห้องห้องทำงานและห้องที่ผู้หญิงอยู่อาศัย อพาร์ตเม้นต์ขนาดใหญ่จะมีห้องทำงาน 2-3 ห้อง มีห้องรับแขกที่ผู้หญิงจะนั่งรอแขก รวมทั้งเป็นที่ที่แยกจะมาติดต่อ ทดลองเรื่องค่าใช้จ่ายและเลือกผู้หญิง หรือบางครั้งจะมีบาร์ให้แขกนั่งดื่มรวม มีห้องครัว และห้องนอนซึ่งผู้หญิงจะสลับกันนอน “แม่แทร็ค” มักจะเช่า อพาร์ตเม้นต์ขนาดใหญ่ หรือห้องมี “เด็ก” หลายคนก็อาจเช่าขนาดเล็กเพิ่ม แต่จะเป็น “บ้านทำงาน” เดียวกัน

อีกรูปแบบหนึ่งจะเป็นอพาร์ตเม้นต์ อุปในบ้านหลังเดียว ซึ่งจะเรียกว่า Wohnungsprostitution บางครั้งจะเป็นบ้าน 2-3 ชั้น สองชั้นจะเป็น “บ้านทำงาน” มีห้องทำงาน 2 หรือ 3 ห้อง มีห้องรับแขกให้ผู้หญิงนั่งรอแขก และให้แน่นตามติดต่อเลือกผู้หญิง ทดลองราคา จ่ายเงิน ชั้นบนสุดจะเป็นห้องพักส่วนตัวของ “แม่แทร็ค” ซึ่งก็เป็นที่นอนและห้องครัวของผู้หญิง/หญิงข้ามเพศที่ทำงานด้วย บางครั้งก็จะเป็น “บ้านทำงาน” ทุกชั้น แต่ละชั้นจะเป็นของ “แม่แทร็ค” คนละคนกัน ใน “บ้านทำงาน” แบบนี้จะมีห้องครัวรวมอยู่ด้วย และห้องทำงานก็จะเป็นห้องนอนของคนทำงานไปในตัว ปอยครั้งก็มีปัญหาแย่งชิงลูกค้ากันระหว่าง “บ้านทำงาน” แต่ละชั้น

การทำงาน

การทำงานในบาร์ หญิง/หญิงข้ามเพศที่ “มาแทร็ค” จะนั่งอยู่ลูกค้าอยู่ที่บาร์ เมื่อมีลูกค้าสนใจ ลูกค้าจะติดต่อกับหญิงที่ทำงานหน้าบาร์เพื่อทดลองราคา และจ่ายเงิน แล้วก็จะพาผู้หญิง/หญิงข้ามเพศที่เลือกขึ้นไปขายบริการที่ชั้นบน หญิงที่ทำงานที่เค้าท์เตอร์หน้าบาร์จะหักเงินค่าบริการนี้ครึ่งหนึ่งเป็นรายได้ของบาร์ อีกส่วนหนึ่งแบ่งเก็บไว้ให้ผู้หญิง/หญิงข้ามเพศทำงาน กรณีที่คนเหล่านี้ “มาแทร็ค” “แม่แทร็ค” ก็มาเก็บเงินเหล่านี้ไป ผู้หญิง/หญิงข้ามเพศจะยังไม่ได้รับเงินที่ตนทำงานได้จนกว่าจะใช้ “แทร็ค” หมด

การทำงานในอพาร์ตเม้นต์ “แม่แทร็ค” จะเป็นคนรับโทรศัพท์แขกที่ติดต่อเข้ามา เก็บเงินค่าบริการ และดูแลทำความสะอาดให้คนที่ทำงาน ปอยครั้งอาจจะจ้างหญิงไทยคนอื่นมาทำงานนาทีหลังนี้ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ “แม่แทร็ค” ต้องไปเดินเรื่องนำ “เด็ก” ขึ้นมาเยี่ยมชมนี่ หรือรับสอง “เด็ก” ไป “บ้านทำงาน” ที่อื่น หญิงที่มาทำหน้าที่นี้ ก็จะเรียกกันว่า “แม่” หรือ “คุณแม่” เช่นเดียวกับที่ “เด็ก” เรียก “แม่แทร็ค” เมื่อ “เด็ก” เดินทางมาถึง “บ้านทำงาน” “แม่แทร็ค” ก็จะจัดการลงโฆษณาทางอินเตอร์เน็ตในเก็บ “แทร็ค” เอกพำษสำหรับการบริการทางเพศ ซึ่งมักจะใช้บริการของบริษัทที่รับจ้างลงโฆษณา “เด็ก” ที่ไม่ได้นำรูปถ่ายมาจากประเทศไทย บริษัทก็จะจัดการถ่ายรูปให้

การทำงานของหญิง/หญิงข้ามเพศที่ “มาแทร็ค” จะเป็นการเดินสายสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนไปทำงานตามเมืองต่าง ๆ ในเครือข่ายของ “มาแทร็ค” เมืองละประมาณ 2-3 อาทิตย์ สถานที่ทำงานก็จะเป็นบาร์ หรือ “บ้านทำงาน” ในเครือข่ายของ “แม่แทร็ค” เช่นทำงานในบาร์ในเขต Ostwestfalen Lippe 2 อาทิตย์ แล้วไปทำงานใน “บ้านทำงาน” ที่ Gotha ในเยอรมันีตะวันออก 3 อาทิตย์ และไปทำงานต่อใน “บ้านทำงาน” ที่

Goslar ในรัฐ Niedersachsen เป็นต้นทั้งนี้เพื่อให้ลูกค้ามีความรู้สึกไม่จำเจ “เก่าที่นี่ “ไปใหม่ที่อื่น”¹⁵ จะไปลงบ้านไหน ทำงานนานเท่าใด รวมทั้งการเดินทาง “คุณแม่” หรือ “แม่แทร็ค” จะเป็นคนจัดการ ปอยครั้ง “แม่แทร็ค” จะขับรถพาไปส่งเอง หรือเมื่อจะเป็น “แท็กซี่” ซึ่งมักจะเป็นชายเยาวชนที่คุ้นเคยกับ “แม่แทร็ค” หรือบางที่ก็เป็นหญิงไทยเพื่อน “แม่แทร็ค” หรือ “แม่แทร็ค” บ้านที่จะไปทำงานใหม่จะเป็นคนมาหรือส่งคนมารับ “เด็ก” ยังไม่สามารถที่จะเลือก “บ้านทำงาน” หรือเดินทางได้เองทราบได้ที่ยังใช้ “แทร็ค” ไม่หมด

บาร์ และ “บ้านทำงาน” มักจะเปิดประมาณ 10.00 หรือ 11.00 น. แล้วปิดหลังเที่ยงคืน หากแขกต้องการที่จะดำรงคืนก็สามารถทำได้ ทำงานทุกวันไม่มีวันหยุด ผู้หญิงที่ทำงานกล่าวว่า จะได้หยุดช่วงที่มีประจำเดือน จะได้ลูกค้าโดยเฉลี่ยประมาณ 2-3 คนต่อวัน บางวันที่เคยมีลูกค้ามากที่สุดจะประมาณ 10 คน การบริการมีหลายแบบ แต่มักจะทำงานโดยมีการป้องกัน (ใช้ถุงยางอนามัย) หญิง/หญิงข้ามเพศที่ถูกจับกล่าวว่า สามารถเลือกได้ว่าจะให้บริการแบบใด และอาจปฏิเสธแยกได้¹⁶ การที่กล่าวเช่นนี้ ก็อาจเป็น ชุดคำตอบ ที่ควรเตรียมกันไว้แล้วก็เป็นได้ บังคับ “แม่” อาจจะพาไปซื้อของใช้ส่วนตัว หรือพาไปชมเมืองบ้าง อย่างไรก็ตามจะ “เป็นเงิน ก็ต้องมี “แม่” หรือคนของ “แม่” ไปด้วย

รายได้และรายจ่าย¹⁷

การทำงานค้าบริการทางเพศของหญิง/หญิงข้ามเพศชาวไทยในเยอรมนี ไม่ว่าจะเป็นในบาร์ หรือ “บ้านทำงาน” มักจะเป็นการทำงาน “แบ่งครึ่ง” นั่นคือ รายได้จากการบริการแต่ละครั้ง 50% จะเป็นของเจ้าของ “บ้านทำงาน”/บาร์ 50% จะเป็นของคนทำงาน ในกรณีของ “เด็ก” ที่ “มาแทร็ค” การทำงานจะเป็นการทำงาน “แบ่งครึ่ง” เช่นกัน คือ 50% จะเป็นของเจ้าของสถานประกอบการ แต่อีก 50% ต้องจ่ายค่าแทร็ค 50% ที่เป็นค่าแทร็คนี้เจ้าของ “บ้านทำงาน”/บาร์ จะหักเก็บไว้ให้ “แม่แทร็ค” หรือเก็บไว้เองในกรณีที่เจ้าของบ้านเป็น “แม่แทร็ค” เอง “เด็ก” จะยังไม่ได้เงินค่าทำงานจนกว่าจะใช้ “แทร็ค” หมวด แต่ “แม่แทร็ค” จะให้เงินเดือนละ 200-300 ยูโร ให้ “เด็ก” สองกลับไปให้ครอบครัวในประเทศไทย รวมทั้ง “แม่แทร็ค” บางคนจะให้เงินติดกระเบื้องเดือนน้อยแก่ “เด็ก” เพื่อไว้ซื้อของใช้ส่วนตัว

เงินจำนวนที่ “เด็ก” ได้สองกลับบ้าน และเงินติดกระเบื้อง “แม่แทร็ค” จะจดบันทึกไว้ว่า เป็นค่าใช้จ่ายของ “เด็ก” รวมทั้งค่าเดินทางไปยัง “บ้านทำงาน” ในเมืองอื่น ๆ ที่อาจเสียเที่ยวละ 100-200 ยูโร ค่าอาหาร ค่าลงโฆษณาในการไปทำงานแต่ละที่ ค่าจ้างส่งเงินกลับประเทศไทย ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ “แม่แทร็ค” จะนำมายากับ “แทร็ค” เป็นหนี้ที่ “เด็ก” ต้องทำงานใช้ต่อไป นั่นคือ เมื่อมาทำงานในเยอรมนีจริง ๆ “ค่าแทร็ค” ที่ตกลงกันไว้ จะเพิ่มขึ้น เพราะ “แม่แทร็ค” จะบวกค่าใช้จ่ายของ “เด็ก” แต่ละเดือนเข้าไปด้วย “แทร็ค” ที่ “เด็ก” ต้องทำงานใช้หนี้จริง ๆ จึงมากกว่า 30,000 หรือ 40,000 ยูโร

รายได้ที่ “เด็ก” จะได้จริง ๆ ในช่วงที่ยังอยู่ใน “แทร็ค” คือเงินทิปจากลูกค้า แต่ต้องให้กับ “เด็ก” กับมือเงินทิปที่ลูกค้าหยอดใส่กระบุกในห้องรับแขกจะเป็นของส่วนรวมที่ต้องหารแบ่งกันระหว่างคนทำงานทั้งหมดใน “บ้านทำงาน”/บาร์

¹⁵ สัมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 20 ส.ค. 2561

¹⁶ บันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลวันที่ 18 เม.ย. 2561

¹⁷ ข้อมูลส่วนนี้มาจากการสัมภาษณ์ล่ามและนักแปล และจากบันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลตั้งแต่ปี 2012

จากข้อมูลการศึกษาอัตราค่าบริการในปัจจุบันจะเป็นดังนี้ 20 นาที หรือที่เรียกว่า quicky ประมาณ 50 ยูโร บริการ 30 นาที 80 ยูโร 1 ชั่วโมง 100 ยูโร แต่ก็ขึ้นอยู่กับเมืองด้วย บางเมืองอาจได้มากกว่า เช่น 1 ชั่วโมงประมาณ 150-200 ยูโร หากเป็นเมืองใหญ่ประมาณ 180-200 ยูโร ต่างดื่นราคากลางๆ ประมาณ 300 ยูโรขึ้นไป หากมีการบริการพิเศษ เช่น ประดูหลัง จะคิดค่าบริการเพิ่มอีก 30 ยูโร การทำงานจะใช้ถุงยางอนามัยเสมอ

จากอัตราค่าบริการเบื้องต้น หาก "เด็ก" หนึ่งคน ทำงานเฉลี่ยแต่ละวันมีลูกด้วย quicky 5 คน จะมีรายได้วันละ 250 ยูโร ($50 \text{ ยูโร} \times 5$) เดือนหนึ่งทำงาน 26 วัน (หากวันที่ไม่ประจำเดือน วันที่ต้องเดินทางไปแหล่งงานอื่น) มีรายได้ต่อเดือนละ 6,500 ยูโร แบ่งให้เจ้าของบ้านครึ่งหนึ่ง เหลือ 3,250 ยูโร หักเงินส่งทางบ้าน 200 ยูโร ค่าจ้างคนส่งเงินกลับบ้าน 50 ยูโร ค่าเดินทาง 200 ยูโร ค่าลงโฆษณาอาทิตย์ละ 30 ยูโร $\times 4$ อาทิตย์ = 120 ยูโร ค่าอาหารวันละ 10 ยูโร คิดเป็นเดือนละ 300 ยูโร ค่าใช้จ่ายส่วนตัวประมาณเดือนละ 80 ยูโร จะเหลือเงินที่ใช้หนี้ "ค่าแทร็ค" ประมาณ เดือนละ 2,300 ยูโร หาก "ค่าแทร็ค" อยู่ที่ 30,000 ยูโร ระยะเวลาที่ "เด็ก" จะใช้ "แทร็ค" หมดจะเป็นเวลาประมาณ 13 เดือน หรือมากกว่า 1 ปี เมื่อรวมเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ "เด็ก" ต้องจ่าย (เงินส่งกลับบ้าน ค่าอาหาร ฯลฯ) ดังตัวอย่างข้างต้นนี้ซึ่งจะเป็นจำนวนประมาณ 12,350 ยูโร บวก "ค่าแทร็ค" 30,000 ยูโร จำนวนหนึ่งที่ต้องทำงานให้คืน ($30,000 + 12,350 = 42,350$) จะมากกว่า "ค่าแทร็ค" ที่ตอกลงกันไว้แต่แรกเกือบครึ่งหนึ่ง

การทำงานนวดอิโตรติก และนวดแอบแฝง¹⁸

สถานที่ทำงาน

ร้านนวดที่บริการนวดอิโตรติกมักจะมีสภาพเหมือน "บ้านทำงาน" เป็นอพาร์ตเมนต์ มีห้องรับแขก และห้องทำงาน 2-3 ห้อง มีเครื่องเล่น ฯ ห้องทำงานก็จะเป็นที่พักของหญิง/หญิงข้ามเพศที่ "มาแทร็ค" รวมทั้งกลุ่มที่ถูกนายหน้าหลอกว่า ให้มาทำงานนวด ร้านนวดประเภทนี้จะลงโฆษณาว่า ให้บริการนวดอิโตรติกอย่างชัดเจน แต่ไม่มีการใช้ตัวพนักงานนวด เมื่อ "บ้านทำงาน" บอยครั้งก็จะมีบริการทางเพศเต็มรูปแบบด้วย เจ้าของร้านนวดอิโตรติกบางรายก็เป็น "แม่แทร็ค" จัดหาคนมาทำงานจากประเทศไทยด้วย แต่บางร้านก็เพียงรับ "เด็ก" มาทำงานเท่านั้น

นอกจากร้านนวดอิโตรติกข้างต้นแล้ว จะมีร้านนวดที่เปิดเป็นร้านนวดแผนไทย แต่แบ่งส่วนสัดไว้สำหรับบริการ "นวดแอบแฝง" คือ บริการทางเพศ ทั้งเต็มรูปแบบหรือเพียงช่วยสำเร็จความใคร่รูปแบบต่าง ๆ เช่น ใช้มือ แต่ร้านนวดแบบนี้มักจะไม่ค่อยมี "เด็กแทร็ค" มาลงทำงาน คนที่ขายบริการทางเพศในร้านนวดลักษณะนี้ มักจะเป็นหญิงไทย/หญิงข้ามเพศที่มีสิทธิพำนักระยะต้อง หรือกลุ่มที่ตั้งใจเดินทางมาทำงานนวด ด้วยการอำนวยการของนายหน้า และทำงานบริการอย่างตကกระได้ผลอยใจ หรือด้วยแรงจูงใจที่ว่า การ "ใช้มือ" เนื่องด้วยก้าว แต่ได้ค่าแรงมากกว่า¹⁹

¹⁸ ข้อมูลส่วนนี้จากการสัมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 27 มิ.ย. และ 20 ส.ค. 2561 และจากบันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลตั้งแต่ปี 2012

¹⁹ ลัมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 20 ส.ค. 2561

การทำงาน

ร้านนวดอิหริติกจะเปิดทำงานทุกวันตั้งแต่เวลาประมาณ 9.00 - 22.00 น. ลักษณะการทำงานก็จะคล้ายกับ "บ้านทำงาน" คือทำงานทุกวันตามเวลาที่ร้านเปิดบริการ เจ้าของร้านจะเป็นผู้รับแขก ทดลองบริการ และเก็บเงินค่าบริการจากแขก "เด็กแทร์ค" ที่มาลงทำงานร้านนวดอิหริติกนี้ ก็มักต้องเดินสายทำงาน เช่น "เด็ก" ที่มาลงทำงาน "บ้านทำงาน" เช่นกัน

ร้านนวดแผนไทยที่มีบริการ "นวดแอบแฝง" ร้านเหล่านี้มักจะเปิดตั้งแต่เวลา 9.00 – 19.00 น. เปิดวันศุกร์ – วันเสาร์ มีส่วนน้อยที่จะเปิดวันอาทิตย์ด้วย การทำงานคนทำงานมักจะต้องมาประจำที่ร้านตั้งแต่ร้านเปิดจนถึงร้านปิด มีลูกค้าก็จะเข้าไปป่วย หากแขกต้องการบริการทางเพศด้วย พนักงานอาจจะปฏิเสธก็ได้ แต่ส่วนมากมักจะไปปฏิเสธ เพราะรายได้จากการให้บริการ "นวดแอบแฝง" จะมากกว่าร้านไทย หญิงไทยที่เดินทางมาด้วยการอำนวยการของนายหน้าหลายคนมักจะตัดสินใจทำ "นวดแอบแฝง" เมื่อต้องการได้โดยโจน เพราะเตียงเงินค่านายหน้ามาแล้วเป็นจำนวนมาก ก็จำต้องทำเพื่อให้ได้รายได้

รายได้และรายจ่าย

การทำงานในร้านนวดอิหริติก จะเป็นการทำงาน "แบ่งครึ่ง" เมื่อൺการทำงานค้าบริการทางเพศที่กล่าวไปแล้วข้างต้น นั่นคือ 50% เป็นของเจ้าของร้าน 50% เป็นของพนักงานนวด หากพนักงานเป็น "เด็กแทร์ค" เจ้าของร้านก็จะเก็บเงินส่วนที่ "เด็ก" ทำได้ไว้ให้ "แม่แทร์ค"

การทำงานในร้านนวดแผนไทยที่มีบริการ "นวดแอบแฝง" พนักงานนวดจะได้ค่าแรงก์ต่อเมื่อมีแขกให้ นวด บางครั้งวันหนึ่งอาจจะมีแขก 2 - 3 คน แม้จะต้องนานั่งรอแขกทั้งวัน ก็จะได้ค่าแรงตามชั่วโมงที่นวดจริง ค่าแรงที่พนักงานนวดจะได้อยู่ที่ชั่วโมงละ 10-12 หยูโร ซึ่งจะเป็นประมาณ $\frac{1}{3}$ ของราคาน้ำทั้งร้านเรียกเก็บจากแขก หากทำ "นวดแอบแฝง" ด้วยก็จะได้ค่าแรงเพิ่มขึ้น นั่นคือได้ค่าแรงตามชั่วโมงที่นวด และได้รายได้จากการ "นวดแอบแฝง" อัตรา ก็อยู่ที่บริการว่าจะเป็นแบบใด สนนราคาน้ำจะเป็นอย่างไรไม่ปรากฏในข้อมูล หลายร้านเจ้าของร้านจะเรียกเก็บเงินกับแขกเฉพาะค่านวดรายชั่วโมง ส่วนรายได้จากบริการ "นวดแอบแฝง" แขกจะจ่ายให้แก่ผู้นวดโดยตรง และส่วนนี้ก็จะเป็นรายได้ของพนักงานนวดไม่ต้องแบ่งกับทางร้าน แต่บางร้านพนักงานอาจต้องแบ่งรายได้ส่วนบริการพิเศษนี้ครึ่งหนึ่งกับเจ้าของร้านด้วย ดังนั้นพนักงานนวดหลายคน จะบอกเจ้าของร้านว่า "ใช้มือ" แต่จริง ๆ แล้วให้บริการทางเพศเต็มรูปแบบ เพราะได้เงินมากกว่า และเก็บเงินส่วนต่างนี้ไว้ไม่บอกเจ้าของร้าน

ธุรกิจในเวตธรรมการค้าบริการทางเพศ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่า การค้าบริการทางเพศของคนไทย นอกจาก "แม่แทร์ค" ที่มีรายได้โดยตรงแล้ว ยังมีบุคคลอื่น ๆ เช้ามาหารายได้ หรือสร้างรายได้จากการค้าบริการทางเพศของคนไทย โดยเฉพาะจาก "เด็กแทร์ค" ซึ่งไม่สามารถออกใบอนุญาตได้ อันได้แก่

- บริการรับจ้างฝ้า “บ้านทำงาน” หรือที่เรียกว่า Mädchen für alles จะทำหน้าที่ค่อยรับโทรศัพท์ เวลาลูกค้าติดต่อเข้ามา เก็บเงินจากลูกค้า ทำความสะอาดให้ญี่ปุ่นที่ทำงาน ซึ่งผู้ทำความสะอาด ลดฯ นอกจากรีสอร์ฟ จดหมายของตามที่ญี่ปุ่น/ญี่ปุ่นข้ามเพศที่ทำงานสั่งซื้อ

- บริการนำอาหารไทยทั้งคัวและหวานmanyตาม “บ้านทำงาน” ปอยครังก์จะช่วยจัดหาซื้อของที่ญี่ปุ่น/ญี่ปุ่นข้ามเพศที่ทำงานสั่งให้ซื้อมากให้ โดยจะได้ค่าบริการพิเศษอาจจะ 20-50 ยูโร ต่อครั้งต่อคน บางคนก็รับจ้างซื้อของอย่างเดียวไม่ขายอาหารก็มี เมื่อญี่ปุ่น/ญี่ปุ่นข้ามเพศต้องการอะไรสามารถโทรศัพท์สั่งให้นำมาให้ได้

- บริการนำสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น กระเบื้องแบบเดิม และเครื่องเพชร ทอง ฯลฯ

- แท็กซี่รับส่งพาไปเยี่ยง “บ้านทำงาน” หรือสถานที่อื่น ๆ แท็กซี่เหล่านี้ปอยครังก์เป็นสามี หรือเพื่อนเยอรมันของญี่ปุ่นค้าบริการทางเพศที่มีสิทธิพำนักถูกต้อง หรือไม่ก็เป็นญาติ หรือเพื่อนของ “แม่แทร็ค”

- บริการรับส่งเงินไปประเทศไทย เนื่องจากญี่ปุ่น/ญี่ปุ่นข้ามเพศที่ “แม่แทร็ค” ไม่สามารถออกไปไหนได้ หรืออาจไม่มีหนังสือเดินทาง หรือเนื่องจากเป็นเงินรายได้ที่ไม่ต้องการให้สรุปภาระอาจถูกสอบสวนที่มาของเงิน หรือถูกเก็บภาษีในกรณีของญี่ปุ่นค้าบริการทางเพศที่มีสิทธิพำนักถูกต้อง จึงมีบริการรับส่งเงินไปประเทศไทย การส่งเงินกลับไทยจะเป็นการทำร่วมกันระหว่างคนไทยในเยอรมันกับญาติของตนเองในประเทศไทย นั่นคือเมื่อมีคนใช้บริการส่งเงิน คนที่รับส่งเงินก็จะโทรศัพท์ไปหาญาติในไทยให้โอนเงินหรือจ่ายเงินบาทแก่ญาติของผู้ส่ง อัตราแลกเปลี่ยนก็เป็นไปตามอัตรา ณ วันที่ส่งเงิน ค่าบริการนี้จะอยู่ที่ร้อยละ 5-10 ยูโร นอกจากบริการรับส่งเงินแล้ว ยังมีบริการ ถือเงินสดกลับไทย ค่าบริการจะอยู่ประมาณร้อยละ 5-10 ยูโร เป็นกัน คนที่ใช้บริการมีทั้ง “เด็ก” และ “แม่แทร็ค” แต่ส่วนใหญ่มักจะเป็น “แม่แทร็ค” เนื่องจากเป็นเงินที่ได้มาอย่างไม่สุจริต ในกรณีนี้เมื่อผู้ถือเงินถึงประเทศไทย จะมีญาติหรือเครือข่ายของ “แม่แทร็ค” มารับเงินที่สนามบิน จำนวนเงินที่ถือกลับประเทศไทยบางครั้งจะเป็นหลักล้านเมื่อคำนวณเป็นเงินไทย²⁰

นอกจาก แท็กซี่ ที่อาจมีชายเยอรมันเข้ามาร่วมให้บริการแล้ว คนที่เข้ามาหารายได้ หรือสร้างรายได้ จาก ญี่ปุ่น/ญี่ปุ่นข้ามเพศที่ค้าบริการทางเพศ จะเป็น ญี่ปุ่นไทยที่แต่งงานกับชาวเยอรมัน ซึ่งอาจเคยทำงานบริการทางเพศมาก่อน หรือมีเพื่อน มีญาติอยู่ในวงการ

4.5.2 การทำงานนวด

ร้านนวดแผนไทยที่ให้บริการนวดแผนไทยจริง ๆ ลักษณะจะคล้ายกับร้านนวดแผนไทยในประเทศไทย ที่มีบริเวณรับแขก เพื่อ分鐘รองพนังงานนวด ตกลงเลือกบริการ และจ่ายราคาก่อนบริการ และจะมีส่วนที่ให้เป็นห้องนวด กันแบ่งเป็นห้องเล็ก ๆ ด้วยผ้าม่าน ที่เมื่อแยกที่มาคู่กันก็สามารถเปิดม่านให้แยกกันได้ ตกแต่งร้านด้วยศิลปหัตถกรรมไทย อาจมีรูปทิวทัศน์ของประเทศไทยประดับร้าน ซึ่งจะต่างจากร้านที่มีบริการ “นวดแอบแฝง” เพราะร้านแบบนี้จะกันบริเวณที่ให้นวดโดยเป็นห้องมิตรชิด มีประตูที่ปิดล็อกได้ ในห้องนวดอาจมีรูปผู้หญิงค่อนข้างโป๊ องค์ประกอบเหล่านี้คือสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า ร้านไหนนวดแบบได²¹

²⁰ บันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลวันที่ 18 ก.พ. 2562

²¹ สัญลักษณ์ลามกและนักแปลวันที่ 20 ก.ค. 2561

การทำงานในร้านนวดแผนไทยที่ให้บริการนวดแผนไทยจริง ๆ จะคล้ายกับการทำงานในร้านนวดไทยที่มีบริการ “นวดแบบแฟรง” นั่นคือมักจะเปิดวันจันทร์ – วันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 9.00 – 19.00 น. บางร้านเปิดวันอาทิตย์ด้วย การทำงานคนทำงานมักจะต้องมาประจำที่ร้านตั้งแต่ร้านเปิดจนถึงร้านปิด แต่จะได้ค่าแรงตามชั่วโมงที่นวดจริงเท่านั้น ค่าแรงจะอยู่ที่ชั่วโมงละ 10-12 ยูโร นอกจากค่าแรงก็อาจจะมีค่าทิปที่ลูกค้าให้รายได้ที่พนักงานนวดจะได้จะขึ้นอยู่กับจำนวนแขกที่นวด หญิงหลายคนกล่าวว่า จะมีรายได้ประมาณ 800-1,200 ยูโรต่อเดือน เมื่อพิจารณาว่า พนักงานนวดต้องอยู่ประจำที่ร้านทั้งวัน ตั้งแต่ 9.00 – 19.00 น. คิดเป็นเวลา 10 ชั่วโมงต่อวัน 60 ชั่วโมงต่ออาทิตย์ และ 240 ชั่วโมงต่อเดือน หากได้รายได้ 800-1,200 ยูโร ก็เท่ากับว่า ได้ค่าแรงสูงสุดเพียง 5 ยูโรต่อชั่วโมงเท่านั้น นั่นคือ การทำงานนวดนี้เป็นการที่เจ้าของร้าน/นายหน้าแสวงหาประโยชน์จากพนักงานอย่างยิ่ง

4.6 คนไทยที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์²²

คนไทยที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์จะมีอยู่สองกลุ่ม คือกลุ่มที่เป็นคนจัดหาจัดพาคนไทยเข้ามาทำงานในเยอรมนี และแสวงหาประโยชน์จากคนที่ถูกจัดพาเข้ามาซึ่งในการศึกษาที่เรียกว่า “ผู้ค้ามนุษย์” อีกกลุ่มหนึ่งคือ คนที่ถูกซักขวนและจัดพาเข้ามาให้ทำงาน (ค้าบริการทางเพศ และอื่น ๆ) แล้วถูกแสวงหาประโยชน์ เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ กลุ่มนี้มักจะถูกเรียกว่า “เหยื่อการค้ามนุษย์” ข้อมูลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มคนไทยที่ล่ามและนักแปลไปแปลให้มีทั้งสองกลุ่ม แต่จะเป็นกลุ่มแรก คือ ผู้ต้องสงสัยว่าค้ามนุษย์ น้อยกว่ากลุ่มที่สอง คือประมาณปีละ 1-2 คน และแปลให้แก่กลุ่มผู้เสียหายประมาณปีละ 1-10 คน และจำนวนจะเพิ่มขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2013-2018) โดยเฉพาะในรัฐ NRW นอกจานคนไทยทั้งสองกลุ่มข้างต้นนี้แล้ว ล่ามและนักแปลยังแปลให้กับคนไทยที่ถูกจับเนื่องจากอยู่เกินวิชาอีกด้วย ซึ่งตัวเลขในรัฐ NRW จะมากกว่าในรัฐอื่นเช่นกัน คนไทยกลุ่มที่อยู่เกินวิชาไม่มักจะถูกจับในสถานค้าบริการทางเพศ และตัวผู้ถูกจับก็มักจะทำงานนี้ด้วย²³ จากวุฒิแบบการค้ามนุษย์ที่ผู้เสียหายมักจะอยู่เกินวิชาเพื่อ操控ทำงาน ตัวเลขคนที่อยู่เกินวิชาก็จะเป็นตัวเลขของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้วย จากข้อมูลที่ศึกษาพอสรุปว่าจะเป็นตัวเลขของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้ดังนี้

4.6.1 คนไทยที่เป็นผู้ต้องสงสัยว่าค้ามนุษย์

ในที่นี้ใช้คำว่า “ผู้ต้องสงสัยว่าค้ามนุษย์” เพราะข้อมูลเกี่ยวกับคนกลุ่มนี้มาจาก การล่ามและการแปล แก่ “ผู้ต้องสงสัย” เนื่องจากในกระบวนการยุติธรรมยังไม่ได้ตัดสินให้คนเหล่านี้มีความผิดฐานค้ามนุษย์ แต่จากพฤติกรรมกัน่าจะจัดได้ว่าเป็น ผู้จัดหาจัดพาหญิง/หญิงข้ามเพศมาทำงานและแสวงหาประโยชน์ คนไทยกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง จึงมีที่เป็นหญิงข้ามเพศบ้างแต่เป็นส่วนน้อยประมาณ 2% ในช่วงปี 2008-2012 แต่เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 5% ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2013-2018)

หญิงไทยที่เป็น “ผู้ต้องสงสัยว่าค้ามนุษย์” นี้ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ประมาณ 80% จะมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย และ 20% จะมาจากภาคเหนือ ใน

²² ข้อมูลส่วนนี้มาจากการตอบแบบสอบถามของล่ามและนักแปล การสัมภาษณ์นักแปล และบันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลตั้งแต่ปี 2012

²³ บันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลตั้งแต่ปี 2012

ช่วง 5 ปีหลัง (2013-2018) ปรากฏว่า มี “ผู้ต้องสงสัย” ที่มาจากการคดี และภาคใต้ด้วย ด้านการศึกษาไม่เนี้ยมๆ ข้อมูลว่า คนกลุ่มนี้มีการศึกษาระดับไหน

ข้อมูลเกี่ยวกับหญิงข้ามเพศที่เป็น “ผู้ต้องสงสัยว่าค้ามนุษย์” มีมากนัก คนไทยกลุ่มนี้จะมีอายุระหว่าง 40-50 ปี มีบ้านเกิดอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่ และบางส่วนจะมีภูมิลำเนาในภาคเหนือ แม้ว่าข้อมูลว่าคนกลุ่มนี้มีการศึกษาระดับใด

4.6.2 คนไทยที่เดินทางเข้ามาทำงานในเยอรมนีผ่านกระบวนการค้ามนุษย์ (เหยื่อการค้ามนุษย์)

รายละเอียดเกี่ยวกับคนไทยกลุ่มที่สองนี้จะคล้ายกับกลุ่มแรก นั่นคือ ประมาณ 80% จะเป็นหญิง และประมาณ 20% จะเป็นชายข้ามเพศ

ในกลุ่มที่เป็นหญิงส่วนใหญ่อายุจะประมาณ 30-40 ปี ในช่วง 5 ปีหลัง (2013-2018) พบร่วมกับผู้หญิงที่อายุน้อยยังไม่ถึง 30 ปีอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย จะเป็นการปั่นให้หรือไม่ว่า คนที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์มีแนวโน้มว่าอายุจะน้อยลง ผู้หญิงส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (70%) ประมาณ 10% จะมาจากภาคเหนือ และ 20% มาจากภาคกลาง การเดินทางเข้ามาเยอรมนีของหญิงกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเดินทางมาทำงานค้าบริการทางเพศ ประมาณ 20% จะมาทำงานนาด

หากคำตอบในแบบสอบถามที่ล่ามและนักแปลตอบ ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาของหญิงกลุ่มนี้ แต่จากการสัมภาษณ์ล่ามและนักแปล รวมทั้งจากบันทึกการล่ามและการแปลของผู้ศึกษาพบว่า หญิงเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นคนมีการศึกษา ส่วนใหญ่ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลาย รวมถึงสายอาชีพ ปวช. ปวส. หรือแม้แต่ระดับอุดมศึกษา ส่วนมากจะเป็นระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยในภูมิภาค มีระดับปริญญาโทบ้างแต่เป็นส่วนน้อย และใช้ภาษาอังกฤษได้ดี²⁴ ระดับการศึกษาของหญิงกลุ่มนี้น่าจะสะท้อนให้เห็นว่า เธอไม่ใช่กลุ่มคนที่ยากจนที่สุดในประเทศไทย แต่บางส่วนของหญิงกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคันเนื่องจากมีครรภ์ หรือถูกข่มขืนในวัยเด็ก ถูกผลักให้เป็นคนขายข้อม กอบปรับบัญทางเศรษฐกิจ ทำให้หลายคนตัดสินใจเข้าสู่อาชีพค้าบริการทางเพศ เพราะมองไม่เห็นทางเลือกอื่น²⁵

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับหญิงกลุ่มนี้คือ สถานภาพการสมรส ประมาณ 10% เท่านั้นของหญิงกลุ่มนี้ที่เป็นโสด แต่ 80% จะเป็นแม่ที่ต้องดูแลเด็กอย่างเดียว (alleinerziehende Mütter หรือ Single mom) และประมาณ 10% ของหญิงกลุ่มนี้เป็นผู้ที่สมรสแล้ว และมีลูกที่ต้องเลี้ยงดู หญิงบางคนกล่าวว่า สามีของเธอรู้ว่า มาทำงานอะไรในเยอรมนี²⁶ ข้อมูลเหล่านี้ชี้ให้เห็นอะไร ประการแรกคงต้องยกย้ำข้อค้นพบในการศึกษาอื่น ๆ ของผู้ศึกษา (เช่น พทยา, 2552) ที่ว่า หญิงไทยที่เดินทางเข้ามาทั้งที่มาทำงานหรือมาแต่งงานมักจะเป็นแม่ที่ต้องดูแลเด็กอย่างเดียว แล้วคำถามที่ดูเหมือนยังไม่ได้รับคำตอบคือ ทำไม่ภาระการเลี้ยงดูลูกต้องเป็นภาระที่ผู้หญิงเป็นผู้แบกแต่ผู้เดียว ประการที่สอง ในประเด็นที่สามีก็รู้ว่า มาทำงานอะไร จะหมายความ

²⁴ สัมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 17 ก.ค. 2561 และวันที่ 29 ต.ค. 2561 และ บันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560

²⁵ สัมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 27 ม.ย. 2561

²⁶ บันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลวันที่ 18 เมษายน 2561

ว่า อาชีพนี้เป็นที่ยอมรับของสังคมไทยแล้ว หรือปังซึ่งให้เห็นถึงสภาพทางเศรษฐกิจที่ผลักดันให้ครอบครัวต้องตัดสินใจเลือกหนทางนี้

ญิงส่วนใหญ่ที่เดินทางเข้ามาค้าบริการทางเพศในเยอรมนีด้วยการจัดพาข่องกระบวนการห้ามนุษย์เคยทำงานอาชีพนี้มาก่อนในประเทศไทย ที่พัทยา ภูเก็ต หรือเชียงใหม่²⁷ หลายคนเคยเดินทางไปทำงานในประเทศไทยอีกบ้างคนเคยเป็นแรงงานข้ามชาติในเอเชีย หรือไปทำงานนวดในต่างประเทศ ที่เห็นได้ชัดเจนคือกลุ่มที่มาทำงานนวดในประเทศไทยเพื่อนบ้านของเยอรมนีด้วยสัญญาจ้างงานที่ถูกต้อง แต่หนี้สัญญาเข้ามารажงานในเยอรมนี หรือหมดสัญญาแล้วไม่ยอมกลับ แต่เดินทางต่อมา ในกลุ่มนี้ยังเหล่านี้จะเห็นกระบวนการห้ายถั่นที่ต่อเนื่องไม่ได้สิ้นสุดลงที่ใดที่หนึ่ง อาจเป็นเพียงหยุดพักชั่วคราวเพื่อเริ่มต้นใหม่ และในกลุ่มที่มาทำงานนวดsex แบบแรก วงจรอาชีพดูเหมือนจะเป็นการลืมขึ้นไปเรื่อยๆ เริ่มจากนวดแผนไทยในประเทศไทย แล้วถูกชักชวนให้มารา�นวดในต่างประเทศ จากรายได้ที่ดีกว่าของนวดอิโรติก ก็จูงใจให้ทำงานนวดลักษณะนี้ และเมื่อขาดอิโรติกได้ ก็เข้าสู่วงการขายบริการทางเพศ²⁸

ในความคิดเห็นของล่ามและนักแปล ญิงกลุ่มนี้โดยเฉพาะกลุ่มที่มาทำงานค้าบริการทางเพศ ส่วนใหญ่จากล่าวได้ว่า สมควรใจที่จะมาทำงาน เนื่องจากฐานะแต่แรกว่า จะมาทำงานอะไร เพียงแต่อาจจะไม่รู้ข้อมูลในรายละเอียดที่เป็นจริง หรือเข้าไม่ถึงข้อมูล และอาจด้วยกลลวงที่นำเข้าถือของผู้ค้ามนุษย์ที่ชักชวนหลอกล่อด้วยค่าตอบแทนที่สูง ในระยะเวลาของการทำงานที่สั้นๆ จึงหลงเชื่อบางคนเคยทำงานมาแล้วหลายประเทศ เมื่ออายุมากขึ้นเยอรมันยังเป็นประเทศไทยที่มีโอกาสตืออยู่ที่จะทำงานค้าบริการทางเพศ เมื่อเบรีบเที่ยบกับ ส่องคง หรือ ญี่ปุ่น สาเหตุหนึ่งแรงจูงใจที่ทำให้ญิงกลุ่มนี้ตัดสินใจมาทำงานประจำเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจ นั่นคือ ต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ต้องการหารายได้สำหรับตนเอง และภาระที่ต้องส่งเสียครอบครัว โดยเฉพาะสูก ในกลุ่มที่เป็นแม่ที่ต้องเลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของญิงที่มาทำงานนี้ ดังที่ญิงคนหนึ่งที่ถูกจับกล่าวว่า เขามีลูกสองคนที่กำลังเรียน ต้องการหาค่าเล่าเรียน และสร้างบ้านให้ลูก²⁹ ญิงส่วนใหญ่ที่มาทำงานค้าบริการทางเพศมักจะมีกำหนดเวลาว่าจะทำงานนานเท่าไร บางคนตั้งเป้าหมายไว้ เช่น สร้างบ้านได้หรือหาค่าเล่าเรียนให้ลูกได้ ก็จะเลิกทำงานและกลับประเทศไทย

นอกจากปัจจัยทางเศรษฐกิจแล้วอาจเป็น เพราะทัศนคติ ค่านิยมด้านปรัชญา นิยม และวัฒนธรรม ความเชื่อเรื่องโอกาสในการทำงาน ที่มีรายได้ดีในต่างประเทศ ความหวังในอนาคตที่ดีกว่าเดิมที่เป็นแรงจูงใจให้ตัดสินใจเดินทาง ซึ่งในประเทศไทยกับทัศนคติล่ามและนักแปลที่ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งมองว่า อาจจะต้องพิจารณาถึงการอบรมสั่งสอนภาษาในครอบครัว หรือในสังคมที่มีพฤติกรรม陋俗ๆ อย่างที่ส่งเสริมให้เกิดทัศนคติดังกล่าว และการเลียนแบบทางสังคม³⁰ อย่างไรก็ตามในความคิดเห็นของล่ามและนักแปลอีกท่านหนึ่ง การตัดสินใจเดินทางมาทำงานอาจจะไม่สามารถกล่าวได้ชัดเจนว่าเกิดจากปัจจัยเฉพาะปัจจัยหนึ่ง แต่เกิดจากสภาพการณ์ ณ ขณะนั้นที่ทำให้ต้องตัดสินใจ อาจจะเป็นปัญหาครอบครัว หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น³¹ ซึ่ง

²⁷ สัมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 22 และ 27 มิ.ย. 2561 และ 29 ต.ค. 2561

²⁸ สัมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 22 มิ.ย. 2561 และ บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์กล่าวที่ 18 เม.ย. 2561

²⁹ บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์กล่าวที่ 28 ธ.ค. 2560

³⁰ สัมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 27 มิ.ย. 2561

³¹ สัมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 20 ต.ค. 2561

สอดคล้องกับข้อค้นพบจากการศึกษาเกี่ยวกับการรับการรักษาต่อเนื่องของหญิงไทยมาเยือนนี้ที่ผู้ศึกษาเคยศึกษาไว้ นั่นคือ การเดินทางข้ามชาติของหญิงไทยมักเกิดขึ้นในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงของชีวิต เช่น การสิ้นสุดของชีวิตคู่ ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ (ดู Ruenkaew, 2003 และ พัทยา, 2552)

หญิงข้ามเพศที่จัดอยู่ในกลุ่ม “เหยื่อการค้ามนุษย์” ส่วนใหญ่จะมีอายุประมาณ 30-40 ปี ประมาณ 80% ของคนไทยกลุ่มนี้จะมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เหลือจะมีบ้านเกิดอยู่ในภาคเหนือและภาคกลาง หญิงข้ามเพศกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมาทำงานค้าบริการทางเพศ และมักจะเป็นหญิงข้ามเพศที่ยังไม่ได้ผ่านการเปลี่ยนเพศ ล้วนและนักแปลที่ให้สมภาษณ์กล่าวว่า หญิงข้ามเพศเหล่านี้มักจะมีการศึกษาดี หลายรายจบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยในภูมิภาค มีความรอบรู้ มีข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน สถานที่ทำงาน สภาพการทำงาน แหล่งรายได้ในแวดวงการค้าบริการทางเพศมากกว่าผู้หญิงที่เดินทางมาทำงานในลักษณะเดียวกัน³² เมื่อพิจารณาจากเส้นทางการเดินสายทำงานของหญิงข้ามเพศกลุ่มนี้ที่หลักฯ คนจะมีจุดเริ่มต้นเมื่อกันนั่นคือ เริ่มจากประเทศไทยเดமาร์ค จะพบว่า มีเครือข่ายหญิงข้ามเพศที่ทำงานหรือเคยทำงานค้าบริการทางเพศ ที่จะเป็นผู้ส่งต่อข้อมูล และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิตในต่างประเทศ³³

อาจกล่าวได้ว่า หญิงข้ามเพศเดินทางมาทำงานค้าบริการทางเพศด้วย “ความสมัครใจ” แต่ก็เหมือนกับหญิงไทยส่วนใหญ่ที่กล่าวไปข้างต้นที่ก็ “สมัครใจ” มาทำงานค้าบริการทางเพศ แต่เป็น “ความสมัครใจ” ที่ตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน และเป็นจริง ในเรื่องรายได้ สภาพการทำงาน ระยะเวลาของการใช้หนี้ “ค่าแทร็ค” หญิงข้ามเพศกลุ่มนี้จะมีเป้าหมายในการมาทำงานที่ชัดเจน นั่นคือ หารายได้เพื่อผ่าตัดเปลี่ยนโฉม และเปลี่ยนเพศ หญิงข้ามเพศมักจะมี “คัมภีร์” ติดตัว คือสมุดบันทึกเล่มเล็ก หน้าแรก ๆ จะเป็นรายชื่อ “บ้านทำงาน” พร้อมที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อ หน้าท้าย ๆ จะเป็นรายการค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดเสริมความงาม แต่ละอย่าง เช่น ทำจมูก 20,000 บาท เสริมหน้าอก 50,000 บาท ทำตา.. และอื่น ๆ มียอดรวมของจำนวนเงินที่ต้องใช้หากต้องผ่าตัดในส่วนที่ต้องการ และมักจะตั้งลำดับความสำคัญไว้ จะเปลี่ยนหรือเสริมความงามส่วนใดก่อนหลัง³⁴ เมื่อได้รายได้ครบตามที่ต้องการ หญิงข้ามเพศเหล่านี้อาจจะเดินทางกลับ แต่ในบางราย ตัวเลขรายได้เหล่านี้ก็เป็นแรงจูงใจให้ทำงานต่อ เพราะนั่นหมายความว่า จะสามารถเสริมความงามในส่วนอื่นที่ต้องการได้อีก

สาเหตุแรงจูงใจอีกประการหนึ่งที่ทำให้หญิงข้ามเพศเดินทางมาทำงานค้าบริการทางเพศ คือ ภาวะที่ต้องดูแลครอบครัว ซึ่งในกรณีนี้จะเป็นพ่อและแม่ เพราะในประเทศไทยไม่มีระบบสวัสดิการสังคม และระบบบำนาญ ภาระการดูแลพ่อแม่ที่ซراเจิงตกเป็นหน้าที่ของลูก นอกจากนี้หญิงข้ามเพศกลุ่มนี้ก็ไม่ต่างจากกลุ่มหญิงไทยที่กล่าวไปข้างต้น ที่ก็ต้องการทำงานที่ให้รายได้มาก ๆ ในเวลาที่รวดเร็ว³⁵

³² สมภาษณ์ล้วนและนักแปลวันที่ 22 มิ.ย. 17 ก.ค. และ 20 ส.ค. 2561

³³ สมภาษณ์ล้วนและนักแปลวันที่ 17 ก.ค. และ 20 ส.ค. 2561 และ บันทึกข้อมูลจากการล้วนและการแปลวันที่ 18 เม.ย. 2561

³⁴ สมภาษณ์ล้วนและนักแปลวันที่ 20 ส.ค. 2561

³⁵ สมภาษณ์ล้วนและนักแปลวันที่ 27 ก.ค. และ 20 ส.ค. 2561

หูงและหูงข้ามเพศที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์อาจสรุปได้ดังนี้

	หูงไทย	หูงข้ามเพศ
อายุ	20-30 ปี ส่วนใหญ่ 30-40 ปี	อายุ 20-30 และสูงกว่า
ภูมิลำเนา	ส่วนใหญ่จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือภาคเหนือ และกลาง	ส่วนใหญ่จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือภาคเหนือ และกลาง
การศึกษา	การศึกษามัธยมต้น ปลาย สายอาชีพ มีปริญญาตรี และโทบ้าง	การศึกษาสูงกว่าหูงไทยมีความรอบรู้ เตรียมตัวมาดีกว่าหูงไทย
ประสบการณ์การทำงาน	บางส่วนเคยทำงานค้าบริการทางเพศในไทย บางส่วนเคยไปทำงานต่างประเทศ	ไม่มีข้อมูล
สถานภาพการสมรส	ส่วนใหญ่เป็นแม่ที่ต้องเลี้ยงดูลูกเพียงคนเดียว (single mom)	โสด
แรงจูงใจ	สร้างฐานะทางครอบครัว (ให้ลูก) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	หารายได้เพื่อแปลงเพศ และเสริมความงาม ภาระที่ต้องดูแลพ่อแม่
สมครหี/ ถูกหลอก	ส่วนใหญ่รู้ว่าจะมาทำอะไร แต่ได้ข้อมูลไม่ครบ	ส่วนใหญ่รู้ว่าจะมาทำอะไร แต่ได้ข้อมูลไม่ครบ

4.7 ความแตกต่างของปรากฏการณ์จัดพากนไทยมาทำงานค้าบริการทางเพศในอดีตกับปัจจุบัน

ข้อมูลจากการสำรวจล่ามและนักแปล รวมทั้งจากบันทึกการล่ามและการแปลของผู้ศึกษาพบว่า การจัดพากนไทยมาทำงานค้าบริการทางเพศจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีความแตกต่างกัน³⁶ ซึ่งมีทั้งในส่วนของกระบวนการจัดพาก และผู้ที่เดินทาง พอกสรุปได้ดังนี้

1. การจัดพากนไทยมาทำงานค้าบริการทางเพศในปัจจุบัน เป็นกระบวนการที่มีการจัดการ (organisiert Bände) อย่างชัดเจน แม่นว่าการจัดพากนไทยมาค้าบริการทางเพศที่เรียกว่า "มาแทร็ค" จะเริ่มมีให้เห็นตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 80 ต่อต้นทศวรรษที่ 90 (ดู ศิริพร และคณะ, 2540 และพัทยา, 2552) ก็ตาม แต่การจัดพากยังไม่เป็นรูปแบบการจัดการเป็นขบวนการอย่างชัดเจนและครอบคลุมเช่นปัจจุบัน ในอดีตคนที่จัดพากจะเป็นเจ้าของ "บ้านทำงาน" ที่จะซักซานเพื่อน ญาติ หรือไปยังแหล่งค้าบริการทางเพศในไทย เช่น พัทยา พัฒนาพิงค์ เพื่อหาหูงไทยมาทำงาน การเดินเรื่องขอวีซ่า ยังเป็นลักษณะเชือเชิญมาเยี่ยมเยียน มิใช่มีกระบวนการจัดการให้เดินทางผ่านบริษัททัวร์ หรือทำที่ว่ามาท่องเที่ยว หรือมาดูงานดังเช่นปัจจุบันที่ขับข้อนามากขึ้น มีคนร่วมดำเนินงานมากขึ้นกว่าระบบเครือญาติ เพื่อนฝูง การเป็นขบวนการที่มีการจัดการนี้รวมไปถึงการตรวจสอบตัวให้ "เด็ก" ในกรณีที่ถูกจับกุม ต้องให้การอย่างไร เพื่อไม่ให้สามารถระบุ หรือสืบตามไปถึงขบวนการได้ด้วย

2. ในปัจจุบันมี การระดมทุน ที่เรียกว่า การ "ลงทุน" เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพาก "เด็ก" ให้ขึ้นมาทำงาน ซึ่งในอดีต "แม่แทร็ค" มักจะใช้ทุนหมุนเวียนที่ได้จาก "เด็ก" คนหนึ่งมาเป็นทุนในการจัดการให้ "เด็ก"

³⁶ สำรวจล่ามและนักแปลวันที่ 20 ส.ค. 2561 บันทึกข้อมูลจากการล่ามและการแปลตั้งแต่ปี 2012

คนต่อไปเดินทางขึ้นมา ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร และจำนวน “เด็ก” ที่สามารถพานำมาได้จะไม่น่าเท่าปัจจุบัน นั่นคือ ขบวนการค้ามนุษย์ในปัจจุบันมีทุนหมุนเวียนในการทำงานมากขึ้น

3. ปัจจุบันเมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารก้าวหน้ามากขึ้น เทคโนโลยีการสื่อสาร ดันได้แก่ social media ไม่ว่าจะเป็น facebook หรือ line ถูกนำมาใช้เป็นช่องทางในการชวนเชื่อของขบวนการค้ามนุษย์ และเป็นช่องทางในการหาโอกาสที่จะได้เดินทางมาทำงานในต่างประเทศ ด้วยหวังจะมีรายได้มากในเวลาอันสั้นของคนไทยที่ต้องโอกาสทางเศรษฐกิจ ที่จะพบในการศึกษาว่า หญิงและหญิงข้ามเพศชาวไทยจำนวนไม่น้อยที่มาทำงานค้าบริการทางเพศหรืองานนวดติดต่อกันหน้าผ่านเพจต่าง ๆ ใน facebook รวมทั้ง ไลน์กลุ่มของคนทำงานในต่างประเทศก็ถูกใช้เป็นช่องทางทั้งสิ้น ทั้งจากขบวนการและคนที่ต้องการเดินทาง เครือข่ายทั้งของขบวนการค้ามนุษย์ และ “ผู้เสียหาย” จึงขยายได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วกว่าอดีต

4. ในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า คนที่เดินทางมาทำงานด้วยการจัดพาขึ้นของขบวนการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะกลุ่มที่มาทำงานค้าบริการทางเพศ จะมาด้วยความสมัครใจ เพราะรู้ดีว่าจะมาทำงานอะไร เพียงแต่สิ่งที่ได้รับการบอกกล่าวอาจจะไม่ครบ หรือไม่เป็นจริงทั้งหมด เช่น ระยะเวลาที่จะใช้ “แทรค” หมด การทำงานเมื่อมามีเงื่อนไขอยู่นี้อาจมองได้ว่า เป็นการตอกย้ำให้พลดอยใจ ก็อาจจะได้ เพราะเดินทางมาแล้ว เสียเวลาตระเตรียมการมาแล้ว และด้วยความคาดหวังเรื่องรายได้ หรือด้วยภาระทางครอบครัวในไทยก็ต้องทำ องค์ประกอบเหล่านี้ซึ่งให้เห็น การค้ามนุษย์ แม้หญิงและหญิงข้ามเพศที่เดินทางจะสมัครใจ แต่ก็ถูกแสวงหาผลประโยชน์อย่างไรก็ได้ “ความสมัครใจ” ของผู้ที่มาทำงานทำให้การพิจารณาว่า เป็น การค้ามนุษย์ ค่อนข้างชับช้อนกว่าในอดีต

5. อีกประการหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับ หญิงและหญิงข้ามเพศที่เดินทางเข้ามารажานการทำงานค้าบริการทางเพศ ในปัจจุบันที่ต่างไปจากอดีตก็คือ คนเหล่านี้จะ มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจนว่า ทำเพื่ออะไร เช่น กรณีหญิงข้ามเพศที่ต้องการฝ่าตัดแปลงเพศ หรือเสริมความงาม หรือหญิงแม่ที่เลี้ยงดูลูกเพียงลำพังที่ต้องการหารายได้เก็บเงินเพื่อการศึกษาของลูก หรือสร้างบ้านให้ลูก คนเหล่านี้จะกำหนดระยะเวลาการทำงานที่ชัดเจนว่า จะทำงานนานเท่าไร หรืออย่างน้อยเมื่อบรรลุเป้าหมายก็จะหยุดแล้วเดินทางกลับประเทศไทย สิ่งเหล่านี้อาจเป็นข้ออธิบายก็ได้ว่า ทำไมสามีจึงยอมให้ภรรยาเดินทางมาทำงาน อาจเป็นเพราะตกลงกันไว้ชัดเจนก็เป็นได้ว่า ทำงาน 2-3 ปีให้มีเงินสะสมเพื่อเป้าหมายบางอย่าง

สิ่งที่กล่าวไปข้างต้นนี้ให้เห็นพัฒนาการหรือความเปลี่ยนแปลงของกระบวนการจัดพา รวมทั้งในส่วนของคนที่เดินทาง อย่างไรก็ตามสิ่งที่ดูเหมือนจะไม่เปลี่ยนแปลงในส่วนที่เกี่ยวกับคนที่เดินทาง ยังคงเหมือนเดิมตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นกระบวนการเดินทางมาค้าบริการทางเพศในเยอรมนีจนถึงปัจจุบันก็คือ หญิงไทยที่เดินทางมาค้าบริการทางเพศในเยอรมนี ส่วนใหญ่ยังคงเป็น แม่ที่ต้องเลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง และสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้หญิง/หญิงข้ามเพศที่มาค้าบริการทางเพศ ก็ยังเป็นความต้องไถ่ทางเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาจากการศึกษาของหญิง/หญิงข้ามเพศที่มาค้าบริการทางเพศ จะเห็นว่า คนเหล่านี้ไม่ใช่คนที่ยากจน แรงงานใจที่ทำให้ตัดสินใจเดินทางคือ รายได้ที่ดีในเวลาอันสั้น เพื่อเป้าหมายบางอย่าง อาจจะเป็นเพื่อการศึกษาของลูกในกรณีแม่ที่ต้องเลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง หรือเพื่อดูแลพ่อแม่ และเพื่อการแปลงเพศแปลงโฉมสำหรับหญิงข้ามเพศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะไปถึงได้ยาก หรือไปไม่ถึงในความรู้สึกของคนที่ตัดสินใจเดินทาง

4.8 เหตุปัจจัยที่ทำให้การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนีดำเนินอยู่

เมื่อพิจารณาจากสาเหตุแรงจูงใจที่ทำให้หญิง และหญิงข้ามเพศชาวไทยเดินทางมาค้าบริการทางเพศ หรือทำงานนวดด้วยการข้ามภาระของขบวนการค้ามนุษย์ที่กล่าวไปข้างต้น จะพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ ความต้องการที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ภาระที่ต้องส่งเสียครอบครัว (พ่อแม่ ลูก) ภาระเรื่องค่าเล่าเรียนของลูก เมื่อพิจารณาจากระดับการศึกษาที่อาจซึ่งให้เห็นว่า คนเหล่านี้ไม่ใช่คนยากจนที่สุดในสังคม แต่น่าจะเป็นชนชั้นกลางระดับล่าง และเมื่อพิจารณาถึงหศุนคติ ค่านิยมด้านปริโภค และวัฒนธรรม อันหมายถึง สิ่งที่ต้องการจะมี จะได้ รวมถึงความหวังที่จะมีชีวิตที่ดีกว่า อาชญากรรมได้ว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ผลักดันให้คนไทยเหล่านี้ตัดสินใจเดินทาง คือ ความด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ นั่นคือ ด้วยสถานะทางเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ ในความรู้สึก ความคิดของหญิงและหญิงข้ามชาติที่เดินทาง เช่นไม่สามารถที่จะไปถึงสิ่งที่ต้องการหาอยู่ทำมาหากินในประเทศไทย และเมื่อพิจารณาถึง ภาระค่าเล่าเรียนของลูก ซึ่งเป็นที่รู้กันอยู่ว่า การศึกษาในประเทศไทยยังไม่ใช่ระบบให้เปล่า แต่คนที่จะศึกษาได้ต้องมีค่าใช้จ่าย และค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้นไปเรื่อยๆ ตามระดับการศึกษา สิ่งนี้อาจซึ่งให้เห็นถึง ความเลื่อมล้ำทางสังคม ที่ดำรงอยู่ในประเทศไทย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ทั้งความด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ และความเลื่อมล้ำทางสังคม เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้หญิงและหญิงข้ามเพศเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ และเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้การค้ามนุษย์ดำเนินอยู่

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้หญิงและหญิงข้ามเพศยอมเสียเงินเดินทางมาทำงานในเยอรมนีคือ คำชักชวนเรื่องการทำงานที่มีรายได้สูงในเวลาอันสั้น ซึ่งดูเหมือนยังเป็นคำชักชวนที่เข้าใจผิด และกลายเป็นชุดความเชื่อสำหรับคนไทยที่ต้องการแสดงให้คนต่างด้าวได้ฟัง แต่สิ่งที่ยืนยันว่า ชุดความเชื่อนี้เป็นสิ่งที่เป็นไปได้คือ ความมั่งคั่งที่เกิดขึ้นของคนที่เคยมาทำงานต่างประเทศที่แสดงออกให้สังคมเห็น โดยไม่เคยให้รายละเอียดที่ชัดเจนว่า ต้องทำงานอะไร นานเท่าไร ยกล้ำบากขนาดไหน มีเพียงด้านดีวิเศษของการทำงานในต่างประเทศที่ถูกผลิตขึ้น และส่งผ่านต่อ ๆ กันไป ในสังคมที่มีความเลื่อมล้ำ คนที่ต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ รายได้ที่คาดหวังว่าจะดีกว่าในไทยจึงเป็นตัวล่อ ที่ทำให้คนไทยเหล่านี้เลือกที่จะเลียนแบบคนที่เคยประสบความสำเร็จ ด้วยมองไม่เห็นตัวเลือกอื่น

จากการเป็นมาและประสบการณ์ชีวิตของหญิงไทยที่มาค้าบริการทางเพศที่พบว่า หลายคนถูกผลักให้เป็นคนชายขอบ (marginal group) เนื่องจากตั้งครรภ์ในวัยเรียน หรือโคนข้มขึ้น ถูกโรงเรียนไล่ออก ถูกสังคมตราหน้า ต้องเข้าสู่อาชีพค้าบริการทางเพศ เพราะไม่มีทางเลือกอื่น สิ่งเหล่านี้ซึ่งให้เห็นว่า สังคมไทยยังไม่เข้าใจถึงปัญหาเหล่านี้ ยังไม่มีมาตรการรองรับกับปัญหาหญิงตั้งครรภ์ในวัยเรียน หรือหญิงที่ถูกข่มขืน รวมทั้งไม่มีมาตรการในการช่วยเหลือเยียวยา

ในทำนองเดียวกัน ในกรณีของหญิงที่เดินทางมาค้าบริการทางเพศที่พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นแม่ที่ต้องเลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง แสดงให้เห็นภาระที่ผู้หญิงต้องแบกรับเพียงลำพัง ซึ่งก็น่าจะเป็นการคาดหวังหรือควบคุมทางสังคมที่มุ่งควบคุมหรือคาดหวังต่อผู้หญิง แต่ไม่ได้ควบคุมหรือคาดหวังอย่างจริงจังให้ผู้ชายต้องมาวับภาระนี้ และแม่นว่าสังคมจะคาดหวังกับผู้หญิงและกำหนดบทบาทในการดูแลเด็กดูลูก แต่ว่าสูบากยังไม่ได้มีนโยบายโดยตรงที่จะให้สวัสดิการใด ๆ แก่หญิงที่ต้องเลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง และเมื่อพิจารณาแล้ว ภาระเดินทางมาค้าบริการทางเพศในเยอรมนีเป็นการตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกครอบครัว (สามี และภรรยา) ในกรณีที่สามีของ

หญิงบางคนก็รู้ว่า ภารยามาทำงานอะไร ในครอบครัวเหล่านี้การค้าบริการทางเพศในต่างประเทศกลายเป็นทางเลือกด้านภาระรายได้ของครอบครัว อันอาจชี้ให้เห็นว่า สวัสดิการของรัฐบาลที่มีให้ต่อครอบครัวยังอาจไม่เพียงพอ หรืออาจจะไม่มีผลลัพธ์เป็นได้

ความด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ อันนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางสังคม การเลียนแบบ “ผู้ที่ประสบความสำเร็จ” และการใช้ชีวิตร่วมกับและมาตราการช่วยเหลือสนับสนุน แม่ที่เลี้ยงลูกเพียงลำพัง หญิง และครอบครัวที่ถูกผลักไปเป็น คนชายขอบ ที่กล่าวไปข้างต้นเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้หญิงและหญิงข้ามเพศเดินทางผ่านชีวิตการค้ามนุษย์เพื่อเป็นค้าบริการทางเพศ หรือเพื่อหารายได้ที่ดีกว่า เพื่อสร้างอนาคตที่ดีกว่า ในงานศึกษาวิจัยที่ผ่านมา (Ruenkaew, 1990, 2003, พัทยา, 2552) พบว่า สิ่งเหล่านี้ก็เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้หญิงไทยเดินทางข้ามชาติเพื่อขายแรงงาน หรือค้าบริการทางเพศเช่นกัน นั่นคือ กว่าสามทศวรรษที่ผ่านมาปัจจัยต่าง ๆ หรือปัญหาที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติยังคงดำรงอยู่ เมื่อонจะไม่ได้รับการแก้ไข หรือมีมาตรการรองรับให้ปัญหานั้นบรรเทาลง กอบปรับหนทางที่จะเดินทางเข้ามารаботาในยุโรปนับวันยิ่งจะมากขึ้น ขีวนการค้ามนุษย์ จึงกลายเป็นหนทางหนึ่งที่หญิงและหญิงข้ามเพศชาวไทยเลือกที่จะใช้เพื่อเดินทาง แม้จะมีความเสี่ยงที่จะถูกแสวงหาประยุคตาม

นอกจากนี้ การที่การจัดพาคนไทยมาทำงานค้าบริการทางเพศในปัจจุบันเป็นกระบวนการที่มีการจัดการอย่างครอบคลุม ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายของชีวิตการค้าที่กว้างขวาง ประกอบด้วยคนที่ร่วมงานทั้งในประเทศไทยและเยอรมนี รูปแบบการเดินทางที่ซับซ้อนมากขึ้น เพราะต้องผ่านประเทศที่สาม ต้องทำที่ว่า เป็นนักท่องเที่ยว ต้องซื้อหัวรุ่นๆ รวมทั้งวิธีการระคุมทุนที่เรียกว่า “ลงทุน” ที่ทำให้ชีวิตการค้ามนุษย์มีทุนหมุนเวียนมากขึ้นในการจัดพาให้คนไทยมาทำงาน ตลอดจนการเตรียมวิธีปฏิบัติ และชุดคำตอบให้แก่ “เด็ก” ในกรณีที่ถูกจับ สิ่งเหล่านี้เป็นตัวเสริมสมรรถนะในการทำงานให้แก่ชีวิตการค้ามนุษย์ และทำให้การอาชญากรรมเป็นเรื่องยาก

การค้ามนุษย์จากไทยมายุโรปนี้ ดำเนินมากว่าสามทศวรรษแล้ว ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน ซึ่งทางในการเดินทาง ถูกส่งต่อ ๆ กันไปจากคนที่ประสบความสำเร็จในการเดินทาง สรุกสูมผู้สนใจจะมาทำงานต่างประเทศ เกิดเป็นเครือข่ายทางสังคมที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเดินทาง และหลายปีที่ผ่านมาเมื่อเกิดเครือข่ายออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็น facebook หรือ line ที่การสร้างเครือข่ายเป็นไปอย่างง่ายดาย รวดเร็ว และไม่มีค่าใช้จ่าย ทำให้การกระจายข่าวสารเป็นไปอย่างแพร่หลาย เกิดเครือข่าย ไม่ว่าจะเป็น ผู้ชักชวน/หลอกล่อ คนทำงาน/เคยทำงานค้าบริการทางเพศอย่างกว้างขวาง

และเมื่อพิจารณาถึงว่า ตัว “แม่แทร็ค” คนที่ร่วมทำงานกับ “แม่แทร็ค” ทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็น แท็กซี่ คนผู้ “บ้านทำงาน” คนรับซื้อของ และแม่แต่ผู้ “ลงทุน” เอง คนเหล่านี้ก็คือ หญิงไทยที่เด่งงานกับชายเยอรมัน คือแม่บ้าน ที่กิจกรรมครอบครัวอยู่ในสังคมไทยในเยอรมนี ไม่มีลักษณะพิเศษใด ๆ บ่งบอกว่า เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตการค้ามนุษย์ และจากมุมมองของคนเหล่านี้ดูเหมือนว่า การจัดพาหญิงและหญิงข้ามเพศให้มารаботา ค้าบริการทางเพศ โดยเรียกเก็บ “ค่าแทร็ค” การได้รายได้จากการ “เด็ก” ในกรณีของคนที่เป็นแท็กซี่ รับซื้อของ ฯลฯ สิ่งที่ทำเป็นเพียงภาระรายได้อ่อนหนึ่ง เป็นเรื่องธรรมดาก็ต้องมีตัวสหาย คนรู้จักของคนเหล่านี้ก็อาจจะมองเห็นนั้น สิ่งเหล่านี้ที่ให้เห็นได้หรือไม่ว่า การจัดพาคนมาค้าบริการทางเพศ โดยเก็บค่าแทร็ค การเข้าไปหา

รายได้กับ “เด็ก” กลายเป็นเรื่องของการทำมาหากินในต่างประเทศไปแล้ว สิ่งที่กล่าวมานี้ และเครือข่ายคนทำงานที่เกิดขึ้น ก็คือปัจจัยเสริมที่ทำให้ การค้ามนุษย์ ดำเนินอยู่

ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้ การค้ามนุษย์จากไทยมายครอบนี้ ดำรงอยู่ คือ อุปสงค์ (Nachfrage หรือ demand) จากเยอร์มนี ดังที่กล่าวมาแล้ว ในความเห็นของล่ามและนักแปลท่านหนึ่งกล่าวว่า การซักสวน/จัดพายให้ขึ้นมาด้วยบริการทางเพศในเยอรมันนีก็ขึ้นเพราขาดแรงงานด้านนี้³⁷ นั่นคือยังมีความต้องการบริการจากหญิงไทยอยู่ ล่ามและนักแปลอีกท่านหนึ่งมีความเห็นทำงานเดียวกันว่า ชายเยอรมันชอบบริการของหญิงไทยทั้งนี้อาจเป็นเพราะอิทธิพลจากการที่ชายเยอรมันไปฟ้องเที่ยวทางเพศ (sex tourism) ในประเทศไทย หรือจากภาพพยายามตัวที่ว่า กับหญิงไทยสามารถเรียกร้องบริการต่าง ๆ ได้ โดยไม่มีเงื่อนไขต่อรอง และให้บริการบางอย่างที่หญิงบริการทางเพศรายใหญ่ไปทำ³⁸ ซึ่งเมื่อพิจารณาว่า การจัดพำนภูมิและหญิงข้ามเพศชาวไทยมาค้าบริการทางเพศที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องกว่าสามทศวรรษ และดูเหมือนจะขยายออกไปมากขึ้น น่าจะเป็นสิ่งยืนยันได้ว่า ในเยอรมันนียังมีความต้องการบริการทางเพศจากคนไทย นั่นคือยังมีตลาดแรงงานด้านนี้ เป็นไปตามหลักการตลาดธรรมชาติว่า เมื่อไม่มีอุปสงค์ (ความต้องการ) ก็คงไม่มีอุปทาน (บริการที่นำเสนอ)

เกี่ยวกับอุปสงค์ต่อการบริการทางเพศของหญิงต่างชาติในประเทศไทยรับเข้า หรือความคิดเห็นของชายเยอรมันต่อหญิงบริการทางเพศชาวต่างชาติยังไม่มีการศึกษาไว้ เกี่ยวกับอุปสงค์ของชายเยอรมันจึงมีแต่การคาดเดา เป็นเพียงความคิดเห็น ที่ยังไม่มีข้อมูลเชิงประจักษ์รองรับ

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของหญิงไทยมายครอบนี หญิงไทยคนหนึ่งที่ทำงานค้าบริการทางเพศกล่าวถึงการปฏิบัติต่อลูกค้าที่ไม่มาใช้บริการไว้ว่า ในการทำงานenkoจะไม่จับเวลาตายตัว อาจเกินเวลาได้บ้างโดยเฉพาะกับลูกค้าที่อ่อนโยนดี หรือที่เป็นลูกค้าประจำ อาจมีบทสนทนา สอบถามทุกชีวิต หวานคุย มีบริการเครื่องดื่ม ช่วยถอดเสื้อผ้า ยิ้มแย้ม สิงเหล่านี้เชื่อมองว่า เป็นอะไรที่หญิงบริการทางเพศชาวตะวันตกอาจจะไม่ทำ และความได้เปรียบของคนไทยคือ ความอ่อนโยน (Ruenkaew, 2003, 274-275) ที่กล่าวมานี้เป็นการปฏิบัติต่อลูกค้าของหญิงบริการทางเพศชาวไทยคนหนึ่ง ซึ่งดูเหมือนว่า จะสอดคล้องกับความเชื่อเกี่ยวกับการบริการของคนไทยที่ต่างจากเพื่อนร่วมงานชาวญี่ปุ่น แต่ก็เป็นข้อมูลจากหญิงไทยเพียงคนเดียว ที่ไม่อาจนำมากล่าวแทนหญิงบริการทางเพศชาวไทยคนอื่น ๆ ได้

การศึกษาถึงอุปสงค์ในประเทศไทยรับเข้า จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะอุปสงค์ในการบริการทางเพศของหญิงต่างชาติ เป็นเหตุปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ การค้ามนุษย์ เจริญเติบโต และดำรงอยู่ การจะแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ ที่มีเหตุปัจจัยทั้งในประเทศไทยรับเข้า และส่งออก จะมีประสิทธิผลก็ต่อเมื่อเหตุปัจจัยในทั้งสองประเทศได้รับการแก้ไข

³⁷ สมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 20 ส.ค. 2561

³⁸ สมภาษณ์ล่ามและนักแปลวันที่ 27 ม.ย. 2561

บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากผลการศึกษาที่นำเสนอในบทที่ 4 มีข้อสรุปดังต่อไปนี้

5.1.1 การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนียังดำเนินอยู่

ตัวเลขสถิติในรายงานภาพรวมการค้ามนุษย์ของสหพันธ์ที่ BKA เป็นผู้จัดรวบรวม และเผยแพร่ ตั้งแต่ปี 1999-2007 และปี 2011-2012 จะมีตัวเลขของคนไทยที่ตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์และที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ แม่นว่าตั้งแต่ปี 2013 – 2017 จะไม่มีการแยกแสดงตัวเลขคนไทยออกมากจากกลุ่มคนเชื้อชาติ เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ แต่เมื่อพิจารณาจากจำนวนงานแปลที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ของล่ามและนักแปลในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปี 2008-2018) ที่เฉลี่ยมากสุดประมาณปีละ 10 – 15 ครั้ง และเพิ่มเป็น 20 ครั้งในช่วง 5 ปีหลัง ซึ่งเป็นงานล่ามและงานแปลให้แก่ ศาล อัยการ ตำรวจ สำนักงานคุ้มครองแรงงาน ที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ รวมทั้งองค์กรและบ้านพักชุมชนที่ดูแลหรือรับภาระเด็กน้ำเสีย ให้เห็นว่า ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา นี่คือการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนียังคงดำเนินอยู่

รูปแบบการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนีจะมีทั้ง เพื่อการค้าบริการทางเพศ และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน การค้าบริการทางเพศดังกล่าวนี้จะรวมการวนัดอิโรติก และนวดแอบแฝงไว้ด้วย การค้ามนุษย์ด้านแรงงานจะเป็นการเดินทางเพื่อมาทำงานนาดแผนไทยเป็นส่วนใหญ่ ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ส่วนใหญ่ยังคงเป็นผู้หญิงอายุประมาณ 30-40 ปี ช่วงห้าปีหลังมีอายุ 20-30 ปีเพิ่มขึ้น มีภูมิลำเนาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นักเป็นแม่ที่ต้องเดี่ยวๆ กับเด็กเพียงลำพัง (single mother) และหลายปีที่ผ่านมาหอบภัยข้ามเพศก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ดูเหมือนจำนวนจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ กลุ่มนี้ส่วนใหญ่อยู่ในอายุประมาณ 20-30 ปี มีภูมิลำเนาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นกัน การศึกษาจะสูงกว่าญี่ปุ่น ไทย และมีความรอบรู้ เต็มที่กว่าญี่ปุ่น ไทย

การเดินทางเข้ามาเยอรมนีเพื่อค้าบริการทางเพศในปัจจุบันมักจะเดินทางผ่านประเทศที่สามทั้งที่เป็นประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก สาธารณรัฐเช็ก หรือประเทศที่ใกล้อกไป เช่น สเปน อิตาลี สวีเดน กรีก และลิทัวเนีย ใช้การซื้อหัวร์ หรือทำที่เป็นนักท่องเที่ยวไปยังประเทศนั้น ๆ แล้วจึงเดินทางต่อมาเยอรมนี หากเป็นประเทศเพื่อนบ้าน “แม่แทร็ค” อาจจะขับรถไปรับ ด้วยวิธีการที่ซับซ้อนทำให้ค่าอาหารน้ำ (ค่าแทร็ค) แพงมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ 30-40,000 ยูโร และเมื่อมาทำงานจะมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ค่าอาหาร ค่ารถ เงินสังกัดบ้าน) ที่จะบวกเพิ่มไปอีก “ค่าแทร็ค” จึงเพิ่มมากขึ้น ญี่ปุ่นและญี่ปุ่นชาติจำนวนไม่น้อยต้องทำงานมากกว่า 1 ปีจึงจะใช้หนี้ “แทร็ค” หมด

การเดินทางเข้ามาทำงานนาด นายหน้าซึ่งมักจะเป็นเครือข่ายทางสังคม (คนรู้จัก เพื่อน หรือญาติ) จะจัดการให้เดินทางเข้าเยอรมนีโดยตรง ด้วยวีซ่านักท่องเที่ยว โดยจัดหาคนค้าประภันและทำเรื่องเชิญให้เข้ามา เที่ยวเยอรมนี รวมทั้งจัดหาผู้ชายเพื่อแต่งงาน เพื่อที่จะได้สิทธิพำนักอยู่เยอรมนี วิธีการนี้เป็นวิธีการที่นายหน้าจัดพาให้ผู้หญิงมาทำการค้าบริการทางเพศในช่วงปลายทศวรรษที่ 80 ต่อ 90 และยังใช้อยู่ในกลุ่ม “แม่

แทร็ค" ที่เป็นเครือข่ายทางสังคม อาจมองได้หรือไม่ว่า มีกระบวนการเรียนรู้ด้านธุรกิจการเดินทางในช่วงการค้ามนุษย์

5.1.2 พัฒนาการของการค้ามนุษย์เพื่อค้าบริการทางเพศจากไทยมาเยอรมนี

การจัดพากนไทยมาทำงานค้าบริการทางเพศในปัจจุบัน หรือ การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนีเพื่อการค้าบริการทางเพศ เป็นกระบวนการที่มีการจัดการ (organisiert Bände) อย่างชัดเจนและครอบคลุม ทำงานประสานกันระหว่างช่วงช่วงการในเยอรมนีกับช่วงการในประเทศไทย ในเยอรมนีช่วงการจะประกอบไปด้วย "แม่แทร็ค" และเครือข่ายที่ทำงานร่วมกันตั้งแต่ คนขับรถรับส่ง "เด็ก" คนฝ่าย "บ้านทำงาน" และคนเก็บเงินที่ "เด็ก" ทำงานได้ และคนที่ช่วยเหลือด้านเอกสาร "แม่แทร็ค" จะมีหลายสาย มักทำงานประสานกันโดยเฉพาะในเรื่องการหา "บ้านทำงาน" ให้ "เด็ก" ลงทำงาน ช่วงการในประเทศไทยจะประกอบด้วยนายหน้าที่เป็นผู้ซักซาน บริษัททัวร์หรือผู้ที่รับจัดการเรื่องการเดินทางให้เป็นในรูปแบบการห้องเที่ยว หรือดูงาน ร้านถ่ายรูป ผู้ที่พากนที่จะเดินทางไปติดต่อเกี่ยวกับเอกสารต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการเดินทาง รวมทั้งจะมีผู้ที่รับจ้างถือเงินสดกลับไทย และเครือข่ายของช่วงช่วงการในไทยที่จะเป็นคนมารับเงินที่สนามบิน ที่อาจถือว่า เป็นช่วงการฟอกเงินจากการค้ามนุษย์ นอกจานี้ จะมีการเตรียมตัวให้ "เด็ก" ในเรื่องการปฏิบัติตัวและคำให้การในกรณีที่ถูกจับ โดยจะมีมาตรฐาน ตลอดรูปแบบการตอบโต้เริ่มไว้ให้ ซึ่งจะทำให้เห็นว่า "เด็ก" มาทำงานด้วยความสมัครใจ และให้ความร่วมมือตอบคำถามเกี่ยวกับตัวบุคคล แต่เป็นการตอบที่ไม่เข้าทอดหรือไม่สามารถสืบสานต่อไปถึงช่วงการได้

ในช่วง 4 - 5 ปีที่ผ่านมาได้รูปแบบการระดมทุนของช่วงช่วงการค้ามนุษย์ที่เรียกว่า การ "ลงทุน" เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพากนผู้หญิง และหญิงข้ามเพศขึ้นมาทำงานค้าบริการทางเพศ เมื่อ "ลงทุน" ผู้ "ลงทุน" จะกลายเป็น "แม่แทร็ค" ที่ "เด็ก" จะต้องทำงานให้หนี้คืนเป็นรายเดือน การ "ลงทุน" ทำให้ช่วงช่วงการค้ามนุษย์มีทุนหมุนเวียนในการทำงาน สามารถจัดพากน "เด็ก" ขึ้นมาได้มากขึ้น และทำให้เครือข่ายของช่วงช่วงการค้ามนุษย์ขยายออกไป จาก "แม่แทร็ค" ที่ "ลงทุน" และสู่ ผู้ "ลงทุน" คนอื่น ๆ

หญิงและหญิงข้ามเพศชาวไทยจำนวนไม่น้อยที่มาทำงานค้าบริการทางเพศ หรืองานนวด ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน หรือเห็นโฆษณาซักซานให้มาทำงานจากเพจต่าง ๆ ใน facebook หรือจากไลน์กลุ่มของคนที่ทำงานในต่างประเทศ social media กลายเป็นเครื่องมือของช่วงช่วงการค้ามนุษย์ในการโฆษณาซักซาน รวมทั้งสื่อสารในช่วงเวลาระหว่างกระบวนการจัดพากนทางกลับกันผู้ที่ต้องการมาทำงานในต่างประเทศก็ใช้ social media เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูล ช่องทางในการเดินทางมาทำงานต่างประเทศ รวมทั้งส่งต่อข่าวสารที่คิดว่า เป็นประโยชน์ระหว่างกลุ่มเดียวกัน ทำให้เครือข่ายของทั้งช่วงช่วงการค้ามนุษย์ และ "ผู้เดียวหาย" ขยายออกไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว social media จึงเป็นทั้งช่องทางในการชวนเชื่อ และช่องทางเข้าถึงการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ

หญิงและหญิงข้ามเพศที่มาค้าบริการทางเพศ นอกจานจะมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ใช้ภาษาอังกฤษได้ดีแล้ว ส่วนมากจะมีเป้าหมายในการมาทำงานที่ชัดเจนว่า มาเพื่ออะไร เช่น ทุนเพื่อการศึกษาสำหรับลูก ผ่าตัด เสริมความงาม ฯลฯ เมื่อได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ก็จะกลับ ระยะเวลาการทำงานมักจะอยู่ที่ 2-3 ปี

5.1.3 ปัจจัยที่ทำให้การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนีดำเนินอยู่

ปัจจัยหลักที่ผลักดันให้หุ้นส่วนใหญ่จะเป็นแม่ที่เลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง และหุ้นส่วนข้ามเพศมาค้าบริการทางเพศ คือความต้องการของสถานศรเชษฐกิจ ที่ในความรู้สึกของคนเหล่านี้ว่าได้ในประเทศไทยไม่สามารถสนองต่อความต้องการทางวัฒนธรรม/ค่านิยมของตนได้ รวมทั้งมองไม่เห็นโอกาสที่จะเลื่อนฐานะทางเศรษฐกิจ อัน irony ให้เห็นถึงความเลื่อมล้ำทางสังคมที่ดำเนินอยู่ในประเทศไทย การเป็นแม่ที่ต้องเลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง แสดงให้เห็นการขาดหวังหรือควบคุมทางสังคมที่คาดหวังให้ผู้หญิงต้องแบกรับภาระการดูแลลูก แต่ในขณะเดียวกันรัฐบาลยังไม่ได้มีนโยบาย หรือมาตรการที่จะให้ความช่วยเหลือแก่หญิงกลุ่มนี้ และครอบครัว รวมทั้งหญิงที่ถูกผลักให้เป็นคนชายขอบ (marginal group) เนื่องจากตั้งครรภ์ในวัยเรียน หรือในช่วงปัจจัยดังกล่าวที่ไม่ใช่เพียงจะเกิดขึ้น หากเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้หุ้นส่วนต้องออกขายแรงงาน (ทั้งงานค้าบริการทางเพศ และงานอื่น ๆ) ในต่างประเทศตั้งแต่ศรราชที่ 80 แล้ว

เยอรมันนี ซึ่งก็เหมือนกับประเทศไทยที่การพัฒนาอุตสาหกรรมก้าวหน้าอื่น ๆ ในยุโรป ไม่มีนโยบายรับเข้าแรงงานไร้เงื่อนไข มีความต้องการบุคลากรทางเพศตัวอย่าง เมื่อผู้หญิงและหุ้นส่วนข้ามเพศต้องการเดินทางเข้ามาทำงานจึงจำเป็นต้องอาศัยคนกลางหรือนายหน้าในการอำนวยความสะดวกให้เดินทางข้ามชาติ แม้นว่าจะต้องถูกเอาไว้ด้วยความประยิบ หรือแสวงหาประโยชน์ เมื่อพิจารณาในส่วนของหุ้นส่วนและหุ้นส่วนข้ามเพศเอง ที่เดินทางมาด้วยความ “สมัครใจ” เพราะถูกดึงดูดมาทำงานอย่างไร รู้ด้วยว่าต้องจ่าย “ค่าแทร็ค” ต้องทำงานให้หนี้ “ค่าแทร็ค” แม้จะสิ่งที่ได้รับการตอบกลับล้าวอาจจะไม่ครบ หรือไม่เป็นจริงทั้งหมดก็ตาม ผู้หญิงและหุ้นส่วนข้ามเพศไม่ได้มองว่า กระบวนการจัดพาณิชย์เป็น การค้ามนุษย์ หากมองว่า เป็นหนทาง/ช่องทางหนึ่งในไม่กี่หนทางที่เปิดให้เพื่อเดินทางมาทำงานในต่างประเทศ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเกิดมี เครือข่ายทั้งผู้ซักชวน/หลอกล่อ และเครือข่ายคนทำงาน/เคยทำงานค้าบริการทางเพศ ทั้งนี้การเดินทางเข้ามาทำงานในเยอรมันที่เกิดขึ้น และดำเนินอยู่ว่าสามทศวรรษ “ได้ทำให้เกิดเครือข่ายทางสังคมที่สะสม และส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ซึ่งทางการทำงาน ผู้ที่ต้องการแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าในต่างประเทศ social media ไม่ว่าจะเป็น facebook หรือ line ที่คนไทยนิยมใช้อย่างมาก เป็นตัวสนับสนุนให้เครือข่ายดังกล่าวข้างต้นขยายตัวอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง เครือข่ายเหล่านี้เป็นตัวเพื่องานสำคัญที่ทำให้การเดินทางไปค้าแรงงานในต่างประเทศเป็นไปได้ และดำเนินอยู่ นอกเหนือนี้ดูเหมือนว่า การค้ามนุษย์ กลายเป็นเรื่องธรรมดากันอย่างมาก ที่พ่อแม่ในสังคมคนไทยในเยอรมันนี นั่นคือ ตัว “แม่แทร็ค” และคนที่ร่วมทำงานกับ “แม่แทร็ค” ทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็น แท็กซี่ คนเฝ้า “บ้านทำงาน” คนรับซื้อของ และแม่แต่ผู้ “ลงทุน” เอง คนเหล่านี้ก็คือ หุ้นส่วนไทยที่แต่งงานกับชายเยอรมัน คือแม่บ้าน ที่ก็ใช้ชีวิตธรรมดากันอยู่ในสังคมไทยในเยอรมันนี และการหารายได้จากหุ้นส่วนและหุ้นส่วนข้ามเพศที่ค้าบริการทางเพศ (ที่เป็น “เด็กแทร็ค”) ไม่ว่าจะเป็นการขับรถรับส่ง รับซื้อของ ขายของ ฯลฯ ถูกมองจากคนไทยรอบข้างว่า เป็นเพียงการทำมาหากินในต่างประเทศ หรือการที่หุ้นส่วนหรือหุ้นส่วนข้ามเพศต้องทำงานเป็นเวลาระยะเพื่อใช้หนี้ “ค่าแทร็ค” หรือ เงิน “ลงทุน” ดูเป็นเรื่องของการลงทุนทางธุรกิจอย่างหนึ่งของคนที่ “ลงทุน”

ประการสุดท้าย สาเหตุ และปัจจัยที่ทำให้เกิด การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมันนี คือ อุปสงค์ (Nachfrage หรือ demand) ในเยอรมันนี เนื่องจากเป็นการเดินทางข้ามพรมแดน จึงมีเหตุและปัจจัยอยู่ในทั้ง

สองประเทศ เมื่อไม่มีอุปสงค์ (ความต้องการ) ก็คงไม่มีอุปทาน (บริการที่น่าสนใจ) การจัดพำนภูมิและหนูงี่ ข้ามเพศชาวไทยมาค้าบริการทางเพศที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องกว่าสามทศวรรษ และดูเหมือนจะขยายต่อไปมากขึ้น น่าจะเป็นยืนยันได้ว่า ในเยอรมนียังมีความต้องการการบริการทางเพศจากคนไทย นั่นคือยังมีตลาดแรงงานด้านนี้ อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจังว่า อุปสงค์ ในเยอรมนีคืออะไร

ปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น คือปัจจัยสำคัญที่ทำให้การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนีดำรงอยู่ และเป็นอุปสรรคในการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อหนูงี่และหนูงี่ข้ามเพศที่เดินทางมองกระบวนการจัดพาขของขบวนการค้ามนุษย์ว่าเป็น ช่องทางในการเดินทางมาทำงานในต่างประเทศ ในความรู้สึกของหนูงี่และหนูงี่ข้ามเพศกลุ่มนี้ การกล่าวพาดพิงหรือเอาผิดกับผู้ที่จัดพา (ขบวนการ) เท่ากับเป็นการทำลายหนทาง/ช่องทางการเดินทางมาทำงานต่างประเทศในอนาคต เมื่อถูกจับส่วนใหญ่จึงปฏิบัติตามที่ขบวนการจะเรียมไว้ พร้อมทั้งใช้ชุดคำตอบที่นายหน้าเตรียมไว้ให้ ที่ทำให้การไม่เป็นประโยชน์ใด ๆ ต่อการเอาผิดต่อขบวนการเลย

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ศึกษา ทบทวนองค์ความรู้ การค้ามนุษย์ รวมทั้งมาตรการการป้องกัน และแก้ไขที่ผ่านมา และสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์

ผลการศึกษาพบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนีนั้นขาดหายไป ตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 90 เมื่อสังคมเยอรมันหันไปให้ความสนใจกับการค้ามนุษย์จากไทยโดยตลอด แต่ยังไม่ได้ตอกย้ำในประเทศไทยเองก็เช่นกัน ข้อมูลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนีมีน้อยมาก และไม่ครอบคลุม ดังนั้น จึงควรที่จะมีการศึกษาบททวนองค์ความรู้ดังกล่าว ในลักษณะเอกสารติดประเด็น รวบรวมข้อมูล และประเมินสถานการณ์อย่างสม่ำเสมอ อาจจะทุก ๆ 2 ปี เพื่อตามให้ทันสถานการณ์ ไม่ใช่เป็นลักษณะตาม "แฟชั่น" ที่จะให้ความสนใจต่อเมื่อมีเหตุการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้น

ข้อมูลจากการศึกษาเกาติดสถานการณ์ที่ศึกษารวมอย่างสม่ำเสมอ สามารถนำมาสร้างให้เกิดเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ แล้วเผยแพร่แก่ประชาชนทั่วไป สร้างความตระหนักรู้ถึงปัญหาการค้ามนุษย์ การแสวงหาผลประโยชน์ การเอารัดเอาเปรียบของขบวนการต่อเหยื่อ เพื่อให้สังคมสำนึกร่วมกันว่า การค้ามนุษย์ คือการแสวงหาผลประโยชน์ ไม่ใช่เป็นเรื่องธรรมดា หรือ เป็นช่องทางการหารายได้ของคนไทยในต่างแดน ตั้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในเยอรมนี

นอกจากนี้ควรบททวนมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ที่ผ่านมา โดยเฉพาะในกรณีที่ประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง เพื่อปรับให้เหมาะสม และให้เกิดการป้องกันแก้ไขที่ยั่งยืน ทั้งนี้การที่การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี ดำเนินอยู่กว่า 3 ทศวรรษ และมีพัฒนาการที่ซับซ้อนมากขึ้น อาจเป็นตัวชี้ให้เห็นว่า มาตรการป้องกันและแก้ไขที่ผ่านมาอาจจะไม่เหมาะสม

5.2.2 รัฐบาลต้องมีมาตรการขัดจุดในการขัดความด้วยโอกาสทางเศรษฐกิจ

การศึกษาชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยหลักที่ผลักดันให้หญิงและหญิงข้ามชาติเดินทางด้วยการอุบัติเหตุของขบวนการค้ามนุษย์เพื่อมาค้าบริการทางเพศ หรือทำงานภาคคือ ความต้องการทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยที่เรื้อรังมานานปี เพราะปัจจัยนี้ก็เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้คนไทยเดินทางขายแรงงานในต่างประเทศตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 80 เมื่อเป็นเช่นนี้ คาดต้องมีการบทวนแนวโน้มภายในด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งด้านสวัสดิการสังคมที่ผ่านมา และปรับให้สามารถบรรเทาปัจจัยความต้องการทางเศรษฐกิจ ที่อยู่ไปถึงความล้มล้างสังคม เพื่อให้คนไทยสามารถมีโอกาสตอบสนองความต้องการทางวัตถุได้ในไทย ไม่ต้องเดินทางไปต่างประเทศ หรือถูกขังด้วยความต้องการทางการเงิน

5.2.3 ใช้ประโยชน์จาก social media ใน การป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

ปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นขบวนการค้ามนุษย์ หรือผู้สนใจที่จะมาทำงานต่างประเทศใช้ประโยชน์จาก social media ไม่ว่าจะเป็น facebook หรือ line ใน การช่วยเหลือหาคนที่จะมาทำงาน หรือหาช่องทางในการมาทำงานต่างประเทศ มีเครือข่ายคนที่ทำงานในต่างประเทศที่คอยสนับสนุนด้านข้อมูลผ่าน social media ดังนั้นในการทำงานป้องกันการค้ามนุษย์ ก็ควรที่จะใช้ประโยชน์จากช่องทางดังกล่าวด้วย โดยการให้ข้อมูลที่เป็นจริง อาจยกตัวอย่างเช่น ชีวิตผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการทำงานในต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการใช้วิจารณญาณในการเผยแพร่ข้อมูลจาก internet และ social media

5.2.4 ติดอาวุธให้กับผู้ที่ต้องการเดินทางมาทำงานในต่างประเทศ

การแก้ปัญหาความต้องการทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยด้านโครงสร้างของสังคม คงจะไม่สามารถแก้ได้ภายในระยะเวลาอันสั้น ตราบใดที่ปัจจัยนี้ ที่เป็นปัจจัยหลักที่ผลักดันให้คนยอมเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ เพื่อโอกาสในการหารายได้ในต่างประเทศ ยังคงไม่ได้รับการแก้ไข คนไทยก็คงยังต้องการเดินทาง ดังนั้น เมื่อไม่ยังไม่สามารถยับยั้งได้ ก็อาจช่วยทำให้การเดินทางนั้นมีความเสี่ยงน้อยที่สุด นั่นคือ การให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเดินทาง ใน การทำงาน ใน การทำงานในต่างประเทศ แนะนำว่า ต้องมีการดำเนินการกันมาแล้วเนื่อง ๆ แต่เมื่อปัญหายังมีอยู่ อาจต้องมาบทวนว่าสิ่งที่ดำเนินการไปแล้วมีปัญหาอย่างไร วิธีการเข้าถึงได้ผลหรือไม่ เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์

5.2.5 ศึกษาถึงอุปสงค์ของการค้ามนุษย์ในเยอรมนี

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิด การค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี คือ อุปสงค์ (Nachfrage หรือ demand) ในเยอรมนี การที่จะแก้ปัญหาให้ได้ผลก็คงต้องทำความเข้าใจ เรียนรู้ถึงสาเหตุ การศึกษาถึงอุปสงค์ในเยอรมนีต่อการให้บริการทางเพศของหญิงต่างชาติ โดยเฉพาะหญิงไทย ดังนั้นควรที่จะมีการศึกษาถึงประเด็นนี้ เพื่อนำข้อค้นพบมาสร้างเป็นแนวทาง มาตรการในการป้องกันการค้ามนุษย์ต่อไป

ข้อเตือนใจจากลามและนักแปล¹ท่านหนึ่งที่ขอฝากไปยังผู้ที่ต้องการมาต้าบบริการทางเพศในเยอรมันีดังนี้

- ภารมการทำงานในเยอรมันนีนั้นไม่คุ้มแล้ว หากอยากรั่วเงิน ต้องทำงานโดยไม่เสียเงินอย่างอื่นเลย หรือต้องทำงานประจำหลัง หรือทุกกฎแบบ
- ของแรมที่จะได้คือโรคต่าง ๆ เช่น วัณโรครัสเซีย
- ตู้หยดหรือปู การพนันต่าง ๆ มีอยู่ทั่วไป โอกาสที่จะติดมีสูง ทำงานก็ต้องผ่อนคลาย และตู้เหล่านี้ดูเหมือนเป็นความบันเทิงอย่างเดียวของมนุษย์/หญิงข้ามเพศที่ทำงาน
- การที่จะหาสามี ก็มีค่าใช้จ่าย ทั้งค่านายหน้า ค่าจัดการเอกสาร ค่าแปล ฯลฯ
- การเก็บเงิน เก็บทอง อาจจะทำไม่ได้

---

¹ สมภาษณ์ลามและนักแปลวันที่ 20 ส.ค. 2561

บรรณานุกรม

- ข่าวสารนิเทศ 20 ตุลา 175-การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสนับประชาติเพื่อต่อต้านคุม 2556. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2562 จาก http://www.mfa.go.th/main/th/media-center/14/40_อาชญา.htm
- ประวิทย์ ร้อยแก้ว. มปป. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 (ฉบับแก้ไขเปลี่ยนแปลง). สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2562 จาก http://tspo4.m-society.go.th/images/DatabaseTPSO4/Research/2560/Human_Trafficking/4.-Act-of-Trafficking.pdf
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2551. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2562 จาก http://www2.djop.moj.go.th/media/k2/attachments/01110001_1.pdf
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2558. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2562 จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_nla2557/law34-280458-27.pdf
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2562 จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_nla2557/law12-270160-19.pdf
- พัทยา เรื่องแก้ว. 2547. ‘ข้อมูลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไทยในเยอรมนี’ ใน สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์(บรรณาธิการ), ข้อมูลสภาพภูมิที่อยู่ในต่างประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายอาสาสมัครช่วยเหลือมนุษย์ไทยในต่างประเทศ จัดโดยสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ใจแรมแกรนด์ ไฮแอ บีวินเซส กรุงเทพฯ, 18-19 พฤษภาคม 2547.
- พัทยา เรื่องแก้ว. 2552. สิทธิมนุษย์ไทยกรณีเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ. รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- มูลนิธิกระจ่างogen. การแสวงหาผลประโยชน์จากเด็ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2562 จาก <http://www.notforsal.in.th/sex.php>
- มูลนิธิผู้หูดยิง. 2531. เมียสั่งทางไปปะจะนี่ย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผู้หูดยิง.
- มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา. 2555. คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2562 จาก http://anti-labor-trafficking.org/manuals/manual_1.pdf
- มูลนิธิศุภนิมิต. (World Vision). 2014. ชุดเรื่องเล่าจากผู้นำทาง: บททางสู่ชีวิตรักษาสิทธิมนุษยชนในการจัดการกับการค้ามนุษย์และการอพยพที่ไม่ปลอดภัย. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2561 จาก <https://www.wvi.org/sites/default/files/Booklet%20Thai%20version%20rev.pdf>
- สายสุริ จิตกุล. 2547. การป้องกันและการแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและมนุษย์ของประเทศไทย. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. 2547. การประชุมระดับชาติ เรื่อง การค้ามนุษย์. รายงานการประชุม สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์. 2547. ‘บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์’ เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายอาสาสมัครช่วยเหลือมนุษย์ไทยในต่างประเทศ จัดโดยสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และ

เด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โรงเรียน
แกรนด์ไฮไฟ บรีนเซส กรุงเทพฯ, 18-19 พฤษภาคม 2547.

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาฯ แห่งชาติ. เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2562 จาก http://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2558/jun2558-3.pdf

แสงจันทร์ นาน้อย. สำนักวิชาการ สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาฯ แห่งชาติ. 2558. การป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์: วาระ นำเสนอ 28 มกราคม 2562 จาก http://library.senate.go.th/document/Ext8122/8122013_0006.PDF

ศิริพร สะโคราบานेक ณัฐยา บุญภักดี และ ชุติมา จันทร์ธิโร. 2540. การค้ามนุษย์: ถูกวิถีสังคมไทย: สำนักพิมพ์ผู้หญิง.

ศูนย์ข้าวผู้หญิง. 2529. เมื่อคุณมีปัญหาจะหันหน้าพึ่งใคร คุณมีหันไปต่างแดน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ข้าวผู้หญิง

ศูนย์ Asian Women's Home. หยุดการค้ามนุษย์ (แผ่นพับ). สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2562 จาก <https://dv.aaci.org/files/2016/01/Human-Trafficking-Brochure-Thai.pdf>

วัชรา ไชยสาร. 2559. ปัญหาและสถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทย. รัฐสภาสาร, 64(5), 11-58.

agisra; KOK; Terre des Femmes. (eds.). 2001, 2003. *Shadow Reports on the fifth report by the Federal Republic of Germany to the United Nations Convention on the Elimination of All Form of Discrimination against Women*. Berlin.

Bundeskriminalamt (BKA). 2009-2018. *Menschenhandel und Ausbeutung. Bundeslagebild 2008-2017*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2561 จาก https://www.bka.de/DE/AktuelleInformationen/StatistikenLagebilder/Lagebilder/Menschenhandel/menschenhandel_node.html

Ban Ying e.V. *Menschenhandel ist eine Menschenrechtsverletzung*. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2562 จาก <http://www.ban-ying.de/menschenhandel>

Barry, Kathleen. 1983. *Sexuelle Versklavung von Frauen*. Berlin.

contra Fachstelle gegen Frauenhandel in Schleswig-Holstein. *Was ist Frauenhandel*. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2562 จาก <http://www.contra-sh.de/de/was-ist-frauenhandel.htm>

Evangelische Frauenhilfe (ed.). 1981. *Sex-Tourismus-Exotischer Heiratsmarkt-Prostitution*. Düsseldorf.

Frauenrecht ist Menschenrecht (FIM). *Was ist Menschenhandel*. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2562 จาก <https://www.fim-frauenrecht.de/de/was-bewegt-uns/menschenhandel.html>

Gräning, Bärbel. 1988. *Prostitutionstourismus in Thailand: Die sexuelle Verfügung über Frauen in ihrer historischen Entwicklung*. Bremen: Übersee-Museum. M.A. Thesis, Faculty of Social Science, University of Bremen (July 1984).

KOBRAnet Fachberatungsstelle für Opfer von Menschenhandel. *Was ist Menschenhandel?* สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2562 จาก <http://kobranet.eu/bildung>

KOK e.V. Bundesweiter Koordinierungskreis gegen Menschenhandel e.V.

Menschenhandel. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2560 จาก <https://www.kokgegen-menschenhandel.de/menschenhandel>

Lipka, Susanne 1989, (พิมพ์ครั้งแรก 1985). *Das käufliche Glück in Südostasien*. Münster: Westfälisches Dampfboot, 3nd edition.

Ökumenische Asiengruppe. 1997. *Arbeitsbericht 1996-1997*. Frankfurt am Main: Ökumenische Asiengruppe.

- Osche, Ulla. 1984. Forced Prostitution and Traffic in Women in West Germany. Scotland.
- Ruenkaew, Pataya. 1990. 'Leben in zwei welten: thailändische Frauen in Deutschland' (Living in Two Worlds: Thai Women in the Federal Republic of Germany). In Interdisziplinäre Forschungsgruppe Frauenforschung, ed., *Liebes- und Lebensverhältnisse. Sexualität in der feministischen Diskussion (Modes of Life and Modes of Love: Sexuality in the Feminist Discussion)*, Frankfurt: Campus Publishers, pp. 157-175.
- Ruenkaew, Pataya. 2002. 'Transnational Prostitution of Thai Women to Germany: a Variety of Transnational Labour Migration.' In Susanne Thorbek and Bandana Pattanaik, eds., *Transnational Prostitution. Changing Patterns in a Global Context*. London/ New York: Zed Books, pp. 69-85.
- Ruenkaew, Pataya. 2003. *Heirat nach Deutschland: Motive und Hintergründe thailändisch-deutscher Eheschließungen (Marriage to Germany: Motive and Background of Thai-German marriages)*. Frankfurt/ New York: Campus Verlag
- Schmidt, Heinz G. 1985. *Der neue Sklavenmarkt - Geschäfte mit Frauen aus Übersee*. Basel.
- Siriporn Skrobanek. 1994. *The Diary of Prang*. Bgkok: Women Press, Foundation of Women.
- Thailand's Country Report on Anti-Human Trafficking Response Y1 January-31 December 2016). สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2562 จาก https://www.jica.go.jp/project/thailand/016/materials/ku57pq00001yw2db-att/thailands_country_report_01.pdf
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNDOC). ณ.ป.ป. Trafficking in Persons to Europe for sexual exploitation. สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2562 จาก https://www.unodc.org/documents/publications/TiP_Europe_EN_LORES.pdf
- ZEB (Zentrum für Entwicklungsbezogene Bildung) (ed.). 1983. *Tourismus Prostitution Entwicklung-Dokumente*. Stuttgart.

ภาคผนวกที่ 1

แบบสอบถามเพื่อประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์จากไทยมายังเยอรมนี
กุญแจ ชี้ดูกากบาท ค่าตอบในแบบสอบถามนี้ (สามารถตอบได้หลายข้อ) และเติมข้อความในช่องว่าง
หากเมื่อที่ไม่พอก กุญแจใช้กระดาษด้านหลังเขียนเพิ่ม

I. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ท่านเป็นล่าม และ/ หรือนักแปลในเขต .....
2. ท่านเป็น ล่ามที่สากล (vereidigte Dolmetscher)
 นักแปลที่ได้รับอนุญาต (ermächtigte Übersetzerin)
3. ท่านทำงานล่าม และแปลภาษาเท่าไร .....

II. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์

1. ในช่วงสิบปีที่ผ่านมาท่านมีงานแปลในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์บ้างหรือไม่

1.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012	1.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018
☐ ไม่มีงานแปลที่เกี่ยวกับเรื่องนี้	☐ ไม่มีงานแปลที่เกี่ยวกับเรื่องนี้
☐ มี เฉลี่ยปีละประมาณ	☐ มี เฉลี่ยปีละประมาณ .....

2. หากมีงานแปลในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ เป็นงานด้านใด

2.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012	2.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018
☐ แปลเอกสาร	☐ แปลเอกสาร
☐ คำฟ้อง (Klageschrift) เฉลี่ยปีละ	☐ คำฟ้อง (Klageschrift) เฉลี่ยปีละ .....
☐ หลักฐานเอกสารประกอบการฟ้อง เฉลี่ยปีละ	☐ หลักฐานเอกสารประกอบการฟ้อง เฉลี่ยปีละ .....
☐ หลักฐานเอกสารฝ่ายผู้ถูกฟ้อง เฉลี่ยปีละ	☐ หลักฐานเอกสารฝ่ายผู้ถูกฟ้อง เฉลี่ยปีละ .....
☐ อื่นๆ โปรดระบุ	☐ อื่นๆ โปรดระบุ .....
.....	.....
..... เฉลี่ยปีละ	..... เฉลี่ยปีละ .....

เป็นล่าม ที่

☐ ศาล เฉลี่ยปีละ	ครั้ง
☐ ขย老公 เฉลี่ยปีละ	ครั้ง
☐ ตำรวจ เฉลี่ยปีละ	ครั้ง
☐ Ausländerbehörde เฉลี่ยปีละ	ครั้ง
☐ องค์กรที่ดูแลเหยื่อของการค้ามนุษย์ เฉลี่ยปีละ	ครั้ง
☐ บ้านพักชุมชนที่ดูแลเหยื่อของการค้ามนุษย์ เฉลี่ยปีละ	ครั้ง
☐ อื่นๆ โปรดระบุ	.....
.....	.....
..... เฉลี่ยปีละ	ครั้ง

เป็นล่าม ที่

☐ ศาล เฉลี่ยปีละ	ครั้ง
☐ ขย老公 เฉลี่ยปีละ	ครั้ง
☐ ตำรวจ เฉลี่ยปีละ	ครั้ง
☐ Ausländerbehörde เฉลี่ยปีละ	ครั้ง
☐ องค์กรที่ดูแลเหยื่อของการค้ามนุษย์ เฉลี่ยปีละ	ครั้ง
☐ บ้านพักชุมชนที่ดูแลเหยื่อของการค้ามนุษย์ เฉลี่ยปีละ	ครั้ง
☐ อื่นๆ โปรดระบุ	.....
.....	.....
..... เฉลี่ยปีละ	ครั้ง

3. งานล่ามที่แปลที่ศาลเป็นกรณีใด

3.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

- ในการพิจารณาคดี ที่คุณไทยเป็นจำเลยคดีค้านนูญ (ผู้ตัว)
 เคลื่อนปีละ .....ครั้ง
 ในการพิจารณาคดี ที่คุณไทยเป็นผู้เสียหาย (หรือค้านนูญ)
 เคลื่อนปีละ .....ครั้ง
 ให้ปากคำต่อศาลในฐานะพยานคดีค้านนูญ
 ก่อนที่จะเดินทางกลับไทย เคลื่อนปีละ .....ครั้ง
 ในการพิจารณาของฝากขัง (Haftstrichter)
 ฐานะต้องสงสัยเป็นผู้ตัว เคลื่อนปีละ .....ครั้ง
 ในการพิจารณาของฝากขัง (Haftstrichter) เพื่อรอการส่งกลับไทย
 เมื่อจากอยู่เกินวีซ่า และขอบเขตทำงานค้าบริการทางเพศ
 เคลื่อนปีละ .....ครั้ง
 อื่น ๆ โปรดระบุ .....
 เคลื่อนปีละ .....ครั้ง

3.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

- ในการพิจารณาคดี ที่คุณไทยเป็นจำเลยคดีค้านนูญ (ผู้ตัว)
 เคลื่อนปีละ .....ครั้ง
 ในการพิจารณาคดี ที่คุณไทยเป็นผู้เสียหาย (หรือค้านนูญ)
 เคลื่อนปีละ .....ครั้ง
 ให้ปากคำต่อศาลในฐานะพยานคดีค้านนูญ
 ก่อนที่จะเดินทางกลับไทย เคลื่อนปีละ .....ครั้ง
 ในการพิจารณาของฝากขัง (Haftstrichter)
 ฐานะต้องสงสัยเป็นผู้ตัว เคลื่อนปีละ .....ครั้ง
 ในการพิจารณาของฝากขัง (Haftstrichter) เพื่อรอการส่งกลับไทย
 เมื่อจากอยู่เกินวีซ่า และขอบเขตทำงานค้าบริการทางเพศ
 เคลื่อนปีละ .....ครั้ง
 อื่น ๆ โปรดระบุ .....
 เคลื่อนปีละ .....ครั้ง

4. งานล่ามที่แปลที่สำนักงานอัยการเป็นกรณีใด

4.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

- การสืบสวนกรณีที่คุณไทยเป็นผู้ต้องสงสัยว่าค้านนูญ (ผู้ตัว)
 เคลื่ยปีละประมาณ .....ครั้ง
 การสืบสวนกรณีที่คุณไทยเป็นผู้เสียหาย (หรือค้านนูญ)
 เคลื่ยปีละประมาณ .....ครั้ง
 อื่น ๆ โปรดระบุ .....
 เคลื่ยปีละ .....ครั้ง

4.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

- การสืบสวนกรณีที่คุณไทยเป็นผู้ต้องสงสัยว่าค้านนูญ (ผู้ตัว)
 เคลื่ยปีละประมาณ .....ครั้ง
 การสืบสวนกรณีที่คุณไทยเป็นผู้เสียหาย (หรือค้านนูญ)
 เคลื่ยปีละประมาณ .....ครั้ง
 อื่น ๆ โปรดระบุ .....
 เคลื่ยปีละ .....ครั้ง

5. งานล่ามที่แปลให้แก่ตำรวจเป็นกรณีใด

5.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

- การสอบปากคำกรณีที่คุณไทยเป็นผู้ต้องสงสัยว่าค้านนูญ (ผู้ตัว)
 เคลื่ยปีละ .....ครั้ง
 การสอบปากคำกรณีที่คุณไทยเป็นผู้เสียหาย (หรือค้านนูญ)
 เคลื่ยปีละ .....ครั้ง
 กรณีตรวจสถานประกอบการค้าบริการทางเพศ พบคนไทยที่
 อยู่ เกินวีซ่า ชอบทำงาน เคลื่ยปีละ .....ครั้ง
 กรณีตรวจค้นร้านนวดไทยพบคนไทยที่อยู่เกินวีซ่า ชอบทำงาน
 เคลื่ยปีละประมาณ .....ครั้ง
 อื่น ๆ โปรดระบุ .....
 .....

5.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

- การสอบปากคำกรณีที่คุณไทยเป็นผู้ต้องสงสัยว่าค้านนูญ (ผู้ตัว)
 เคลื่ยปีละ .....ครั้ง
 การสอบปากคำกรณีที่คุณไทยเป็นผู้เสียหาย (หรือค้านนูญ)
 เคลื่ยปีละ .....ครั้ง
 กรณีตรวจสถานประกอบการค้าบริการทางเพศ พบคนไทยที่
 อยู่ เกินวีซ่า ชอบทำงาน เคลื่ยปีละ .....ครั้ง
 กรณีตรวจค้นร้านนวดไทยพบคนไทยที่อยู่เกินวีซ่า ชอบทำงาน
 เคลื่ยปีละประมาณ .....ครั้ง
 อื่น ๆ โปรดระบุ .....
 .....

6. งานล่ามที่แปลให้แก่ Ausländerbehörde เป็นกรณีใด

6.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

- สอบปากคำคนไทยอยู่เกินวีซ่า สอบทำงานบริการทางเพศ เคลื่อนไหวแบบ .....ครั้ง
- สอบปากคำคนไทยอยู่เกินวีซ่า สอบทำงานนวด เคลื่อนไหวแบบ .....ครั้ง
- ชี้แจงเรื่องการส่งกลับไทยแก่คนไทยอยู่เกินวีซ่า สอบทำงานบริการทางเพศ เคลื่อนไหว .....ครั้ง
- ชี้แจงเรื่องการส่งกลับไทยแก่คนไทยอยู่เกินวีซ่า สอบทำงานนวด เคลื่อนไหว .....ครั้ง
- ชี้แจงเรื่องการส่งกลับไทยแก่คนไทยอยู่เกินวีซ่า สอบทำงานนวด เคลื่อนไหว .....ครั้ง
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....
..... เคลื่อนไหว ..... ครั้ง

6.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

- สอบปากคำคนไทยอยู่เกินวีซ่า สอบทำงานบริการทางเพศ เคลื่อนไหวแบบ .....ครั้ง
- สอบปากคำคนไทยอยู่เกินวีซ่า สอบทำงานนวด เคลื่อนไหวแบบ .....ครั้ง
- ชี้แจงเรื่องการส่งกลับไทยแก่คนไทยอยู่เกินวีซ่า สอบทำงานบริการทางเพศ เคลื่อนไหว .....ครั้ง
- ชี้แจงเรื่องการส่งกลับไทยแก่คนไทยอยู่เกินวีซ่า สอบทำงานนวด เคลื่อนไหว .....ครั้ง
- ชี้แจงเรื่องการส่งกลับไทยแก่คนไทยอยู่เกินวีซ่า สอบทำงานนวด เคลื่อนไหว .....ครั้ง
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....
..... เคลื่อนไหว ..... ครั้ง

III. ข้อมูลเกี่ยวกับคนไทยที่ท่านนำไปแปลให้

1. คนไทยที่ท่านนำไปแปลให้อยู่ในสถานะใด

1.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

- ผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์ เคลื่อนไหว ..... คน
- ผู้เสียหาย (หรือค้ามนุษย์) เคลื่อนไหว ..... คน
- ญาจັນ เพาะอยู่เกินวีซ่า เคลื่อนไหว ..... คน
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....
..... เคลื่อนไหว ..... คน

1.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

- ผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์ เคลื่อนไหว ..... คน
- ผู้เสียหาย (หรือค้ามนุษย์) เคลื่อนไหว ..... คน
- ญาจັນ เพาะอยู่เกินวีซ่า เคลื่อนไหว ..... คน
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....
..... เคลื่อนไหว ..... คน

2. คนไทยที่ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์ที่ท่านนำไปแปลให้นี้ เป็น

2.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

- หญิง ประมาณ ..... %
- อายุ 30-40 ประมาณ ..... %
- 41-50 ประมาณ ..... %
- มากกว่า50 ประมาณ ..... %
- 'ไม่ทราบ'
- การศึกษา ประถมศึกษา ประมาณ ..... %
- มัธยมศึกษา ประมาณ ..... %
- ปริญญาตรี ประมาณ ..... %
- ลูกศิษย์ปริญญาตรี ..... %
- 'ไม่ทราบ'
- บ้านเกิดในไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ ..... %

2.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

- หญิง ประมาณ ..... %
- อายุ 30-40 ประมาณ ..... %
- 41-50 ประมาณ ..... %
- มากกว่า50 ประมาณ ..... %
- 'ไม่ทราบ'
- การศึกษา ประถมศึกษา ประมาณ ..... %
- มัธยมศึกษา ประมาณ ..... %
- ปริญญาตรี ประมาณ ..... %
- ลูกศิษย์ปริญญาตรี ..... %
- 'ไม่ทราบ'
- บ้านเกิดในไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ ..... %

☐ ภาคเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคกลาง ประมาณ .....% ☐ ภาคใต้ ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'	☐ ภาคเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคกลาง ประมาณ .....% ☐ ภาคใต้ ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'
☐ ชายข้ามเพศ (Transgender) ประมาณ .....%	
☐ อายุ ☐ 30-40 ประมาณ .....% ☐ 41-50 ประมาณ .....% ☐ มากกว่า50 ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'	☐ อายุ ☐ 30-40 ประมาณ .....% ☐ 41-50 ประมาณ .....% ☐ มากกว่า50 ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'
☐ การศึกษา ประมาณ .....%	
☐ ปัจจุบันศึกษา ประมาณ .....% ☐ มัธยมศึกษา ประมาณ .....% ☐ ปริญญาตรี ประมาณ .....% ☐ ลูกว่าปริญญาตรี .....% ☐ 'ไม่ทราบ'	☐ การศึกษา ประมาณ .....%
☐ บ้านเกิดในไทย ☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ .....%	
☐ ภาคเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคกลาง ประมาณ .....% ☐ ภาคใต้ ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'	☐ บ้านเกิดในไทย ☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ .....%
☐ บ้านเกิดในไทย ☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ .....%	
☐ ภาคเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคกลาง ประมาณ .....% ☐ ภาคใต้ ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'	☐ ภาคเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคกลาง ประมาณ .....% ☐ ภาคใต้ ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'

3. คนไทยที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ท่านนำไปเปลี่ยน เป็น

3.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

☐ หญิง ประมาณ .....%	☐ อายุ ☐ 30-40 ประมาณ .....% ☐ 41-50 ประมาณ .....% ☐ มากกว่า50 ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'
☐ การศึกษา ประมาณ .....%	
☐ ปัจจุบันศึกษา ประมาณ .....% ☐ มัธยมศึกษา ประมาณ .....% ☐ ปริญญาตรี ประมาณ .....% ☐ ลูกว่าปริญญาตรี .....% ☐ 'ไม่ทราบ'	☐ บ้านเกิดในไทย ☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ .....%
☐ บ้านเกิดในไทย ☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ .....%	
☐ ภาคเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคกลาง ประมาณ .....% ☐ ภาคใต้ ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'	☐ ภาคเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคกลาง ประมาณ .....% ☐ ภาคใต้ ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'

3.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

☐ หญิง ประมาณ .....%	☐ อายุ ☐ 30-40 ประมาณ .....% ☐ 41-50 ประมาณ .....% ☐ มากกว่า50 ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'
☐ การศึกษา ประมาณ .....%	
☐ ปัจจุบันศึกษา ประมาณ .....% ☐ มัธยมศึกษา ประมาณ .....% ☐ ปริญญาตรี ประมาณ .....% ☐ ลูกว่าปริญญาตรี .....% ☐ 'ไม่ทราบ'	☐ บ้านเกิดในไทย ☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ .....%
☐ บ้านเกิดในไทย ☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ .....%	
☐ ภาคเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคกลาง ประมาณ .....% ☐ ภาคใต้ ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'	☐ ภาคเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคกลาง ประมาณ .....% ☐ ภาคใต้ ประมาณ .....% ☐ 'ไม่ทราบ'

'ไม่ทราบ'

สถานภาพการสมรส

- โสด ประมาณ .....%
.....
- สมรส มีลูก ประมาณ .....%
.....
- สมรส 'ไม่มีลูก' ประมาณ .....%
.....
- แม่ที่เดี้ยงลูกตามคำพัพ (alleinerziehende Mutter) ประมาณ .....%
.....

มาทำอะไร

- ค้าบริการทางเพศ ประมาณ .....%
.....
- ทำงานนวด ประมาณ .....%
.....
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....
.....

แรงจูงใจให้มาทำงานในเยอรมนี .....

ชายข้ามเพศ (Transgender) ประมาณ .....%

- อายุ   30-40 ประมาณ .....%
.....
- 41-50 ประมาณ .....%
.....
- มากกว่า50 ประมาณ .....%
.....
- 'ไม่ทราบ'
.....
- การศึกษา   ประถมศึกษา ประมาณ .....%
.....
- มัธยมศึกษา ประมาณ .....%
.....
- ปริญญาตรี ประมาณ .....%
.....
- ศูงกว่าปริญญาตรี ประมาณ .....%
.....
- 'ไม่ทราบ'

บ้านเกิดในไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ประมาณ .....%
.....
- ภาคเหนือ ประมาณ .....%
.....
- ภาคกลาง ประมาณ .....%
.....
- ภาคใต้ ประมาณ .....%
.....
- 'ไม่ทราบ'

มาทำอะไร

- ค้าบริการทางเพศ ประมาณ .....%
.....
- ทำงานนวด ประมาณ .....%
.....
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....
.....

'ไม่ทราบ'

สถานภาพการสมรส

- โสด ประมาณ .....%
.....
- สมรส มีลูก ประมาณ .....%
.....
- สมรส 'ไม่มีลูก' ประมาณ .....%
.....
- แม่ที่เดี้ยงลูกตามคำพัพ (alleinerziehende Mutter) ประมาณ .....%
.....

มาทำอะไร

- ค้าบริการทางเพศ ประมาณ .....%
.....
- ทำงานนวด ประมาณ .....%
.....
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....
.....

แรงจูงใจให้มาทำงานในเยอรมนี .....

ชายข้ามเพศ (Transgender) ประมาณ .....%

- อายุ   30-40 ประมาณ .....%
.....
- 41-50 ประมาณ .....%
.....
- มากกว่า50 ประมาณ .....%
.....
- 'ไม่ทราบ'
- การศึกษา   ประถมศึกษา ประมาณ .....%
.....
- มัธยมศึกษา ประมาณ .....%
.....
- ปริญญาตรี ประมาณ .....%
.....
- ศูงกว่าปริญญาตรี ประมาณ .....%
.....
- 'ไม่ทราบ'

บ้านเกิดในไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ประมาณ .....%
.....
- ภาคเหนือ ประมาณ .....%
.....
- ภาคกลาง ประมาณ .....%
.....
- ภาคใต้ ประมาณ .....%
.....
- 'ไม่ทราบ'

มาทำอะไร

- ค้าบริการทางเพศ ประมาณ .....%
.....
- ทำงานนวด ประมาณ .....%
.....
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....
.....

แรงจูงใจให้มารажางนในเยอรมนี .....

แรงจูงใจให้มาทำงานในเยอรมนี .....

.....

.....

.....

4. คนไทยที่อยู่เกินวิ่งที่ทำงานไปแปลให้นี้ เป็น

4.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

หญิง ประมาณ .....%
 ชาย 30-40 ประมาณ .....%
 41-50 ประมาณ .....%
 มากกว่า 50 ประมาณ .....%
 'ไม่ทราบ'
 การศึกษา ประถมศึกษา ประมาณ .....%
 มัธยมศึกษา ประมาณ .....%
 ปริญญาตรี ประมาณ .....%
 สูงกว่าปริญญาตรี .....%
 'ไม่ทราบ'
 บ้านเกิดในไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ประมาณ .....%
 ภาคเหนือ ประมาณ .....%
 ภาคกลาง ประมาณ .....%
 ภาคใต้ ประมาณ .....%
 'ไม่ทราบ'
 สถานภาพการสมรส
 โสด ประมาณ .....%
 สมรส มีลูก ประมาณ .....%
 สมรส ไม่มีลูก ประมาณ .....%
 แม่ที่เลี้ยงลูกตามลำพัง (alleinerziehende Mutter) ประมาณ .....%
 นาทำอื่น ดำเนินการทางเพศ ประมาณ .....%
 ทำงานแนว .....%
 อื่นๆ โปรดระบุ .....%

 แรงจูงใจให้นำทำงานในเยอรมันนี .....%

4.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

หญิง ประมาณ ..... %

อายุ   30-40 ประมาณ ..... %
 41-50 ประมาณ ..... %
 มากกว่า 50 ประมาณ ..... %
 ไม่ทราบ

การศึกษา   ประถมศึกษา ประมาณ ..... %
 มัธยมศึกษา ประมาณ ..... %
 ปริญญาตรี ประมาณ ..... %
 สูงกว่าปริญญาตรี ..... %
 ไม่ทราบ

บ้านเกิดในไทย   ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ ..... %
 ภาคเหนือ ประมาณ ..... %
 ภาคกลาง ประมาณ ..... %
 ภาคใต้ ประมาณ ..... %
 ไม่ทราบ

สถานภาพการสมรส   โสด ประมาณ ..... %
 สมรส มีลูก ประมาณ ..... %
 สมรส ไม่มีลูก ประมาณ ..... %
 แม่ที่เดียวดูแลคนลำพัง (allein-erziehende Mutter) ประมาณ ..... %

มาทำอะไร   ค้าบริการทางเพศ ประมาณ ..... %
 ทำงานหาด ประมาณ ..... %
 อื่นๆ ไม่ rõระบุ .....

.....

แรงจูงใจให้มาทำงานในเยอรมนี .....

ชายข้ามเพศ (Transgender) ประมาณ .....%

อายุ   30-40 ประมาณ .....%

41-50 ประมาณ .....%

มากกว่า50 ประมาณ .....%

'ไม่ทราบ'

การศึกษา   ประถมศึกษา ประมาณ .....%

มัธยมศึกษา ประมาณ .....%

ปริญญาตรี ประมาณ .....%

สูงกว่าปริญญาตรี .....%

'ไม่ทราบ'

บ้านเกิดในไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประมาณ .....%

ภาคเหนือ ประมาณ .....%

ภาคกลาง ประมาณ .....%

ภาคใต้ ประมาณ .....%

'ไม่ทราบ'

มหา�отะไว ค้าบริการทางเพศ ประมาณ .....%

ทำงานครด ประมาณ .....%

'อื่นๆ' โปรดระบุ .....

แรงจูงใจให้มาทำงานในเยอรมนี .....

ชายข้ามเพศ (Transgender) ประมาณ .....%

อายุ   30-40 ประมาณ .....%

41-50 ประมาณ .....%

มากกว่า50 ประมาณ .....%

'ไม่ทราบ'

การศึกษา   ประถมศึกษา ประมาณ .....%

มัธยมศึกษา ประมาณ .....%

ปริญญาตรี ประมาณ .....%

สูงกว่าปริญญาตรี .....%

'ไม่ทราบ'

บ้านเกิดในไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประมาณ .....%

ภาคเหนือ ประมาณ .....%

ภาคกลาง ประมาณ .....%

ภาคใต้ ประมาณ .....%

'ไม่ทราบ'

มหาottaไว ค้าบริการทางเพศ ประมาณ .....%

ทำงานครด ประมาณ .....%

'อื่นๆ' โปรดระบุ .....

แรงจูงใจให้มาทำงานในเยอรมนี .....

ชาย ประมาณ .....%

อายุ   30-40 ประมาณ .....%

41-50 ประมาณ .....%

มากกว่า50 ประมาณ .....%

'ไม่ทราบ'

การศึกษา   ประถมศึกษา ประมาณ .....%

มัธยมศึกษา ประมาณ .....%

ชาย ประมาณ .....%

อายุ   30-40 ประมาณ .....%

41-50 ประมาณ .....%

มากกว่า50 ประมาณ .....%

'ไม่ทราบ'

การศึกษา   ประถมศึกษา ประมาณ .....%

มัธยมศึกษา ประมาณ .....%

☐ บริษัทฯ ประมาณ .....% ☐ สูงกว่าบริษัทฯ .....% ☐ "ไม่ทราบ"	☐ บริษัทฯ ประมาณ .....% ☐ สูงกว่าบริษัทฯ .....% ☐ "ไม่ทราบ"
☐ บ้านเกิดในไทย ☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคกลาง ประมาณ .....% ☐ ภาคใต้ ประมาณ .....% ☐ "ไม่ทราบ"	☐ บ้านเกิดในไทย ☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคเหนือ ประมาณ .....% ☐ ภาคกลาง ประมาณ .....% ☐ ภาคใต้ ประมาณ .....% ☐ "ไม่ทราบ"
☐ มาทำอะไร ☐ ค้าบริการทางเพศ ประมาณ .....% ☐ ทำงานนวด ประมาณ .....% ☐ อื่นๆ ไปคระๆ .....%	☐ มาทำอะไร ☐ ค้าบริการทางเพศ ประมาณ .....% ☐ ทำงานนวด ประมาณ .....% ☐ อื่นๆ ไปคระๆ .....%
☐ แรงจูงใจให้มาเยือนนี่ 	
☐ แรงจูงใจให้มาในเยือนนี่ 	
5. เส้นทางการเดินทางเข้ามาเยือนนีของคนไทยกลุ่มที่เป็นเหยื่อค้ามนุษย์ และที่อยู่เกินวีซ่าเป็นอย่างไร
5.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012 ☐ เข้ามาเยือนนีโดยตรง ☐ มา กับบริษัททัวร์ ผ่านประเทศไทย ..... ☐ มาลง แต่เดินทางผ่านประเทศไทย ..... ☐ "ไม่ทราบ"	5.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018 ☐ เข้ามาเยือนนีโดยตรง ☐ มา กับบริษัททัวร์ ผ่านประเทศไทย ..... ☐ มาลง แต่เดินทางผ่านประเทศไทย ..... ☐ "ไม่ทราบ"

6. คนไทยกลุ่มที่เป็นเหยื่อค้ามนุษย์ และที่อยู่เกินวีซ่า รู้ช่องทางการทำงานในเยือนนีจากไหน
6.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012 ☐ ญาติ เพื่อน ชักชวน ☐ นายหน้าชักชวน ☐ รู้จากอินเตอร์เน็ต facebook บางเพจ ☐ อื่นๆ ไปคระๆ 	6.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018 ☐ ญาติ เพื่อน ชักชวน ☐ นายหน้าชักชวน ☐ รู้จากอินเตอร์เน็ต facebook บางเพจ ☐ อื่นๆ ไปคระๆ .....

7. ท่านคิดว่า อะไรคือสาเหตุปัจจัยที่ยังมีการค้ามนุษย์จากไทยมาเยือนนี้ .....

---

8. ท่านคิดว่าควรจะป้องกัน และแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์จากไทยมายังเยอรมนีอย่างไร .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. ข้อมูล/ ความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับประเด็นการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี ที่ท่านคิดว่าอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานี้ .....

---

10. หากผู้ศึกษาจะขอสัมภาษณ์เพิ่มเติม ท่านคิดเห็นอย่างไร

'ไม่ต้องการให้สัมภาษณ์'

ยินดีให้สัมภาษณ์

គីឡូ .....
.....

ເບີໂທຮ່າສັພທິດຕ່ອ .....
.....

สมาคมเครือข่ายคนไทยในต่างแดน ขอขอบคุณที่ท่านสละเวลาตอบแบบสอบถามนี้ ท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์จากไทยมาเยือนนิ

ภาคผนวกที่ 2
ผลการตอบแบบสอบถาม

I. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ท่านเป็นล่าม และ/หรือนักแปลในรัฐ

Baden Württemberg	3 คน	Berlin	1 คน
Hesse	1 คน	Niedersachsen	1 คน
Nordrhein Westfalen (NRW)	4 คน	Rheinland-Pfalz	2 คน

2. เป็น ล่ามที่สถาบันตน (vereidigte Dolmetscher) 6 คน
นักแปลที่ได้รับอนุญาต (ermächtigte Übersetzerin) 6 คน

3. ท่านทำงานล่าม และแปลนาน

1 ปี 2 คน อีก 10 คน ทำงานนาน 2, 3, 7, 10, 11, 20, 23, 25, 27 และ 41 ปี

II. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์

1. ในช่วงสิบปีที่ผ่านมาท่านมีงานแปลในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์บ้างหรือไม่

1.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

รัฐอื่น ๆ	NRW	รัฐอื่น ๆ	NRW		
- ไม่มีงานแปลที่เกี่ยวกับเรื่องนี้	6	- ไม่มีงานแปลที่เกี่ยวกับเรื่องนี้	5		
- มีเฉลี่ยปีละประมาณ (ครั้ง)	1-2	10-15	- มีเฉลี่ยปีละประมาณ (ครั้ง)	1-2	20

2. หากมีงานแปลในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ เป็นงานด้านใด

2.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

รัฐอื่น ๆ	NRW	รัฐอื่น ๆ	NRW
แปลเอกสาร		แปลเอกสาร	
- คำฟ้อง (Klageneschrift) เฉลี่ยปีละ	-	- คำฟ้อง (Klageneschrift) เฉลี่ยปีละ	-
- หลักฐานเอกสารประกอบการฟ้องปีละ	-	- หลักฐานเอกสารประกอบการฟ้องปีละ	-
- หลักฐานเอกสารฝ่ายผู้ถูกฟ้องปีละ	-	- หลักฐานเอกสารฝ่ายผู้ถูกฟ้องปีละ	-
เป็นล่าม ที่		เป็นล่าม ที่	
- ศาล เฉลี่ยปีละ	1	- ศาล เฉลี่ยปีละ	2
- ตำรวจ เฉลี่ยปีละ	-	- ตำรวจน้ำ เฉลี่ยปีละ	-
- ต่างด้าว เฉลี่ยปีละ	-	- Ausländerbehörde เฉลี่ยปีละ	10
- Ausländerbehörde เฉลี่ยปีละ	-	- องค์กรที่ดูแลเหยื่อการค้ามนุษย์ปีละ	4
- องค์กรที่ดูแลเหยื่อการค้ามนุษย์ปีละ	-	- บ้านพักชุมชนที่ดูแลเหยื่อการค้า	8
- บ้านพักชุมชนที่ดูแลเหยื่อการค้ามนุษย์ เฉลี่ยปีละ	-	มนุษย์ เฉลี่ยปีละ	3

3. งานล่ามที่แปลที่ศาลเป็นกรณีใด

3.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

รัฐอื่น ๆ	NRW	รัฐอื่น ๆ	NRW
- ในการพิจารณาคดี ที่คนไทยเป็นจำเลยคดีค้ามนุษย์ (ผู้ค้า) เฉลี่ยปีละ	-	- ในการพิจารณาคดี ที่คนไทยเป็นจำเลยคดีค้ามนุษย์ (ผู้ค้า) เฉลี่ยปีละ	1

- ในการพิจารณาคดี ที่คุณไทยเป็นผู้เสียหาย (หรือค้านบุชย์) เคลื่อนปีลະ	1	10-15	- ในการพิจารณาคดี ที่คุณไทยเป็น ^{ผู้เสียหาย (หรือค้านบุชย์) เคลื่อนปีลະ}	1	20
- ให้ปากคำต่อศาลในฐานะพยานคดีค้า มนุษย์ก่อนที่จะเดินทางกลับไทยปีลະ	1	1	- ให้ปากคำต่อศาลในฐานะพยานคดีค้า มนุษย์ก่อนที่จะเดินทางกลับไทยปีลະ	1	1
- ในการพิจารณาของฝ่ากัง (Haftrichter) ฐานะต้องสงสัยเป็นผู้ค้าเคลื่อนปีลະ	-	-	- ในการพิจารณาของฝ่ากัง (Haftrichter) ฐานะต้องสงสัยเป็นผู้ค้าเคลื่อนปีลະ	-	-
- ในการพิจารณาของฝ่ากัง (Haftrichter) เพื่อรอการส่งกลับไทยเนื่องจากอยู่เกินวีซ่า ^{และขอบเขตทำงานค้าบริการทางเพศปีลະ}	-	-	- ในการพิจารณาของฝ่ากัง (Haftrichter) เพื่อรอการส่งกลับไทยเนื่องจากอยู่เกินวีซ่า ^{และขอบเขตทำงานค้าบริการทางเพศปีลະ}	-	1

4. งานล่ามที่เปลี่ยนไปสำนักงานอัยการเป็นกรณีได

4.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

รัฐอื่น	NRW	รัฐอื่น	NRW
๗	-	๗	-
- การสืบสวนกรณีที่คุณไทยเป็นผู้ต้อง ^{สงสัยว่าค้ามนุษย์ (ผู้ค้า) ปีลະ}	1	- การสืบสวนกรณีที่คุณไทยเป็นผู้ต้องสงสัย ^{ว่าค้ามนุษย์ (ผู้ค้า) ปีลະ}	1
- การสืบสวนกรณีที่คุณไทยเป็นผู้เสียหาย (หรือค้านบุชย์) ปีลະ	1	- การสืบสวนกรณีที่คุณไทยเป็นผู้เสียหาย (หรือค้านบุชย์) ปีลະ	5-6

4.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

5. งานล่ามที่เปลี่ยนไปแก่ตำรวจเป็นกรณีได

5.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

รัฐอื่น	NRW	รัฐอื่น	NRW
๗	-	๗	-
- การสอบปากคำกรณีที่คุณไทยเป็นผู้ต้อง ^{สงสัยว่าค้ามนุษย์ (ผู้ค้า) ปีลະ}	1	- การสอบปากคำกรณีที่คุณไทยเป็นผู้ต้อง ^{สงสัยว่าค้ามนุษย์ (ผู้ค้า) ปีลະ}	2
- การสอบปากคำกรณีที่คุณไทยเป็น ^{ผู้เสียหาย (หรือค้านบุชย์) ปีลະ}	1	- การสอบปากคำกรณีที่คุณไทยเป็น ^{ผู้เสียหาย (หรือค้านบุชย์) ปีลະ}	2
- กรณีตรวจสอบประวัติการค้าบริการ ^{ทางเพศ พบรคนไทยที่อยู่ เกินวีซ่า แอบทำงานปีลະ}	5	- กรณีตรวจสอบประวัติการค้าบริการ ^{ทางเพศ พบรคนไทยที่อยู่ เกินวีซ่า แอบทำงานปีลະ}	2
- กรณีตรวจสอบร้านนวดไทยพบรคนไทยที่ ^{อยู่เกินวีซ่า แอบทำงานปีลະ}	-	- กรณีตรวจสอบร้านนวดไทยพบรคนไทยที่ ^{อยู่เกินวีซ่า แอบทำงานปีลະ}	4

5.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

6. งานล่ามที่แปลให้แก่ Ausländerbehörde เป็นกรณีได

6.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

รัฐอื่น	NRW	รัฐอื่น	NRW
๗	-	๗	-
- สอบปากคำคุณไทยอยู่เกินวีซ่า แอบ ^{ทำงานบริการทางเพศ ปีลະ}	2	- สอบปากคำคุณไทยอยู่เกินวีซ่า แอบ ^{ทำงานบริการทางเพศ ปีลະ}	3
- สอบปากคำคุณไทยอยู่เกินวีซ่า แอบ ^{ทำงานนวด ปีลະ}	-	- สอบปากคำคุณไทยอยู่เกินวีซ่า แอบ ^{ทำงานนวด ปีลະ}	-
- ชี้แจงเรื่องของการส่งกลับไทยแก่คุณไทยอยู่ ^{เกินวีซ่า แอบทำงานบริการทางเพศ ปีลະ}	1	- ชี้แจงเรื่องของการส่งกลับไทยแก่คุณไทยอยู่ ^{เกินวีซ่า แอบทำงานบริการทางเพศ ปีลະ}	3

6.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

III. ข้อมูลเกี่ยวกับคนไทยที่ทำงานไปเปลี่ยนให้

1. คนไทยที่ทำงานไปเปลี่ยนให้อื้อญในสถานะได้

1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

รหัสอื่น	NRW	รหัสอื่น	NRW
1	-	1	-
- ผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์ปีลະ	1	- ผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์ปีลະ	1
- ผู้เสียหาย (เหยื่อค้ามนุษย์) ปีลະ	2	- ผู้เสียหาย (เหยื่อค้ามนุษย์) ปีลະ	2
- ถูกจับ เพราะอยู่เกินวีซ่าปีลະ	-	- ถูกจับ เพราะอยู่เกินวีซ่าปีลະ	5

2. คนไทยที่ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ค้ามนุษย์ที่ทำงานไปเปลี่ยนให้นี้ เป็น

2.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

2.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

หญิง	90%	หญิง	80%
อายุ	41-50 ปี	อายุ	41-50 ปี
	มากกว่า 50 ปี		มากกว่า 50 ปี
การศึกษา	"ไม่ทราบ	การศึกษา	"ไม่ทราบ
บ้านเกิด	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	บ้านเกิด	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	ภาคเหนือ		ภาคเหนือ
		ภาคกลาง	5%
		ภาคใต้	5%
หญิงข้ามเพศ	2%	หญิงข้ามเพศ	5%
อายุ	41-50 ปี	อายุ	41-50 ปี
	"ไม่ทราบ		"ไม่ทราบ
การศึกษา	"ไม่ทราบ	การศึกษา	"ไม่ทราบ
บ้านเกิด	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	บ้านเกิด	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	ภาคเหนือ		ภาคเหนือ

3. คนไทยที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ทำงานไปเปลี่ยนให้นี้ เป็น

3.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012

3.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018

หญิง	80%	หญิง	80%
อายุ	30-40 ปี	อายุ	20-30 ปี
	41-50 ปี		30-40 ปี
	มากกว่า 50 ปี		41-50 ปี
		มากกว่า 50 ปี	15%
การศึกษา	"ไม่ทราบ	การศึกษา	"ไม่ทราบ
บ้านเกิด	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	บ้านเกิด	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	ภาคเหนือ		ภาคเหนือ
	ภาคกลาง	ภาคกลาง	20%
สถานภาพการสมรส		สถานภาพการสมรส	20%

แม่ที่เลี้ยงลูกตามลำพัง	80%	แม่ที่เลี้ยงลูกตามลำพัง	80%
โสด	10%	โสด	10%
สมรส และมีลูก	10%	สมรส และมีลูก	10%
มาทำอะไร ค้าบริการทางเพศ	80%	มาทำอะไร ค้าบริการทางเพศ	80%
ทำงานนวด	20%	ทำงานนวด	20%

หญิงข้ามเพศ	20%	หญิงข้ามเพศ	20%
อายุ 41-50 ปี	80%	อายุ 30-40 ปี	80%
ไม่ทราบ	20%	41-50 ปี	20%
การศึกษา	ไม่ทราบ	การศึกษา	ไม่ทราบ
บ้านเกิด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	80%	บ้านเกิด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	80%
ภาคเหนือ	20%	ภาคเหนือ	10%
		ภาคกลาง	10%
มาทำอะไร ค้าบริการทางเพศ	80%	มาทำอะไร ค้าบริการทางเพศ	80%
ทำงานนวด	20%	ทำงานนวด	20%

4. คนไทยที่อยู่เกินวิชาที่ห้านไปแล้วให้นี้ เป็น

4.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012	4.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018		
หญิง	100%	หญิง	80%
อายุ 30-40 ปี	80%	อายุ 20-30 ปี	50%
ไม่ทราบ	20%	30-40 ปี	25%
การศึกษา	ไม่ทราบ	41-50 ปี	25%
บ้านเกิด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	80%	การศึกษา	ไม่ทราบ
ภาคเหนือ	10%	บ้านเกิด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	60%
ภาคกลาง	10%	ภาคเหนือ	10%
สถานภาพการสมรส		ภาคกลาง	30%
แม่ที่เลี้ยงลูกตามลำพัง	90%	สถานภาพการสมรส	
สมรส และมีลูก	10%	แม่ที่เลี้ยงลูกตามลำพัง	80%
มาทำอะไร ค้าบริการทางเพศ	90%	โสด	10%
		สมรส และมีลูก	10%
		มาทำอะไร ค้าบริการทางเพศ	100%

5. เส้นทางการเดินทางเข้ามายื่นเรื่องคนไทยกลุ่มที่เป็นเหยื่อค้ามนุษย์ และที่อยู่เกินวิชาเป็นอย่างไร

5.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012	5.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018		
- เข้ามายื่นเรื่องโดยตรง	5	- เข้ามายื่นเรื่องโดยตรง	7
- มา กับบริษัททัวร์ ฝ่ายประเทศไทย	-	- มา กับบริษัททัวร์ ฝ่ายประเทศไทย	-
- มาเอง แต่เดินทางฝ่ายประเทศไทย	-	- มาเอง แต่เดินทางฝ่ายประเทศไทย ยุโรป	3
- ไม่ทราบ	7	ตะวันออก	2
		- ไม่ทราบ	

6. คนไทยกลุ่มที่เป็นเหยื่อค้ามนุษย์ และที่อยู่เกินวิชา รู้ช่องทางการทำงานในเยอรมนีจากไหน

6.1 ช่วงปีค.ศ. 2008 – 2012	6.2 ช่วงปีค.ศ. 2013 – 2018
----------------------------	----------------------------

- ญาติ เพื่อน ชักชวน	2	- ญาติ เพื่อน ชักชวน	3
- นายหน้าชักชวน	4	- นายหน้าชักชวน	6
- รู้จักกัน通過เน็ต facebook บางเพด	-	- รู้จักกัน通過เน็ต facebook บางเพด	-

7. ท่านคิดว่า อะไรคือสาเหตุปัจจัยที่ยังมีการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี

- กลลวงที่นำเข้าของผู้ค้ามนุษย์
- ผู้หญิงถูกหลอกว่า มีงานทำ “ได้เงินดี” บางคนเคยทำงานมาหลายประเทศแล้ว เมื่ออายุมากขึ้น เยอรมันยังเป็นประเทศที่ยังมีโอกาสต้องห้ามที่จะทำงานด้านบริการ เมื่อเปรียบเทียบกับ Hong Kong, Japan แต่เมื่อมาแล้ว อาจไม่ตรงกับจุดหมายเท่าไรในเรื่องค่าแรง สังเกตว่า สำนักงานจะเป็นการสมยอมในการทำงาน คือผู้มาแต่แรกว่าจะมาทำอะไร
- มาจากการชักชวนว่า ทำงานในเยอรมันมีรายได้ดี แต่บอกไม่หมดว่า งานที่ต้องทำคืออะไร
- ในกรณีการชักชวนผู้ค้ายาจากไทยผู้หญิง หรือฟอกแม่ให้มารаУำน
- ค่าตอบแทนที่สูง ในระยะเวลาก่อนการทำงานที่สั้น ๆ เนื่องจากการค้ามนุษย์ จึงยอมเสียเงิน ตัดสินใจทำทุกอย่างเพื่อให้ได้ค่าตอบแทน
- ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ความยากจนทำให้คนไทยในชนบทขาดโอกาสทางการศึกษา เข้าไม่ถึงชั้นมูล
- ภาระที่ต้องเสียครอบครัว ความมั่นคง ต้องการหาเงินสำหรับครอบครัว หรือตนเอง
- ปัจจัยด้านพัฒนาดี ค่านิยมด้านปริโภคนิยม และวัฒนธรรม
- ความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง และความหวังในอนาคตที่ต้องการเดิน

8. ท่านคิดว่าควรจะป้องกัน และแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์จากไทยมายังเยอรมนีอย่างไร

- เป็นเรื่องยาก ทราบได้ที่มี Angebot und Nachfrage
- สนับสนุนให้เกิดการใช้จ้างคนญี่ปุ่นในการดูแล internet ในไทย
- จดทะเบียนบ้านที่ประกอบการ
- ให้ความรู้กับประชาชนอย่างทั่วถึง
- ให้ช้อมูลตัวอย่างกรณีศึกษากับคนไทยในจังหวัดสุมสุมให้มากขึ้น เพื่อป้องกันการถูกชักจูง ชักชวนมาทำงานที่เข้าข่ายการหลอกลวง หรือโดยอาศัยเชื้อชาติ
- ให้ตัวรำรวจตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ สถานที่ทำงาน แม่นว่าทุกวันนี้การขอวีซ่าเข้าประเทศเยอรมันนั้นยากมาก แต่ก็ยังเข้ากันมาได้ด้วยวิธี ต่าง ๆ หากตัวรำรวจเข้าตรวจปอย ๆ ทำให้ขอบเขตการทำงานไม่สะอาด “ไม่มีผลกำไร กินประจำเด็กไปเอง
- ภารังคบ ใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด
- แก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจให้คนไทยมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความสุขกับสภาพความเป็นอยู่ จะได้ไม่ต้องคิดมาเป็นแรงงานต่างด้าว หรือถูก ชักจูงด้วยความต้องการทางการเงิน

9. ข้อมูล/ ความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับประเด็นการค้ามนุษย์จากไทยมาเยอรมนี ที่ท่านคิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อ การศึกษานี้

- ดู [vimeo.com/86895084 sweetie](https://vimeo.com/86895084) วิธีการหาผู้ต้องสงสัย
- ความเชื่อของคนไทยที่คิดว่า อยากรมาทำงานในเยอรมัน งานอะไรก็ได้ที่เงินดี “เขานอกมาว่า” อู้ดี กินดี มีงานทำ สองเงินกลับไทยได้เยื่อจะ แต่คนไทยยังขาดการค้นคว้า วิเคราะห์เพิ่มเติมว่า ให้ชั้นมาทำอะไร ถูกกฎหมายหรือไม่ หากมีการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับกลุ่มเสียง อาจจะช่างบลดปัญหานี้ได้บ้าง